

evelâhir

Poetry City

BIMONTHLY CULTURE, ART AND CITY MAGAZINE

Şiir - Şebir - Maraş

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

KASIM - ARALIK - SAYI: 7
NOVEMBER - DECEMBER 2021

8 Başlıkta:

ÇAĞLAYANCERİT

In 8 Headers: Çağlayancerit

Dulkadirlioğlu Camileri

Dulkadirlioğlu Mosques

Centilmenliğin Adresi:

Karakucak Güreşleri

The Address of Chivalry: Karakucak Wrestling

Anadolu'nun Uçbeyi:

Engizek Dağları

The Margrave Of Anatolia: Engizek Mountains

Söyleşi:

Hacı Mustafa Öz

Talking About Jewellery

Tarihe Çıkanlar

Alâeddin Özdenören

Emergents Of History

Aykut Nasip Kelebek ile

Maraş'ta Bir Gün

A Day in Maraş with Aykut Nasip Kelebek

Kahramanmaraş
Metropolitan Municipality

INDEPENDENCE

Written by: Bülent Ata | Illustrated by: Çetele Kültür

The past has meaning only
to meet the future. The In
Kahramanmaraş is one of
have the power and mean
with each moment, child
This is the story of all of

KAHRAMANMARAŞ
METROPOLITAN
MUNICIPALITY
CULTURAL
PUBLICATIONS

COMIC
BOOK

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

İSTİKLÂL İLHAM VERİR...

MİLLİ MÜCADELE'DE
KAHRAMANMARAŞ'IN
HİKÂYESİ ŞİMDİ İNGİLİZCE!
INDEPENDENCE
ÇIKTI!

TÜRKİYE'NİN İLK TÜRKÇE - ARAPÇA
ŞEHİR KÜLTÜR DERGİSİ
MÜŞTEREK'İN İKİNCİ
SAYISI ÇIKTI!

Ekim ayı içinde, Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri'nin ikincisini gerçekleştirdik. On farklı ülkeden yüzlerce edebiyatçı Kahramanmaraş'a geldi. Kahramanmaraş bu yıl da şiir, edebiyat ve muhabbetle dolup taşı. Dergimizin ilerleyen sayılarında, bu programlarda tartışılan, dile getirilen, öne sürülen görüş ve önerilerle ilgili yazı ve söyleşilere yer vereceğiz.

7. sayının hazırlıkları devam ederken, fahri hemşehrimiz, büyük mütefekkir ve şair Sezai Karakoç'un vefat haberini aldık. Üstada Allah'tan rahmet, sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Bu sayımızda tarihi miraslarımız arasında mümtaz yerlerini her zaman korumayı başaran Dulkadirli Camilerimizi ve geleneksel el sanatlarımızdan biri olan Kuyumculuğu işledik. Sabit yazarlarımız, yeni köşelerimiz ve farklı içeriklerimizle bu sayıda da *Evelâhir*, Kahramanmaraş'ın değişik açalarına ışık tutuyor.

We held the second International Kahramanmaraş Poetry and Literature Event during October. Hundreds of literary people came to Kahramanmaraş from ten different countries. Kahramanmaraş filled with poetry, literature, and love this year as well. We will give place to essays and interviews discussed and mentioned in these events in the future issues of our magazine.

While the preparation of the 7th issue was under way, we heard that our honorary townsman, great thinker, and poet Sezai Karakoç had died. May Allah rest the soul of the master and we give our condolences to his loved-ones.

In this issue, we looked at the Mosques of the Dulkadirites which always maintained their respected statute in our city, and also our traditional craft goldsmithing. With our constant writers, new columns, and different content, *Evelâhir* once again illuminates the different facets of Kahramanmaraş.

Hayrettin GÜNGÖR
Mayor of Kahramanmaraş Metropolitan Municipality

KAHRAMANMARAŞ
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KÜLTÜR-SANAT VE ŞEHİR DERGİSİ
KAHRAMANMARAŞ METROPOLITAN MUNICIPALITY
CULTURE-ART AND CITY MAGAZINE

Kasım - Aralık 2021
Sayı: 7 Yerel Süreli
November - December 2021 Issue: 7 Local Periodical

Büyükşehir Belediyesi Adına İmtiyaz Sahibi
Concessionaire for the Metropolitan Municipality
Hayrettin Güngör

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief
Duran Doğan

Yayın Danışmanı / Publishing Consultant
Yusuf Genç

Yayın Koordinatörü / Publishing Coordinator
Rıdvan Tulum

Editör / Editor
Ömer Yalçınova

Mütercim / Translator
Ahmet Ölmez

Tasarım ve Uygulama / Design and Application
Ali Şenocak

Kapak Tasarım / Cover Design
Ali Şenocak

Son Okuma / Last Read
Betül Durdu

ISSN: 2718-0662

Baskı
Kültür Sanat Basım Evi
Press Kültür Sanat Printing House

Baskı Adresi / Printing Address
Maltepe, ZB7-ZB11 2. Matbaacılar Sitesi,
Litros Yolu Sk, 34010
Zeytinburnu/İstanbul

Sertifika No / Certificate No.
44153

Sosyal Medya / Social Media
instagram - twitter - facebook
@evelahirdergisi

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi
İsmetpaşa Mahallesi Azerbaycan Bulvarı, No: 25
Dulkadiroğlu / Kahramanmaraş

Headquarters and Mailing Address: Kahramanmaraş
Metropolitan Municipality, İsmetpaşa Mahallesi, Azerbaycan
Bulvarı, No: 25 Dulkadiroğlu / Kahramanmaraş

İCİNDİ

06

Tarihe Çıkanlar
A. Özdenören'in
Bana Yazdığı Mektuplar

Emergents Of History
The Letter Alâeddin
Özdenören Wrote To Me

Selçuk Küpçük

10/Şehirlerin İnsanlara Yaptıkları
The Effect Of Cities To People
Tekin Şener

14/Ağyol Üzerinde Bulunan
Görkemli Azgıt Kalesi
The Illustrious Azgit
Castle On Ağyol
Celil Çinkır

22

Sultanlar
ve Makamlar
Sultans And Posts

Bilge Doğan

28

Kahramanmaraş'ta
Dulkadirli Camileri

Dulkadirite Mosques
In Kahramanmaraş

İbrahim Kanadıkırık

34/Bilinmeyen Dulkadiroğlu
The Unknown Dulkadirites
Mehmet Işık

38

Maraş'ta Bir An
A Moment in Maraş

Fatih Emre Asya

40/ Söyleşi: Arif Bilgin
"Seydahmet, Türkiye'nin Önde
Gelen Şairlerinden Biridir"
Arif Bilgin: "Seydahmet is a
Dignitary Poet Of Turkey
Ömer Yalçınova

46

Maraş'ta Bir Gün
A Day In Maraş

Anadolu ve Maraş
Anatolia And Maraş

Aykut Nasip Kelebek

50

Yedi Rüzgârın
Efendisi: Ulyanovsk
The Lord Of The Seven
Winds: Ulyanovsk

Zehra Karadaş

56/ Anadolu'nun Uçbeyi:
Engizek Dağları
The Margrave Of Anatolia:
Engizek Mountains
İbrahim Gökburun

EKİLER

62/Lezzetin Mekânı
Delicacy Corner
Maraş Eksili Çorba
Maraş Sour Soup
İlknur Avcı

68
Söyleşi: Hacı Mustafa Öz:
"Geçmişten Aldığımız
Emaneti Geleceğe
Taşıyoruz"
Hacı Mustafa Öz "We
carry the things entrusted
to us to the future"
Ömer Yalçınova

74/Eski Maraş'tan
Günümüze Kuyumculuk
Jewellery From Old Maraş
To Today

Dr. Cavit Polat

80
Pulsuz Mektuplar (7)
Stampless Letters (7)
Hüseyin Yorulmaz
Mustafa Aydoğan

84
Maraş'ta Bir
Devr-i Âlem
Around The World In Maraş

Pınarbaşı ve Bitişik
Nizam Evler

Pınarbaşı And Adjacent
Houses

Dr. Yasin Kozak

88/KONU MARAŞ
SUBJECT MARAŞ

Söyleşi:
Osman Doğan:
"Maraş'ta Herkes Şair"
Osman Doğan: "Everyone is
A Poet in Maraş"

Sinem Bozhöyük

94/Zeytin Ağaçları ve
Çocukluğum
Olive Trees And My Childhood
Sibel Kök

98

Centilmenliğin Adresi
The Address Of Chivalry

Bir Gelenek:
Karakuçak Güreşler
A Tradition: Karakuçak
Wrestling

Akif Taş

102/Maraş'ta Bir Köşe
A Corner In Maraş
Pınarbaşı, Yaşayan Hatıra
Pınarbaşı, Living Memory
Fatih Demirdöğen

106

8 Başlıkta:
Çağlayancerit

In 8 Headers:
Çağlayancerit

Gülizar Güneş

110/12. Uluslararası
Dergi Fuarı
The 12th International
Magazine Fair

7. Uluslararası Kahramanmaraş
Kitap ve Kültür Fuarı
The 7th International
Kahramanmaraş Book and
Culture Fair

2. Uluslararası Kahramanmaraş
Şiir ve Edebiyat Günleri
The 2nd International
Kahramanmaraş Poetry and
Literature Event

112/Maraş Çöreği
Maraş Shortbread

Alâeddin Özdenören'in BANA YAZDIĞI MEKTUPLAR THE LETTER ALÂEDDİN ÖZDENÖREN WROTE TO ME

Albüm çıktıktan ne kadar sonra tam hatırlamıyorum ama takip eden süreç içerisinde katıldığım bir şiir etkinliğinde sevgili Murat Kapkiner üstadımız bana Alâeddin abinin, şiirine yaptığım besteyi boş bir kasete ardı ardına kaydettirip sürekli dinlediğinden ve çok mutlu olduğundan bahsetti.

I cannot exactly remember when it was, but after the album, during a poetry event I had attended, dear Murat Kapkiner told me that brother Alaeedin taped the song 'I made for his poem' in a... loop in a cassette and that he was listening to it continuously with delight.

SELÇUK KÜPÇÜK

Üniversiteye ilk başladığım yıllar Türk şiirini de keşfetmeye yöneldiğim dönemdir. Tabii bu arada müzik çalışmalarım hızlanmış ve parçası olduğum konser organizasyonlarıyla ilk bestelerimi ülkenin farklı şehirlerindeki kuşağıma dinletecek sürecin içerisinde bulmuştum kendimi. Alâeddin Özdenören şiiriyle bütünlüklü biçimde karşılaşmam bu konserler sürecinde oldu. Bir Kırşehir konseri sonrası misafir edildiğimiz evde Edebiyat Dergisi Yayınları'na ait muhtelif kitaplarla birlikte hediye edilenler arasında Özdenören'in *Güneş Donanması*'nın 1975 yılı baskısı da vardı.

Özdenören'in kitaptaki Cebimde Ölümüm şiirini okur okumaz, -ölüme hep yakın yürüyen birisi olarak- sanki benim için yazılmış diye düşünüp durdum daha ilk dizelerinden itibaren. Bestesi tamamlandığında, 1998 yılında çıkan *Kurutulmuş Gül Mevsimi* adlı albümde yer alacaklar arasına koymuştum çoktan. Albüm çıktıktan ne kadar sonra tam hatırlamıyorum ama takip eden süreç içerisinde katıldığım bir şiir etkinliğinde sevgili Murat Kapkiner üstadımız bana Alâeddin abinin, şiirine yaptığım besteyi boş bir kasete ardı ardına kay-

dettirip sürekli dinlediğinden ve çok mutlu olduğundan bahsetti. Bunu duyduğumda yaşadığım bahtıyarlığı anlatmam mümkün değil. Alâeddin Özdenören'in şiiri ve bu şiirini besleyen hayatla kurduğu ilişki biçiminin *Edebiyat* ve *Mavera* çevresindeki hemen bütün isimlerden farklı olduğuna inancımın ilerleyen yıllarda daha da arttığını söyleyebilirim. Bu, onun şiirinde gezinip duran ve yaşamakta olmanın ağırlığı karşısında kendi içine bükülüp, orada kurduğu naif dünyanın, benim mizacıma yakınlığı meseliyle örtüyordu bir şekilde.

The year I first attended university was also the first time I began discovering Turkish poetry. This is also the beginning of the point where my musical works accelerated, and I was able to make people from my generation in various cities listen to my songs via the concert organizations I was a part of. I was able to get in contact with the poetry of Alaeddin Özdenören during these concerts. After a concert in Kırşehir we were invited to a house and there we were gifted with many books published by the Edebiyat Dergisi

Publications and Özdenören's 1975 printing of his book *Güneş Donanması* [The Sun Armada] was also one of them.

As soon as I read his poem *Cebimde Ölümüm* [My Death in My Pocket] in the book, as a person who felt himself close to death, I had a feeling that this poem was written for me beginning from the initial line. I composed a song for this poem and made a place for it in my 1998 album *Kurutulmuş Gül Mevsimi* [Dried Rose Season]. I cannot exactly remember when it was, but after the album, during a poetry event I had attended,

dear Murat Kapkiner told me that brother Alaeddin taped the song in loop in a cassette and that he was listening to it continuously with delight. I cannot say how I was washed over with gladness from hearing this. My belief that the way Alaeddin Özdenören made a connection with his poetry and the connection between his poetry and life is completely different from the other people surrounding *Edebiyat* and *Mavera*. He had a gentle world that wandered in his poetry and that burdened the weight of being alive. This idea was close to my attitude towards life as well.

Bu ruhsal yakınlık bizi buluşturdu. Birbirimizin yüzünü dünya gözüyle hiç görmesek de yaşamaya ilişkin direncimizi biçimlendirebileceğimiz, elimizdeki tek malzeme olan kelimeler üzerinden gelişen bir buluşmadan bahsediyorum. Çünkü, Alâeddin abiyle nasıl irtibat kurduk şimdi tam hatırlamıyorum ama biz, mektuplaşmaya başladık bir zaman sonra. 2000 ve 2001 yıllarında gelen dört mektubu var kendisinin bende. İkişi bizatihi kendi el yazısıyla kaleme alınmış, diğeri ise daktilo edilmiş metinler. 2000 Haziran, 2001 Şubat, Mayıs ve Haziran tarihli mektupları kuşkusuz kişisel arşivimin en kıymetli belgeleri arasında. Mektuplardan birisi nezaket ve büyüklük buyurup, içerisinde onun şiirine de -acizane- yaptığım bestenin yer aldığı *Kurutulmuş Gül Mevsimi* albümüm ve benim müzik anlayışımıza dair çözümlemelerinin bulunduğu, 16 Haziran 2001 tarihini taşıyan ve o yıllarda yayınlanmakta olan *Tutanak*'a gönderdiği, diğeri de o dönem birkaç arkadaşla çıkardığımız *KumYazıları* isimli fanzini tanıtan, 9 Mayıs 2001 günü kağıda geçirdiği ve *Ay Vakti* dergisinde yayınladığı metinler. *Tutanak* için hazırladığını

daktilo etmiş, *Ay Vakti*'ne verdiğini ise el yazısıyla kaleme almış. *Tutanak*'a yolladığı uzun metinden evvel, yine *Kurutulmuş Gül Mevsimi*'nden bahsettiği bir de 23 Şubat 2001 tarihli ama bu sefer el yazısı ile kaleme alınmış bir sayfalık metin daha var. Muhtemelen yazışmalarımız sırasında *Tutanak*'ta çıkan yazıdan benim haberdar olmadığımı belirtmem ya da ulaşamadığımdan söz etmem (mektupla) üzerine hazırladığını sanıyorum.

Alâeddin abinin başlı başına kişisel meselelere girerek yazdığı mektup ise 20 Haziran 2000 tarihini taşımakta.

Alâeddin Özdenören'in ikisi bizatihi kendi el yazısıyla kaleme alınmış, diğeri ise daktilo edilmiş metinler. 2000 Haziran, 2001 Şubat, Mayıs ve Haziran tarihli mektupları kuşkusuz kişisel arşivimin en kıymetli belgeleri arasında.

Çok özel ve hüzünlü şeyleri anlatıyor aslında bu mektubu. Şimdi yeniden okuduğum vakit insanın oturup dünyaya karşı haykırarak ağlayası geliyor. Balıkesir'e göçtüğü ilk zamanları içeren mektubunda mesela tek dostunun öykücü Cemal Şakar olduğunu, emekli parasıyla zar zor satın aldıkları zemin kattaki evi yağmur yağınca sürekli suların bastığını, kitaplarının, eşyalarının zarar gördüğünü, ailesiyle birlikte "bellerini bir türlü doğrultamadık"larından bahseder. Bir de tabii -başkalarından öğrendiğim- ve bence bu dünyaya ait olmadığını gösteren bir emare olarak "dalgalılığından" söz açıp mesela bir akşam Akif İnan'la servisten indikten sonra on yıldan beri oturduğu evini sokak sokak aramasını anlatıyor. İnanılmaz bir şey. Alâeddin abinin hayat karşısındaki tevekkül pozisyonunu anlamak için belki mektubundan alıntıladığım şu cümleler açıklayıcıdır: "*Bir türlü belimizi doğrultamadık. Ne yapalım kardeşim. Bu âlem böyle kurulmuş ve değişmemektedir. Devamsızdır. Devamlı olan, ancak onu yaratan yokluk kabul etmeyerek ayakta duran Allah'tır. Kimi seven sen sev haktan başkasını seven de sevilen de her şey geçecektir. Gece gündüz göç var. Elverir ki; Hakkın yardımı ile iman yoldaşımız olsun da aslımıza dönelim*". İşte böyle...

This spiritual closeness brought us together. We never had the chance to see our respective faces, but we were able to meet with words, the only material which allows us to shape our resistance towards life. I do not exactly remember how I came into contact with brother Alaeddin, but we started to send letters to each other. I have four letters from him in 2000 and 2001. He penned two of them by himself and the others are typewritten. The letters dated June 2000, February, May, and June 2001 are without a doubt the most valuable documents of my personal archive. One of the letters involves an essay on my album *Kurutulmuş Gül Mevsimi* which included one of my songs I composed around one of his poems. Another letter, dated June 16, 2001, reviews the fanzine *KumYazıları* [SandWritings] that me and my friends were making. He had sent this review to *Tutanak* [Minute]. There was also a letter involving texts printed in *Ay Vakti* [Moon Time] on May 9, 2001. He had typewritten the essay he had sent to *Tutanak*, and his essay sent to *Ay Vakti* was hand-written. He also has another one-page text written by hand in regards to *Kurutulmuş Gül Mevsimleri* on February 23, 2001 that he wrote before his long essay sent to *Tutanak*. I think he had sent these essays

after I told him that I did not know there was a review in *Tutanak* or that I did not have the means to access it.

Brother Alaeddin also sent me a letter dated June 20, 2000 in which he talked about his personal affairs. I read this letter again and I had an overwhelming feeling to cry. He mentions, during the first days he moved to Balıkesir, that his only friend was the short-story writer Cemal Şakar, that water flowed to his ground-floor house which he bought with his pension whenever it rained, that his books and furniture were damaged, that he did not have the opportunity to see the light of day with his family. I have also learned from others that he was a "contemplative" person which proves that he is out of this world. One night, after getting of the commute with Akif İnan, he had trouble finding his home of ten years. Quite unbelievable. Brother Alaeddin's resignation towards life could be best explained with this sentence from his letter: "I just did not have the chance to see the light of day."

What can we do brother? This world is how it is and it will not change. It is inconstant. The constant is Allah who created it and who does not deem it in oblivion. Love whoever you want, but every sort of love will disappear except for the love of God. Everything disappears day and night. Let us hope that our faith will be our companion so that we may return to our origins." And so it goes...

Alâeddin Özdenören had penned two of the letters himself and the others are typewritten. The letters dated June 2000, February, May, and June 2001 are without a doubt the most valuable documents of my personal archive.

ŞEHİRLERİN İNSANLARA YAPTIKLARI

THE EFFECT OF CITIES TO PEOPLE

Arkamızda bırakalım ya da içinde bugünümüzü gün edelim, ait olduğumuz şehirler, benliğimize okkalı bir nizam çeker. Şehir benliğimizi ve şahsiyetimizi var etmez ama oluşumuna nezaret eder.

Whether we abandon them or whether we live our lives within it, the cities we belong to organizes our being quite a lot. The city does not create our being and character, but it bears witness to its creation.

TEKİN ŞENER

"Başka bir şehre ait olsaydım nasıl biri olurdu?" sorusunun açacağı tüm cevaplar ve pencereler, şehrin hikâyemizde oynadığı alenî ve örtük role işaret eder. Kendi hikâyemizde bize düşen role gölgeler ve ışıklar düşüren kullanışlı bir sorudur bu. Benliğimizin ışıktaki ve gölgedeki kalan kısımlarına şöyle bir bakmamıza yarar. Başka zaman, başka ülke, başka okul gibi onlarca soru işaretinin yanında, başka şehir sorusu, varlığımızın tortulandığı ve aktığı damarları tespit ve takip etmek için gayet elverişli düşünce kanalları sunar. O kanallarda gezinerek, adı olan şehirlerden adı olan benliklere doğru esen yelleri hissederiz belki.

A şehri yerine B şehrine ait olsaydım başka bir iklimde yetişecek, başka sözlerle muhatap olacak, başka oyunlar görecektim. Yine de bazı şeyler aynı kalacaktı. Çıkacak bir meydan, aylıklık

edecek bir sokak, salınacak bir cadde, imrenecek bir parıltı bulacaktım. Belki o şehirden bana başka bir hayat yağardı, yine de benim ona düşen gölgem aynı olurdu. Belki ışık gölge geçişleri daha yumuşak, çizgiler daha zarif, resim daha gösterişli olurdu. Buna karşılık şehrin uğultusuna her çarptığımda yüzüm yine buruşacak, ruhum yine daralacaktı. Başka şehrin iklimi boyumu posumu artırmazdı ama huyumu husumu değiştirdi. Şehrin bana yaptıklarını tam ölçüye getiremediğim gibi, benden aldıklarını da tartamıyorum.

Sularından vapurlar geçen bir şehirle, sularında çocukların yıkanabildiği şehirler bir olur mu hiç? Suları hepten bastırılıp yerin dibine gömülmüş bir şehrin kavruk mizacı, sakinlerine ne güzel yaraşır. Başka şehirlerde başka alışkanlıklarım olurdu muhakkak; başka bilgilerle

donanır, başka zevkler edinirdim. Onun kozmik yazgısı içinde benim yazıma bazı paragraflar eklenir, çıkardı ama yazı baştan sona yeniden yazılmazdı. Öykü akışında, cümle yapılarında, bağlantı noktalarında yine ben olurdu.

Başka şehirde başka şahsiyetlerin rüzgârına kapılacaktım. Kendi isimleri, yüzleri, sesleri, huyları, huysuzlukları olan başka şahıslar girecekti hayatıma. Ben de onların hayatına girecektim ve birbirimize benzeyecektik biraz. Benzemesek de üzerimizde izimiz kalacaktı. Sözlerimiz, iştahlarımız, yoksunluklarımız çıkışacak; fısıltılarımız, haykırışlarımız, kahkahalarımız karışacak; sevgimiz, öfkemiz, nefretimiz karşılaşacaktı. Aynı kelimelere farklı anlamlar yükleyecek, aynı duygulara farklı ünlemler uyduracaktım. Belki burada güldüklerime orada sövecek, yüzümü buruşturduklarım gülecektim...

All the answers and windows opened by the question "What kind of a person would I be if I were to belong to another city?" points out to the visible and invisible role cities play in our personal stories. This is a useful question that casts shadows and light to our role in our own stories. The question of a different city, alike the questions of different time, different country, and different school, provides us an ample canal of thought to discover and pursuit the veins in which our existence sediments and flows. As we traverse through these canals, we may perhaps feel the wind blowing from cities with names to beings with names.

If I were to belong to city B instead of city A I would have grown up in a different climate, faced different words and seen different games. Still, something would have stayed the same. I would have yet again found a square to show up on, a street to linger in, a

road to walk giddily on, and a glimmer to espouse. Perhaps I would have found a whole different life in that city, but I would have had the same shadow on it. Maybe the transition from light and shadow would have been softer, the lines would have been more gracious, and the vista would have been more ostentatious. But then again, my face would have squirmed, and my soul would feel trapped whenever I faced the roaring city. The climate of another city would not have changed my stature, but it would have changed my attitude. I cannot exactly weigh the effect of the city on me, as well as its negatives.

How could cities which have ferries in its waters and cities which have children washing themselves be the same? The scorched ways of a city which only has water flowing underground ornares its residents. I would have certainly had different habits in another city as well as different information and hobbies.

I would have had new paragraphs in the text of my cosmic fate, and some paragraphs would have been removed, but the whole thing would not have been written all over again. I would stand still in the flow of the story, in the syntax of the sentences, and in the connection points.

I would have followed the gust of different personalities in different cities. Other people with their own names, faces, voices, habits, and irregularities would have entered my life. I would have also entered their lives and we would have resembled each other a little. We certainly would have had traces of each other even if we did not resemblance. Our words, hunger, and deficiencies would have crossed; our whispers, cries, and laughters would have mixed; and our love, anger, and have would have faced each other. I would have charged different meanings to the same words and different

Şehrin insana yaptıklarını tam olarak bilemeyiz. Ailenin; inanç, ideoloji, sınıf etkilerinin, dar ve geniş bütün sosyal mensubiyetlerin ötesinde şehir; daha örtülü, daha derin fakat daha ölçülmez etkilere sahiptir.

Hafızamın fon müziği, benliğimin arka plan ışığı, endişemin hatıra şeridi bir ya da birkaç şehrin hayat çevresinde oluştu, oluşuyor. Boşluğun, mekânın, zamanın ve insanın yoğunlaştığı bir havzada bana da bir yer, bir süre, bolca şahsiyet, olanca oluş ve dağılış düşünüyor. Kusurlarım, eğilimlerim, tutkularım, kayıtsızlıklarım onun hengâmında bilendi veya törpülendi. Yoğrula yoğrula, yontula yontula, çata sıyrıla var edip oldurduğum benliğim, bir şehrin atmosferinde ve zemininde yetişti. Diğer şehirler benlik desenimi dalgalandırmış, yeni çizgiler katmış olabilir ama esas çizgiler ve renkler ait olduğum şehirde var oldu. Başka şehirde, bilmem ki onlar olur muydu? Yoksa sadece aralarındaki boşluk ve âhenk mi değişirdi?

Şehrin insana yaptıklarını tam olarak bilemeyiz. Ailenin; inanç, ideoloji, sınıf etkilerinin, dar ve geniş bütün sosyal mensubiyetlerin ötesinde şehir; daha örtülü, daha derin fakat daha ölçülmez etkilere sahiptir. Her şeyden önce çok daha kolay terk edilebilir. Çünkü terk edildiği için gönül koymaz, binlerce yıldır olduğu gibi orada bekliyordur. Çok daralırsanız tekrar dönersiniz. Keza benliğinizde bıraktığı çizgileri alıp götürme imkânı da vardır hatta bu kaçınılmazdır. Orada neleri

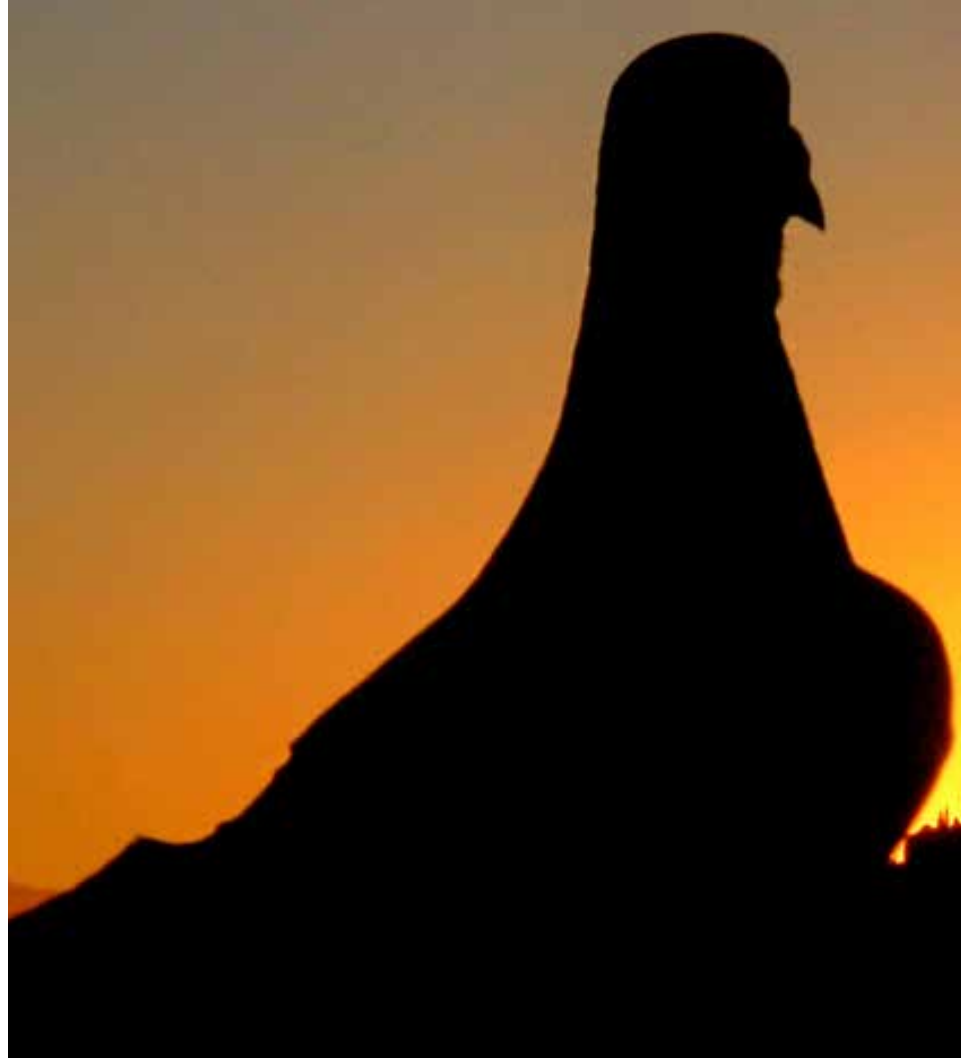
bıraktığınızı, neleri yanınızda götürdüğünüzü kestiremezsiniz. Onlar, yaşadıkça yoğrulan benliğinizin hamurunda birer tortu, birer tohum olarak var olur gider. Zaman geçtikçe yeni törpülenmeler, filizlenmeler yaşayan varlığınız oluşmaya devam eder. Beşikten mezara kadar süren bu oluşumda, şehrin hafızaya ve varlığa kazınan izlerini tanımlayıp tespit edemeyiz. Belki ölçemeyiz, tartamayız ama şehrin bize hangi yolları açıp hangilerini kapattığını, üzerimize hangi bakışları ve nefisleri düşürdüğünü sezeriz.

A şehrine değil B şehrine ait olsaydım daha korkak yahut daha cesur olmazdım. Başımı sokacağım belalar, üstüne gideceğim veya kaçacağım dertler değişirdi. Orada iyimser, burada kötümser olmazdım. İyiliğin ve kötülüğün girift katmanlarına çatar; suratımın asıklığı veya yüzümün güçlüğü duruma göre artar azalır. Orada dostlarım, burada işbirlikçile-

rim olmazdı. İkisinde de ya hesapsız dostluklar ya da çıkar ortaklıkları kurardım. Denizin nemli esintisi veya bozkırın kuru havası derime işlerken, ben kayıtsız tembelliğimi veya tutkulu cevvaliğimi yaşardım. Okumaya ve bilmeye yönelimim varsa eğer; birinde kitapları, diğerinde insanları, bir başkasında tabiatı okumak zorunda kalabilirdim. Yapmak ve edinmek makamındaysam, şehrin sunduğu imkân yelpazesini sonuna kadar zorlardım.

Arkamızda bırakalım ya da içinde bugünümüzü gün edelim, ait olduğumuz şehirler, benliğimize okkalı bir nizam çeker. Şehir benliğimizi ve şahsiyetimizi var etmez ama oluşumuna nezaret eder.

Mütevazı destanımızın sahnesi, biricik hikâyemizin satır araları, şahsî meselelerimizin tanıdığı şehirlerimiz... Onların yerleşikliğinde ve akışında kendimizi bulur, kaybeder, tekrar buluruz.

We cannot exactly know what the city does to a person. The city has a more veiled, more deep effect which cannot be measured like the effects of family, beliefs, ideologies, class and social memberships of large and small sizes.

the city opens for us and which paths it closes. We may also feel the sights and beings cast upon us by the city.

I would not have been more afraid or more courageous if I were to live in city B instead of city A. My troubles and curses would have changed. I would not have been an optimist there and a pessimist here. I would have delved upon the curious layers of good and evil. My sullen or smiling face would have increased or decreased according to my mood. I would not have had friends there and collaborators here. I would have had either friends without benefits or partnerships of profit in both. I would have lived my lazy life or my passionate activeness as the moist breeze of the sea or the dry air of the steppe effected my skin. If I had a drive to read and learn, I may have had to read books in one city and read people and nature in another city. If I were in a position to create and acquire, I would have forced myself upon the opportunities of the city.

Whether we abandon them or whether we live our lives within it, the cities we belong to organizes our being quite a lot. The city does not create our being and character, but it bears witness to its creation.

Our cities are the stages of our humble epics, they are between the lines of our only story, and the witness of our personal affairs... We find, lose, and find again ourselves in its steadiness and flow.

exclamations to the same emotions. Maybe I would have cursed to what I laugh at right now, maybe I would have smiled to what now makes me squirm...

The background music of my memory, the background light of my being, the memory tape of my anxiety was created and is still being created around a city or a few cities. In a pool intensely filled with space, area, time and humans I have my fair share of places, durations, character, being, and dispensation. My faults, tendencies, passions, carelessness was sharpened and filed in its turmoil. My being that came to be as it was kneaded and chipped by me, grew on the surface of a city and its atmosphere. Other cities could have affected my pattern of being and they may also have added new lines to it, but my fundamental lines and colours were created in the city I truly belong to. Would the same things have happened in other cities? Or would the only change be the space and rhythm among them?

We cannot exactly know what the city does to a person. The city has a more veiled, more deep effect which cannot be measured like the effects of family, beliefs, ideologies, class and social memberships of large and small sizes. First of all, it is very easy to leave it, because it will not be cross with you just because you abandoned it. The city will stay where it was thousands of years ago. You may also return whenever you desire. You could also take the lines in your being created by the city, actually this is inevitable. You cannot exactly fathom what you have left and what you took beside you. These will become sediments and seeds in the dough of your being that is kneaded as you live. Your being will continue to get sharpened and grow as time goes on. During this procedure that lasts from the crib to the grave, we cannot truly point out the effects cities have on memory and being. We may not be able to measure all these, but we may have a feeling of which paths

AĞYOL ÜZERİNDE BULUNAN GÖRKEMLİ AZGİT KALESİ

THE ILLUSTRIOUS AZGİT CASTLE ON AĞYOL

Azgıt Kalesi, başlangıçta kervan yollarının emniyet ve sair ihtiyaçlarını karşılamakta katkı sağlayan ve sonraları, garnizon ve savunma amaçlı olarak kullanılan kalelere örnek bir yapıdır.

Azgıt Castle was initially used to secure and meet the other needs of these paths, but it was later used as a garrison and for defence.

CELİL ÇINKIR

Andırın'a yaklaşık olarak 4,5 km. mesafede olan Yeniköy (Azgıt) Mahallesi sınırları içerisinde konuşlu bulunan ve sınırları içinde bulunduğu mahallenin eski isminden adını alan kale, Andırın-Geben yolunun 500-600 m. batısında, kuzey ve doğu tarafından yaklaşık 150 m. güney ve batı tarafından ise 40-50 m. yüksekliğe sahip olan kayalık bir tepenin üzerindedir. Konum olarak GPS koordinatları 37.36.500-036.22.889'dur. Mülkiyeti hazineye ait olan kale, harabe bir vaziyette bulunmaktadır. Azgıt Kalesi, doğu ve güney tarafındaki dağların geçit verdiği Battalın Kısığı denilen vadiye hâkim konumdadır. Yapı aynı zamanda Karasu vadisi üzerindeki Kalası ve Tahirli Mezrası'nda bulunan Kaledibi kalelerinden geçerek gelen

Kahramanmaraş yolunun (toprak yol) kesişimindedir. Azgıt Kalesi halk arasında Ağyol olarak bilinen ünlü tarihi ticaret yolunun üzerindedir. Andırın ilçe sınırları içerisinde Ağyol üzerinde bulunan kaleler, kuzey-güney istikametinde sırasıyla; Geben-Karayuvallı-Çağdaş (Bostandere)-Azgıt-Ak Kale-Haştırın-Karadağ (Kastal)-Çöğdür (Burunönü)-Anacık şeklinde konuşlanmıştır.

Azgıt Kalesi'nin rakımı 1.190 metre olup, kalenin 1.400 metre kadar kuzeyinde Yeniköy Mahallesi, 2 km. kadar kuzey doğusunda Kazan Pınarı, 1.200 metre kadar doğusunda 1.305 rakımlı Ergöçen Tepesi ve mevkii, 2 km metre kadar güneyinde 1.323 rakımlı Kuyucak Tepe, 4,5 km kadar güney batısında Andırın ilçe merkezi, 1.200 metre kadar

batısında ise 1271 rakımlı Yağmurluk Tepe bulunmaktadır. Adını aldığı Azgıt (Yeniköy) mahallesinin merkezi ve etrafı yoğun arkeolojik yerleşim bölgesi olarak dikkatimizi çekerken, Mehelepçik, Ergöçen ve Karayüce Dağı ile Azgıt Kalesi-Halbur Yaylası yolu üzerindeki Bostandere mezrasının Halbur Yaylası çıkışında, Çağdaş denilen bölgenin yer aldığı tepenin üzerindeki sur duvarı kalıntıları ve Halbur Yaylası'ndaki Karayuvallı Tepesi'nin üzerinde tamamen harabe hâlde bulunan kale kalıntıları, burasının oldukça eski ve çok önemli bir yerleşim yeri olduğunu ortaya koymaktadır. Karayuvallı Tepe ve Çağdaş bölgesindeki bu kaleyi andıran yapıların M.Ö. 1975-1725 yıllarında hüküm süren Asur ticaret kolonileri döneminde

The castle, which is roughly 4.5 km away from Andırın, is within the boundaries of Yeniköy (Azgıt) Neighbourhood. The castle takes its name from the old name of the place. It is on top of a rocky hill which is 150 m high on its North and East and 40-50 m high on its South and West sides. It is also 500-600 m to the West of Andırın-Geben Road. Its GPS coordinates are 37.36.500-036.22.889. The castle belongs to the Treasury and is in ruins. The Azgıt Castle is on a commanding height towards the valley called Battalın Kısığı which can be accessed between the mountains on its East and South. It is also on the crossroad of the Kahramanmaraş path (the earth path) which passes

through hamlets such as Kalası and Tahirli on Karasu Valley and the Kaledibi Castle. Azgıt Castle is on the famous trade route known as Ağyol by the locals. From North to South, here are the list of castles situated on Ağyol within the Andırın District: Geben-Karayuvallı-Çağdaş (Bostandere)-Azgıt-Ak Kale-Haştırın-Karadağ (Kastal)-Çöğdür (Burunönü)-Anacık.

The altitude of the Azgıt Castle is 1,190 metres high. Yeniköy Neighbourhood is 1,400 metres to the North of the castle. Kazan Spring is 2 km to the Northeast, the Ergöçen Hill with its 1,305 m altitude is 1,200 metres to the North, the Kuyucak Hill with its 1,323 m altitude is 2 km to

the South, Andırın District centre is 4.5 km to the Southwest, the Yağmurluk Hill with its 1,271 m altitude is 1,200 metres to the West of the castle. The centre and the surrounding areas of the Azgıt (Yeniköy) Neighbourhood is an intense archaeological site. Mehelepçik, Ergöçen and Karayüce Mountain, Azgıt Castle, Bostandere Hamlet on the path to Halbur Plateau, the wall remnants on the hill where the place called Çağdaş is, and the castle ruins on the Karayuvallı Hill within the Halbur Plateau show that this was an ancient and important settlement area. My guess is that these structures that resemble castles on Karayuvallı Hill and Çağdaş are

Kayseri-Kuzey Suriye sınırları arasında geniş bir bölgeyi kontrolü altında tutan ve 12 şehri bulunan, Asya menşeli olan Urartularla akrabalık bağları bulunan Hurriler olduğu tahmin edilen Mama kralının veya krallarının yaşadıkları yer olarak değerlendirmekteyim.

Bu bölgedeki kalelerin ilk fetihlerinin Emeviler döneminde Malatya Emiri Seyyid Battal Gazi tarafından yapıldığı söylenir. Kalenin sahip olduğu geçidin adına "Battal'ın Kısığı" denmesinin sebebi de bundandır. Kale Roma dönemine ait olmakla beraber, Bizans döneminde bakım ve onarım gördüğü duvarlarından anlaşılmaktadır. Kale girişinin üzerinde bulunan haç işaretinin Haçlı seferleri sırasında gördüğü tadilat esnasında konulduğu ortaya atılan iddialar arasındadır.

Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 28.07.2005 tarih ve 901 sayılı kararı ve KVE-TR-46-03-06 numarasıyla tescil işlemi yapılan yapı, Göksun ve Kapadokya Ovası'nı Kadirli ve Çukurova'ya (Kilikya'ya) bağlayan stratejik yolun batı kanadında teşkil edilmiş çok önemli bir garnizon kalesidir. Azgıt Kalesi'nin, Kültür Bakanlığı envanter tescil kayıt belgesine göre, Romalılar tarafından,

M.S. IV. yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. Birinci haçlı seferleri sırasında kullanıldığı bilinen kalenin, Osmanlı arşiv belgelerinde bulunan kale dizdarları defterinde kayıtlı olmadığını ve Osmanlılar döneminde kullanılmadığını değerlendirmekteyiz. Kalenin şimdiki vaziyetini ise Selçuklu Devleti zamanında özellikle Haçlı Seferleri sırasında ve Ermeni Sis Krallığının yıkıldığı tarih olan 1375 yılından önce aldığını değerlendirmekteyiz.

Mehmet Özkarcı tarafından hazırlanan *Türk Kültür Varlıkları Envanteri, Kahramanmaraş-46* (Türk Tarih Kurumu Ankara, 2007) isimli eserden, kale burçlarının üst kısmı ile içindeki ahşap katların tamamen yıkıldığını, aynı şekilde alt katı su sarnıcı, üst katı ise gözetleme kulesi olarak yapılan burca, Köseuşağı Kalesi'nde de yer verildiğini, sur duvarları ile burçların üst kısımları yıkıldığı için mazgallı duvar korkuluklarının günümüze kadar gelmediğini, surlarının güneyi ve batısının ayakta dururken, kuzeyi ve doğusunun büyük çapta tahrip olduğunu, yapının dört sağlam burcu ile üç kapısının mevcut olduğunu, kalenin güney yönündeki su sarnıçlarının

üstündeki ikinci kat duvarlarının sağlam olduğunu, sarnıçların su giriş borularının halen sağlam olarak varlığını koruduğunu, kalenin giriş kapısının oldukça büyük olup, atlı araba girecek şekilde olduğunu, iç sur alanının 1.600 m² kadar olduğunu, kalenin sade bir şekilde inşa edildiğini, yapının su ihtiyacının ise 3 km. uzaklıktaki Alagedik ve Kazan Pınarı

Andırın ilçe sınırları içerisinde Ağyol üzerinde bulunan kaleler, kuzey-güney istikametinde sırasıyla; Geben-Karayuvallı-Çağdaş (Bostandere)-Azgıt-Ak Kale-Haştırın-Karadağ (Kastal)-Çöğdür (Burunönü)-Anacık şeklinde konuşlanmıştır.

remnants from the king and kings of Mama, which come from the tribe of Hurri of Asia, who are known to be related to the Urartians. They were the rulers of 12 cities in between Kayseri and Northern Syria during the Assyrian trade colony age in the years 1975-1725 BCE.

From North to South, here are the list of castles situated on Ağyol within the Andırın District: Geben-Karayuvallı-Çağdaş (Bostandere)-Azgıt-Ak Kale-Haştırın-Karadağ (Kastal)-Çöğdür (Burunönü)-Anacık.

It is rumoured that the first conquests of the castles in this area were made by the Emir of Malatya Seyyid Battal Gazi during the Umayyad era. This is the reason why the passage to the castle is called "Battal'ın Kısığı." Even though the castle belongs to the Roman era, it is understood from the walls that it went through restoration during the Byzantine era. Some say that the cross above the castle entrance was placed there during the restoration which took place while the Holy Crusades were going on.

This was a very important garrison castle which was situated on the Western wing of the strategic path that connected Göksun and the Cappadocia Valley to Kadirli and Çukurova (Cilicia). The registration number for this building is KVE-TR-46-03-06 according to the Adana Regional Committee of Protecting Cultural and Natural Wealth's decree dated 28.07.2005, numbered 901. It is guessed that Azgıt Castle was built by the Romans in the IVth century according to the inventory registration document of the Ministry of Culture. It is known that the tower was used during the First Holy Crusade. We see that the castle was not enlisted in the Ot-

toman archival documents by the castle wardens, so we can say that it was not used during the Ottoman era. The castle took its shape today during the Holy Crusades and in 1375 when the Armenian Sis Kingdom was abolished during the Seljuk era.

According to the book *Turkish Cultural Wealth Inventory, Kahramanmaraş-46* (Turkish Institute of History, Ankara 2007) prepared by Mehmet Özkarcı, we learn that the top part of the towers and the wooden floors have been completely broken, that the cistern below and the watchtower above are the same with the ones in Köşeuşağı Castle, that since the walls and the top part of the towers were destroyed we were not able to preserve the castellated wall railings, that the Southern and Eastern walls survived but the Northern and Eastern walls were ruined, that the building has four strong towers and three doors, that the second floor walls above the Southern cistern are strong, that the water pipes carrying water to the cisterns are still intact, that the castle gate is quite big, actually big enough for a carriage to pass through, that inside the walls there is a 1,600 m2 area, that the castle was built plainly, that the water necessities of the castle

yaylalarından pişmiş toprak borularla (tuğla künklerle) karşılandığını, kalede su tesisatının kalıntılarının hâlen mevcut olduğunu, kalenin batı kapısında büyük bir haç işareti kabartmasının bulunduğunu, kalede ok ve mızrak atmaya elverişli sekiz adet mazgal deliğinin olduğunu öğrenmekteyiz.

İç Anadolu Bölgesi, Andırın Çayı, Savrun ve Keşiş Çayı'nın yol açtığı derin vadiler kullanılarak yapılan yollarla, Çukurova bölgesine bağlanmıştır. Bu yolun başlangıç noktası, üzerinde çıkan yazılı tabletler ışığında, Kültepe olarak kabul edilmektedir. Bu yol, Göksun'dan itibaren özellikle çeşitli güzergâhlara ayrılmaktadır. Asur Ticaret Kolonileri döneminden beri kullanıldığı bilinen, İç Anadolu'dan Çukurova'ya kadar inen ve halk arasında Akyol olarak bilinen kervan yolu ana güzergâh olarak, Kültepe (Kaniş)'den başlayarak, Göksun-Taşoluk-Değirmendere-Çinçin Boğazı-Meryemçil

Beli-Kaleboynu-Bostanderesi-Azgıt-Akkale-Alınoluk-Haşdırın-Kastal-Harboğazı-Tetceğiz-Burunönü-Beşbucak-Anacık-Kızık-Köleli-Haruniye'den Çukurova'ya kadar ulaşmaktadır. Oradan da gemilerle Dimaşk denilen Şam'a kadar uzanmakta ya da bu limandan Avrupa'ya devam etmektedir.

Kahramanmaraş-Andırın arasında gerek Karasu (Körsulu) Deresi'nin ve gerekse de Ceyhan Nehrinin açtığı derin vadiler, ticaret yollarının yanı sıra askeri harekâtlar için yaklaşma istikametlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bilindiği gibi İslam orduları Hz. Ömer zamanında Halid bin Velid komutasında M.S. 637 yılında Maraş'ı Bizanslılardan alınca bahar ve güz aylarında olmak üzere yılda iki kez Çukurova ve Niğde-Aksaray taraflarına ganimet elde etmek amacıyla sefer düzenlemekteydiler. Kahramanmaraş'tan Çukurova bölgesine en kısa mesafe ve sürede ulaşımı sağlayan güzergâhlar bu

akarsuların yol açtıkları vadiler üzerinden geçmektedir. Kalelerin konumlarına göre tespit etmeye çalıştığımız Kahramanmaraş-Andırın-Çukurova hattında, Azgıt Kalesi'nin yer aldığı güzergâhlar şöyledir:

1. Kahramanmaraş-Üngüt-Köseli-Körsulu Köprüsü-Kabakoz Kalesi-Çebiş Kalesi-Gökgedik-Emirler-Karasu-Çukurkoz-Azgıt-Andırın-Akkale-Haşdırın-Kastal-Çakırcı-Aşağı Andırın Düzü olarak bilinen bölgeden geçerek Anacık-Köleli-Haruniye'den Çukurova'ya uzanan hat.
2. Kahramanmaraş-Üngüt-Köseli-Körsulu Köprüsü-Sarımollalı-Avkasır Kalesi-Tavuk Kalesi-Tahirli (Dibi)-Karayüce-Herefe-Azgıt-Akkale-Haşdırın-Kastal-Harboğazı-Burunönü-Beşbucak-Kızık-Köleli-Haruniye'den Çukurova'ya uzanan hat.

Azgıt Kalesi, başlangıçta bu yolların emniyet ve sair ihtiyaçlarını karşılamakta katkı sağlayan ve sonraları, garnizon ve savunma amaçlı olarak kullanılan kalelere örnek bir yapıdır.

were carried from the Alagedik and Kazan Springs via earthenware pipes 3 km away from the castle, that the castle still has remnants of its waterworks, that there is a very big cross on the Western wall of the castle, that there is eight embrasures which can be used to throw arrows with a bow.

Central Anatolia was connected to the Çukurova region via the road built on deep valleys created by Andırın Creek, Savrun, and Keşiş Creek. The beginning of this road, according to the written tablets, was accepted as Kültepe. This road deviates to other places especially after Göksun. This path is known to be used since the Assyrian Trade Colonies era. It continues from Central Anatolia to Çukurova and is known as Akyol among locals. This caravan-path begins with Kültepe (Kaniş) and goes through Göksun - Taşoluk - Değirmendere - Çinçin Boğazı - Meryemçil Beli

- Kaleboynu - Bostanderesi - Azgıt - Akkale - Alınoluk - Haşdırın - Kastal - Harboğazı - Tetceğiz - Burunönü - Beşbucak - Anacık - Kızık - Köleli - Haruniye, and then Çukurova. From that point on one can go to Damascus or Europe via sea vessels.

The valleys created by Karasu (Körsulu) Creek and the Ceyhan River in between Kahramanmaraş and Andırın allowed not only for new trade routes, but also for movement areas for military manoeuvres. During the time of Caliph Omar, the Islamic armies under Khalid ibn al-Walid took Maraş from the Byzantines in 637 AD and during the spring and autumn (twice a year) they planned crusades towards Çukurova and Niğde-Aksaray for loot. The shortest and closest paths that allow transportation from Kahramanmaraş to Çukurova also lies within the valleys that were created by these flowing

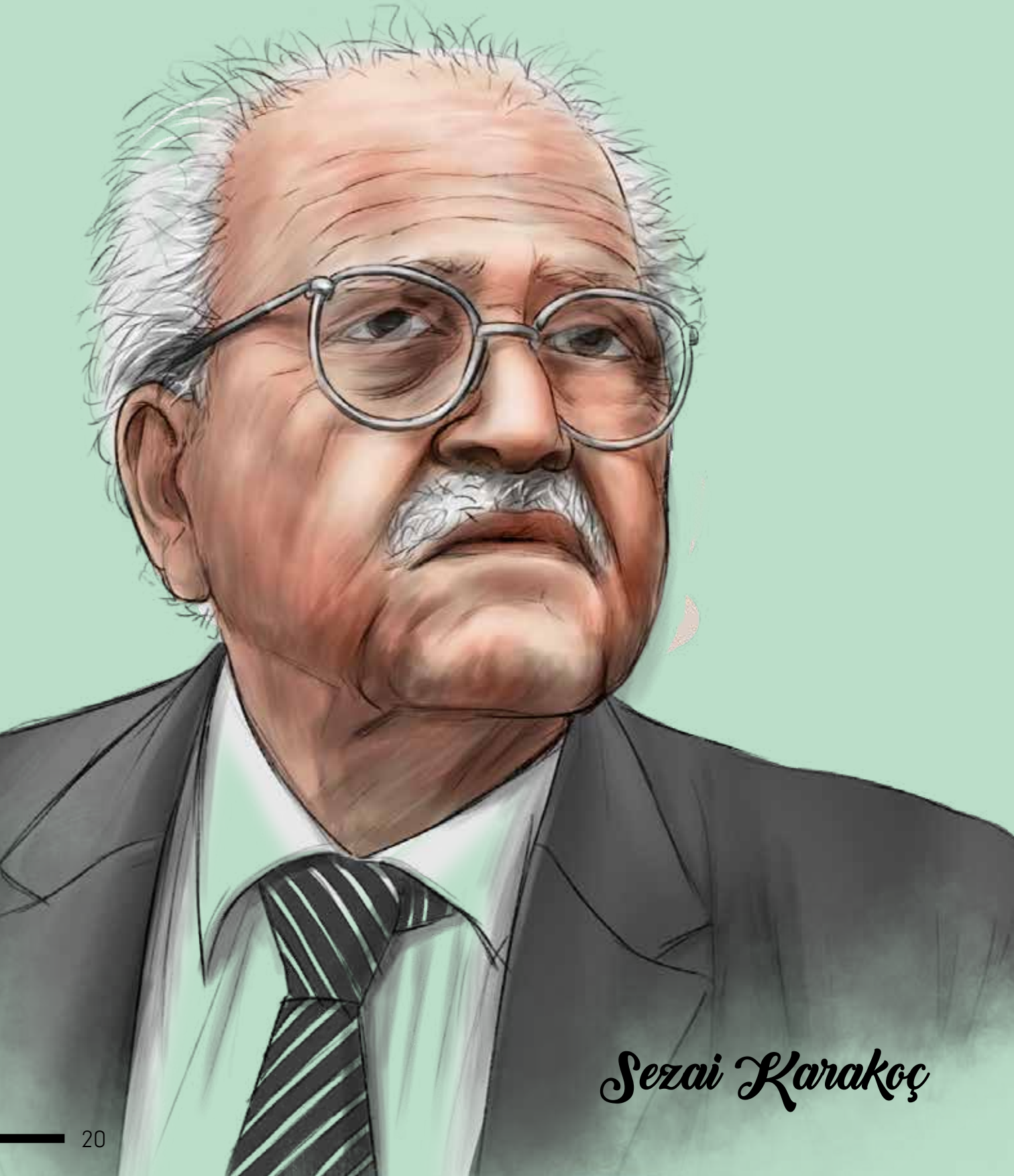
waters. We had previously tried to establish the Kahramanmaraş-Andırın-Çukurova line establish according to the castles on them. Here are the paths that the Azgıt Castle is situated on:

1. The path that goes to Anacık - Köleli - Haruniye via a region called Aşağı Andırın Düzü, which can be accessed via Kahramanmaraş - Üngüt - Köse - Körsulu Bridge - Kabakoz Castle - Çebiş Castle - Gökgedik - Emirler - Karasu - Çukurkoz - Azgıt - Andırın - Akkale - Haşdırın - Kastal - Çakırcı.
2. The other line: Kahramanmaraş - Üngüt - Köse - Körsulu Bridge - Sarımolalı - Avkasır Castle - Tavuk Castle - Tahirli (Dibi) - Karayüce - Herefe - Azgıt - Akkale - Haşdırın - Kastal - Harboğazı - Burunönü - Beşbucak - Kızık - Köleli - Haruniye.

Azgıt Castle was initially used to secure and meet the other needs of these paths, but it was later used as a garrison and for defence.

*Geçtiğimiz günlerde ebedi yurdumuza uğurladığımız büyük şair,
büyük düşünür ve Türkiye'nin en "gerçek" haritalarından biri olan
Fahri Hemşerimiz Sezai Karakoç'a rahmetle...*

Sezai Karakoç

We commemorate the great poet, great thinker, one of the "real" maps of Turkey, and our honorary townsman Sezai Karakoç, who we bid farewell in the past few days to on his journey to our eternal country...

Yağmur Duası

Ben geldim geleli açmadı gökler
Ya ben bulutları anlamıyorum
Ya bulutlar benden bir şey bekler
Hayat bir ölümdür aşk bir uçurum
Ben geldim geleli açmadı gökler

Bir yağmur bilirim bir de kaldırım
Biri damla damla alnıma düşer
Diğerinde durup göğe bakarım
Ne şehir ne deniz kokan gemiler
Bir yağmur bilirim bir de kaldırım

Nedense aldanmış bir gece annem
Bir kadın gömleği giydirmiş bana
İşte vuramadı gökler bana gem
Dinmedi içimde kopan fırtına
Nedense aldanmış ilk gece annem

Biri çıkmış gibi boş bir mezardan
Ortalıkta ölüm sessizliği var
Bana ne geldiyse geldi yukardan
Bana ne yaptıysa yaptı bulutlar
Biri çıkmış gibi boş bir mezardan

İyi ki bilmiyor kalabalıklar
Yağmura bakmayı cam arkasından
İnsandan insana şükür ki fark var
Birine cennetse birine zindan
İyi ki bilmiyor kalabalıklar

Yağmur duasına çıksaydık dostlar
Bulutlar yarılr gökler açardı
Şimdi ne ihtimal ne imkân var
Göğe hükmetmekten kolay ne vardı
Yağmur duasına çıksaydık dostlar

Ben geldim geleli açmadı gökler
Ya ben bulutları anlamıyorum
Ya bulutlar benden bir şey bekler
Hayat bir ölümdür aşk bir uçurum
Ben geldim geleli açmadı gökler

Rain Prayer

The skies haven't opened since my first day
Either I do not understand the clouds
Or the clouds are expecting something from me
Life is a death, love is a fall
The skies haven't opened since my first day

I just know the rain and the pavement
One of them falls upon me drop by drop
On the other I stand to look up at the sky
Neither the city nor the ships smelling of sea
I just know the rain and the pavement

Somehow my mother erred one night
She made me wear o women's shirt
See, the skies could not contain me
The hurricane within me didn't quiet down
Somehow my mother erred the first night

As if someone rose from an empty grave
There's a deadly silence all around
Whatever came to me came from the skies
The clouds are responsible for my misfortune
As if someone rose from an empy grave

It's a good thing that the crowds don't know
How to look at the rain behind a window
Thank God people are different from each other
For some it is heaven and for others it is prison
It's a good thing that the crowds don't know

If we were to go out and pray for rain my friends
The clouds would've scattered
and the sky would've been seen
Now there's no chance or possibility
Is there anything easier than controlling the skies
If we were to go out and pray for rain my friends

The skies haven't opened since my first day
Either I do not understand the clouds
Or the clouds are expecting something from me
Life is a death, love is a cliff
The skies haven't opened since my first day

Translated By: Ahmet Ölmez

Derdimend Dede Türbesi'nden

HUZURA YOLCULUK

JOURNEY TO PEACE FROM DERDİMEND DEDE MAUSOLEUM

Evliyâ Çelebi'nin *Seyahatnâmesi*'nde anlatıldığı üzere 14. yüzyılda yaşamış Derdimend Dede, yaptığı ilaçlarla insanlara şifa dağıtmış. Dertlere derman anlamına gelen adı buradan geliyor olsa gerek.

According to the Travelogue of Evliyâ Çelebi, Derdimend Dede used to live in the 14th century and he used to cure people with his medication. Maybe this is the source of his name which means remedy to troubles.

BİLGE DOĞAN

Ne zaman gönlümü keder kuşlarına yoldaş eylesem, bir parça feraha ermek için o tepeye giderim. Derdimend Dede'nin şifalı elleri, yüzyıllar öncesinden uzanır ve içimden geçen tüm kederleri söker alır. Bir düşteymişçesine huzurla sadırına şifa olan rüzgâr eser de eser. Böyleyimdir, sığınacak kutsal yerlerime kaçırım dünyanın ağırlığına dayanamadığımda. Derdimend Dede türbesi, eski Maraş'a hâkim bir tepede, huzuruyla tüm ruhumu saran her mevsim esen hoş rüzgârıyla beni bağrına basar.

Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nde anlatıldığı üzere, 14. yüzyılda yaşamış Derdimend Dede, yaptığı ilaçlarla insanlara şifa dağıtmış. Dertlere derman an-

lamına gelen adı buradan geliyor olsa gerek. Şeyhlerin şeyhi diye de adı geçen Dede'nin büyük insanlar yetiştirmiş bir medresede müderris olduğu da rivayetler arasında. Osmanlı zamanında yaşamış olan muhterem zatın hakkında, tekke veya medresesi büyük bir yangında yanıp kül olduğundan, kesin bilgi yoktur. Şehrimizin belediyesi 2013 yılında metruk hâlde bir tepede bulunan türbeyi restore edip yanına camii yapmıştır. Türbe özellikle Hidrellez zamanı şehrin sakinleri tarafından bir şenlikle kutsanmaktadır. Ama burası diğer zamanlarda sakin ve çok ziyaretçisi bulunmayan sessiz ve huzurlu bir tepedir.

Derdimend Dede'nin, yaşadıkları dönem açısından uyma-

makla birlikte Seyyid Nesimi, Hallâc-ı Mansûr, Nasreddin Hoca gibi büyüklerin şeyhi olduğu anlatılagelir. Şeyh Efendi'nin dağıttığı şifalarla duaları meşhur olmakla birlikte beddualarının da korkulası olduğunu dinliyoruz halk efsanesi şeklinde. Hakkında anlatılan çeşitli kerametler de mevcuttur.

Bu efsanelerden biri şu şekildedir: Derdimend Dede'nin dergâhında her gün bir koyun kesilir ve dergâhtakiler ziyadesiyle doymuş. Sonra, muhterem kişi koyunun kemikleri ve sakatatını alır, tekrar koyunun postuna doldurur ve sırlı bir dua üzere koyun tekrar canlanır ve ayaklanırmış. Her gün bir koyun, aynı şekilde dualarla kesilir, yenir ve dualarla canlanır, dervişler doymuş.

Whenever I feel like deeming my heart as a road friend to birds, I go to that hill to feel tranquillity a little. The healing hands of Derdimend Dede reaches out from past centuries and gets rid of every grain of grief within me. The wind that cures my chest blows and blows as if I am in a dream. This is how I am; I flee to my sacred places whenever I cannot burden the weight of the world. The Derdimend Dede mausoleum always welcomes me to its bosom on a commanding height towards the old Maraş with its pleasant winds that wrap my soul.

According to the Travelogue of Evliyâ Çelebi, Derdimend Dede used to live in the 14th century and he used to cure people with his medication. Maybe this is the source of his name which means remedy to troubles. It is

rumoured that Dede was also known to be the sheik of sheiks because he used to be a teacher at a madrasah that educated many people. We do not have exact information on this blessed person who lived during the Ottoman era because his dervish lodge and madrasah was destroyed and reduced to ashes after a great fire. The municipality of our city restored this ruined mausoleum in 2013 and constructed a mosque beside it. The mausoleum is especially blessed by the city folk during Hidrellez celebrations. In other times, this is a tranquil hill with not a lot of visitors.

Even though it does not seem probable in a historical sense, it is told that Derdimend Dede was the sheik of important people like Seyyid Nesimi, Hallâc-ı Mansûr, and Nasreddin Hoca. We also le-

arn from legends that his remedies and prayers were famous and his curses were something to be afraid of. There are various miracles attributed to him as well.

One of these legends is this: A sheep was slaughtered every day at the dervish lodge of Derdimend Dede and the people around would be satisfied with delight. Then, this blessed man would take the bones and giblets of the sheep, fill it inside the skin of the animal, and recite a secret prayer. After the recitation the sheep would resurrect and become alive again. A sheep would be slaughtered, eaten, and then resurrected every day like this. One day, Dede went on for a journey and left the lodge to the dervishes to look after it. When the people living at the lodge got hungry that night, they slaughte-

Fotoğraf: Yasin Mortaş

Fotoğraf: Yasin Mortaş

Dede, bir gün yolculuğa çıkmış ve tekkeyi dervişlerine emanet etmiş. Akşam vakti acıkan dergâh sakinleri şeyhlerinin yaptığı şekilde koyunu kesmişler, bir güzel doymuşlar. Koyunun kemiklerini ve sakatatını posta doldurup duayı okumuşlar lakin koyun canlanmamış. Ne yapsalar olmamış.

Şeyh Efendi, döndüğünde duruma çok kızmış ve yaparı cezalandırmak için bunun sorumlusunun kim olduğunu sormuş. Dervişlerden biri anlatmaya başlamış; Hallâc-ı Mansûr'u işaret ederek, "Mansur, kuzunun başını kesti." demiş.

Şeyh, Mansûr'a dönüp, "Senin başın, kolların ve bacakların böyle kesile!" diye hışımla ünlemiş.

Derviş, Seyyid Nesimi'yi gösterecek, "O da derisini yüzdü." demiş.

Şeyh, Nesime'ye dönüp, "Senin de derin böyle yüzüle..." demiş.

Şeyh, bu sefer Nasreddin'e, "Peki bütün bunlar olurken sen n'aptın?" diye sormuş.

Nasreddin, "Ben bir kenarda durdum ve bu olaylara güldüm." diye utana sıkıla itiraf etmiş.

Derdimend Dede Türbesi özellikle Hıdrellez zamanı şehrin sakinleri tarafından ziyaret edilmektedir. Burası diğer zamanlarda sakin ve çok ziyaretçisi bulunmayan sessiz ve huzurlu bir tepedir.

Şeyh, ona da, "Kıyamete kadar herkes senin sözlerine güle!" diyerek beddua etmiş.

Yaşadıkları yüzyıllara bakıldığında menkıbede geçen üç şahıstan Derdimend Dede'yle yalnız Hallâc-ı Mansûr'un karşılaşması ihtimali vardır. Böyle olunca bu hadisenin Âlem-i Melekût'ta yani rüya âleminde geçmesi muhtemeldir. Şahısların yaşadığı zamanlar ve mekânların farklı olduğu malûmatla gerçek ve dünya gözüyle sabitken; gönül gözüyle dinlediği-

miz bu menkıbeye inanıyor, sorgulamıyor ve huzur buluyoruz. Yüce Allah, hazretin sırrını mukaddes ve mübarek eylesin; ziyaretçilerine feyz-i ikramını bahşeyesin.

Derdimend Dede ile ilgili menkıbeyi gönülden geçirirken diğer yandan eski Maraş'ı seyreylerim. Tepeden ayrılmaya yakın, ikinci vaktinin getirdiği huzurla minareler, eski evler, yıllanmış konaklar, koşturan kalabalık güne veda etmek üzeredir. Ekmeklerini alıp babaların eve döndüğü; çocukların dört gözle babalarına hasret kapıya baktığı saat gelmiştir. Güneşin son ışıkları beni dünyaya geri savurur. Hiç geri gelmesem dediğim bu yolculuk anını bana geri versin zaman diye yarı belirsiz bir dua mırıldanırım. Bağrında huzuru bulduğum tepeden, mutmain bir kalple dünya gözünde tuzla buz olmuş bir hafiflikle ayrılırım. Dünya ağırlıklarından ve kendimden yine yorulduğumda soluğu alacağım bu yere, uzun zaman geçmeden yine geleceğimi bilirim. Kuytuda evladına dua eden annem ve babamın ocağına doğru yola revan olurum.

red a sheep and ate it just like their sheik. Then they filled the skin with the bones and giblets and prayed, but the sheep did not become alive again. Nothing they did worked.

When the sheik returned, he got very angry at the situation and asked around to punish the person who was responsible for this. One of the dervishes began to talk. He pointed towards Hallâc-ı Mansûr and said, "Mansur cut the head of the lamb."

The sheik turned towards Mansour and exclaimed, "Your head, arms, and legs shall be cut as such!"

Then the dervish pointed towards Nesimi and said "And he skinned the animal."

The sheik turned towards Neismi and said, "You shall be skinned as such!"

The sheik then asked Nasreddin, "What were you doing during all this havoc?"

Nasreddin confessed what he did in shame: "I sat in a corner and laughed at it."

The sheik said, "Everyone shall laugh at your words until the Day of Judgement!"

When we look at the periods these people mentioned in the story lived in, it is only probable for Derdimend Dede to meet Hallâc-ı Mansûr. Thus, it is very probable that this event took place in the Grand Realm which is also known as the realm of dreams. Even though the time and space these people occupied are evidently different in our worldly eyes, our eye in our heart believes, does not questi-

on and finds peace in this story. May Allah Almighty bless and consecrate his secrets. His visitors shall also benefit from his generous wisdom.

I watch the old Maraş while remembering this story of Derdimend Dede in my heart. As I am about to leave the hill, I see that the minarets, old houses, ancient mansions are bidding farewell to the rushing crowded day with the peace that casts upon us during the evening. It is the hour when fathers return home with bread and when children await their father with longing. The last rays of the day return back to earth. I mumble somewhat of a prayer to take back this moment of adventure which I never want to end. I left this hill where I found peace in its bosom, with a feeling of lightness and a satisfied heart. I know that I will return here quite soon because this is the place I take a breath of fresh air when I get tired from the troubles of the world. I embarked towards my mother who prays to his child in the dark and towards the home of my father.

The Derdimend Dede Mausoleum is especially blessed by the city folk during Hidrellez celebrations. In other times, this is a tranquil hill with not a lot of visitors.

Fotoğraf: Yasin Mortaş

Fotoğraf: Yasin Mortaş

BOĞAZKESEN
CAMII

DULKADİROĞLU CAMİLERİ DULKADİROĞLU MOSQUES

Tarihin Şahitleri

Witnesses of History

- **KAHRAMANMARAŞ'TA
DULKADİRLİ CAMİLERİ**
DULKADIRITE MOSQUES IN
KAHRAMANMARAŞ

- **BİLİNMEYEN DULKADİROĞLU**
THE UNKNOWN DULKADIRITES

KAHRAMANMARAŞ'TA DULKADİRLİ CAMİLERİ

DULKADIRITE MOSQUES IN KAHRAMANMARAŞ

Medeniyetimizde şehrin kalbi camidir ve şehir camiye göre şekillenir. Cami de öncelikle temiz su kaynağına göre konumlanır. Caminin inşa süreciyle birlikte hemen yakınında hamam inşası da başlar. Bilahare cami ve hamama ek olarak medrese, çeşme, imarethane (aşevi) gibi ana kurumlar oluşturulurken, etrafında çarşı pazar şekillenir.

In our civilization, the heart of the city is the mosque, and the city flows towards the mosque. The mosque is also situated near a clean water source. As the mosque is being built, the construction of a bathhouse soon follows. After the mosque and the bathhouse we see the construction of main institutions like madrasahs, fountains, and foodbanks. The bazaar takes its shape according to these buildings.

İBRAHİM KANADIKIRIK

İslâm Medeniyeti, toplum hayatını yerleşik düzene sevk eden bir karaktere sahiptir. Dinin ibadet, muamelat ve müessese gerekliliği bu karakterin oluşumunda baskın rol oynar.

Abdest suyu, hamam ihtiyacı, namazın müştereken mescidlerde ifâ edilmesi- nin şiddetle tavsiye edilmesi, mescidlerin sosyal işlevleri, aile yaşamı ve mahremiyeti için zarurî hane ihtiyacı, eğitim öğretim hizmetleri için sabit mekânların zorunluluğu ve sosyal hizmet kurumlarına duyulan ihtiyaç İslâm Medeniyetini yerleşik ve şehirli bir medeniyet olarak şekillendirmiştir. Kısacası İslâm Medeniyeti bir "şehir medeniyeti"dir. Şehirlerin gerçek anlamda gelişmesi ve yeni şehirlerin oluşumu İslâm Medeniyetinin insanlığa en mühim katkılarından.

İslâm Medeniyetinin en güçlü ve etkili şubesi olan Müslüman Türk Medeniyeti ise bu olgunun zirvesidir. Türklerin ger-

çek anlamda yerleşik hayata geçmeye başlaması İslamlaşma süreciyle başlar. Türkler, kadim kültür ve medeniyet anlayışlarını İslâm'la birlikte hakiki çehresine büründürmüşler ve gittikleri her yerde Müslüman Türk Şehri karakterini kuvveden fiile çıkarmışlardır.

Medeniyetimizde şehrin kalbi camidir ve şehir camiye göre şekillenir. Cami de öncelikle temiz su kaynağına göre konumlanır. Caminin inşa süreciyle birlikte hemen yakınında hamam inşası da başlar. Bilahare cami ve hamama ek olarak medrese, çeşme, imarethane (aşevi) gibi ana kurumlar oluşturulurken, etrafında çarşı pazar şekillenir. Dış hat ise evlerin ve mahallenin inşa sürecidir.

İslam Medeniyeti suyu, camiye, temizliği, eğitimi ve sosyal yardımı temel alan bir anlayıştır ve bu anlayış içinde tüm yollar camiye çıkar. Bu

anlayış kaynağını Medine'de hazreti peygamber çağından alır. Medine, âlemlerin sultanı (sav) tarafından Mescid-i Nebevî merkezli şekillendirilerek tüm Müslümanlara model olmuş müstesna bir şehirdir.

Maraş fetihten sonra hızla bir Müslüman Türk şehrine dönüşür. Şehir, Ahır Dağı'ndan güneye tepelerin bölüğü ve aralarından derelerin aktığı bir zemini esas alarak sık aralıklı camiler etrafında şekillenir. Şehrin en büyük derelerinden olan Akdere'nin kuzeyden güneye her iki yakasında çok sayıda cami toplanmıştır. Hacı Veli, Bayazıtlı, Restebaiye, Uzunoluk (mevcut değil), Bektutiye (Çınarlı), Selvili (mevcut değil), Boğazkesen, Taş Mescid, Ulu Cami, Saraçhane, Arasa camileri Akdere'nin yaklaşık 2-2,5 km'lik güzergâhında sağlıklı soltu inşa edilmişlerdir. Şehrin diğer dereleri için de aşağı yukarı aynı durum söz konusudur.

Kahramanmaraş Ulu Camii

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

The Civilization of Islam has a feature that helps societies make permanent settlements. The need for worship, procedures, and institutions for religion play an important role in the effects of this feature.

Water for ablution, the need for bathing, the strong recommendation of praying together in mosques, the social functions of masjids, family life, housing needs for privacy, the necessity of institutions for education and learning, and social service institutions shape the Civilization of Islam as a settled and urban civilization. In short, the Civilization of Islam is a "city civilization". The development of cities in a meaningful way and the creation of new cities is one of the most important contributions of the Civilization of Islam to humanity.

The most important and the most effective branch of the Islamic Civilization is the Muslim Turkish Civilization,

and they are a summit in this regard. Turks began to permanently settle after their conversion to Islam. Turks reshaped their ancient culture and civilization along with Islam and they manifested the character of the Muslim Turkish Cities wherever they went.

In our civilization, the heart of the city is the mosque, and the city flows towards the mosque. The mosque is also situated near a clean water source. As the mosque is being built, the construction of a bathhouse soon follows. After the mosque and the bathhouse we see the construction of main institutions like madrasahs, fountains, and foodbanks. The bazaar takes its shape according to these buildings. The outer ring is filled with houses and neighbourhoods.

The Islamic Civilization takes water, mosques, cleanliness, education, and social aid in its centre and all these finds its way to the mosque. This

understanding arises from our Prophet (pbuh) during his stay in Madinah. This city was reshaped around the Masjid al-Nabawi by the sultan of the realms (pbuh), and it is a unique city that became an example to all Muslims.

Maraş quickly became a Muslim Turkish city after its conquest. The city took shape towards the south of Ahır Mountain where mosques were built beside creeks that flowed between hills. There are many mosques beside Akdere, one of the greatest creeks in the city, from the North to the South. Mosques like Hacı Veli, Bayazıtlı, Restebaiye, Uzunoluk (non-existent), Bektutiye (Çınarlı), Selvili (non-existent), Boğazkesen, Taş Mescid, Grand Mosque, Saraçahane, and Arasa are all found in a roughly 2-2.5 km span on the left and the right banks of Akdere. The same could be said about many of the other creeks of the city.

Maraş bir camiler şehridir. Dulkadir, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi camileri şehrin en belirgin simgeleridir. Dulkadir camilerinden, günümüze çok azı ulaşmıştır. Bu camiler, Selçuklu ve Beylikler Dönemi Türk mimari tarzı ile Suriye-Mısır hattındaki Eyyubi-Memlûk Mimarisinden izler taşır. Bu, genellikle düz çatı ve dikdörtgen şekliyle uzun namaz saflarını esas alan bir mimari tarzıdır. Maraş'ta Dulkadirli Dönemi camileri; Ulu Cami, Hatuniye, Taş Mescid, İklim Hatun, Haznedarlı, Boğazkesen, Bektutiye ve Şazi Bey Camileridir.

Ulu Cami

Dulkadirlilerden günümüze gelen en mühim camidir. Sultanlar ve beyler tarafından yaptırılan "Selâtin Camileri" grubuna girer. Süleyman Bey (1442-1454) tarafından inşa ettirilen cami, Alauddevle Bey tarafından yeniden inşa ettirilmesine tamir görmüştür. Belâzurî'nin *Fütûh'ul-Buldân*ına göre h.75'de (695) Maraş'a Emeviler tarafından büyük bir cami inşa edilir. Caminin büyük olduğu zikredildiğine göre merkezi bir yerde inşa edilmiş olmalıdır. Bu sebeple Ulu Cami'nin kökeninin bu ilk camiye kadar gittiğini düşünmek ihtimal dâhilindedir.

Ulu Cami'nin, çeşitli tadilatlardan geçirilmesine rağmen aslı şekli korunmuştur. Eski fotoğrafları incelendiğinde üstü düz dam şeklinde olan caminin sonraki yıllarda çatı ile kaplandığı görülüyor.

Cami, aslında bir külliye özelliği taşıyordu. En önemli müstemilatı ise Nebeviyye Medresesi ve İmarethaneydi. 1935 tarihli fotoğrafta varlığını gördüğümüz medrese daha sonra yıkılmış. Alauddevle Bey yapısı olan ve L şeklini andıran yapıyla Nebeviyye Medresesi, Ulu Caminin cümle kapısı dediğimiz ana giriş kapısıyla birleşiyordu. Avlu ise cami ve medrese arasında kalıyordu.

Cami, sonraki asırlarda inşa edilen "muvakkithane"si ve haziresi (kabristan) ile şehrin kalbinde konuşlanmıştır. Önde gelen ulema ve umeranın medfun olduğu bu kabristan Maraş

Çınarlı Camii

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

Harbi (1920) şehitlerinin de defnedildiği yerd. İstiklâl Mücadelesinin tüm heyecanını ve başta "Bayrak Hadesi" olmak üzere birçok anılarını yaşayan cami, harpte ciddi hasarlar alır. Külliye'den geriye kalan tek yapı olan Ulu Camii geçmişe ait hatıralarıyla müminlere hizmet vermeye devam etmektedir.

Hatuniye Camii

Dulkadirli Camilerinin önde gelenlerindendir. Cami, türbe, hamam (Marmara /Pazar Hamamı), çeşme gibi eklentileriyle külliye özelliği taşır. Alauddevle Bey tarafından eşi Şems Hatun adına yaptırılan cami, etrafında şekillenen mahalleye de adını vermiştir. Şems Hatunun türbesini bünyesinde barındıran caminin çeşmesi günümüze ulaşamamıştır.

İstiklâl Harbi'nde Ulu Camii-Kuyucak Ermenileri-Yahudi Mahallesi üçgeninin kesişme noktalarından birisi olarak stratejik ehemmiyeti büyüktü. Cumhuriyet döneminde çeşitli tadilatlar geçirmiştir.

**İslâm Medeniyeti
bir "şehir
medeniyeti"dir.
Şehirlerin
gerçek anlamda
gelişmesi ve
yeni şehirlerin
oluşumu İslâm
Medeniyetinin
insanlığa
en mühim
katkılarındandır.**

Taş Mescid (Rad/Taş Medrese)

Alauddevle Bey tarafından 15. asrın sonlarında medrese ve mescid olarak inşa ettirilmiştir. Alauddevle, mescidin yanı başındaki dere üzerine bir değirmen inşa ettirerek gelirini mescidin imamına vakfetmiştir. Bilahare de Diyarbakır kuşatmasında ölen oğlu Şahrüh için yanına bir de türbe inşa ettirerek yapıya son şeklini vermiştir.

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

The Civilization of Islam is a "city civilization". The development of cities in a meaningful way and the creation of new cities is one of the most important contributions of the Civilization of Islam to humanity.

Maraş is a city of mosques. Mosques built during the Dulkadirite, Ottoman, and Republic eras are the most significant symbols of the city. Not many of the Dulkadirite mosques were able to survive until today. These mosques carry traces of the style of Turkish architecture of the Seljuks and the Beyliks as well as the style of Ayyubid-Mameluke architecture on the Syria-Egypt line. This

architectural style generally consists of flat roofs and long rectangular prayer lines. The mosques built during the Dulkadirite Era in Maraş are as follows: Grand Mosque, Hatuniye, Taş Masjid, İklim Hatun, Haznedarlı, Boğazkesen, Bektutiye, and Şazi Bey Mosque.

Grand Mosque

The most important mosque built by the Dulkadirites that survived until today. It is considered as a "Selâtin Mosque" which are built by sultans and beys. The mosque was built by Süleyman Bey (1442-1454) and it was repaired from scratch by Alauddevle Bey. According to Belâzuri's book "Fütûh'ul-Buldân", the Umayyads built a large mosque in Maraş in the Hijri year 75. This mosque must have been built in a central place since it is so big. Therefore, it is probable that the roots of the Grand Mosque could be traced to the said mosque in the source.

Although the Grand Mosque faced several repairs, its actual form was preserved. We see in old pictures that it once had a flat roof. Nowadays it has a regular roof.

The mosque once had a social complex status. Its most important additional buildings were the Nebeviyye Madrasah and alms-house. We see in a photograph from the year 1935 that the madrasah was standing during that era, but it was later on demolished. Nebeviyye Madrasah was in the shape of an "L" and was built by Alauddevle Bey, and it merged with the Grand Mosque via a gate. The patio was between the mosque and the madrasah.

The mosque later became the heart of the city with its time chambers and graveyard. This graveyard is the resting place of many pioneering sages and philanthropes. The martyrs of the Maraş War (1920) were also buried here. The mosque lived through the excitement of the Struggle for Independence as well as the "Flag Incident", but it took a lot of damage during the war. The last remaining building of the complex is the Grand Mosque, and it is serving the believers with its memories of the past.

Hatuniye Mosque

One of the better-known mosques of the Dulkadirites. It is regarded as a social complex with its mosque, mausoleum, bathhouse (Marmara/Pazar Bathhouse), and fountain. It was built by Alauddevle Bey in the name of his wife Şems Hatun. The mosque is also the namesake for the neighbourhood around it. The fountain belonging to the mausoleum of Şems Hatun did not survive.

The mosque had strategical importance during the War of Independence because it was in the middle of the triangle formed by the Grand Mosque, Kuyucak Armenians, and the Jewish Neighbourhood. It faced several repairs during the Republic.

Taş Masjid (Rad/Taş Madrasah)

It was built towards the end of the 15th century by Alauddevle Bey as a madrasah and a masjid. Alauddevle also built a mill on the creek beside the mosque and the profit of the mill was given to the imam of the mosque. When his son Şahrüh died during the siege of Diyarbakır, he built a mausoleum beside the mosque and thus it took its final form.

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

Haznedarlı Camii

Mescid ve medrese bitişik nizamda inşa edildiği için birbirinden tefrik edilmesi imkânsızdır. Cumhuriyet dönemine kadar işlevini sürdüren yapı 1947-1961 arası müze, 1962-1982 arası müftülük olarak kullanılmıştır. 1990'lı yıllarda medresesi "Eski Eserler (Osmanlıca) Kütüphanesi" olarak da kullanılmıştır. Günümüzde mescid ibadete açık olarak hizmet vermeye devam etmektedir.

İklima Hatun Mescidi (Üdürgücü Camii)

1547'de Osmanlı Döneminde inşa edilen cami, Alauddevle oğlu Şahruh Bey'in kızı İklima Hatun tarafından inşa ettirildiği için şehirdeki son Dulkadirli Camiidir. Küçük bir mescid ve türbeden oluşur. Üdürgücü ailesi tarafından çok ciddi tamir ve tadilatın geçirilen eser, 20. asır başlarından itibaren "Üdürgücü Camii" olarak da anılmaya başlanmıştır.

Cami, 1 Şubat 1920'de Ermeniler tarafından yakılmış ve kullanılamaz hâle getirilmiştir. Kubbesinin de yıkılmasıyla iyice harabeye dönmüş ve 1937'de belediye tarafından satın alınıp, depo olarak kullanılmışsa da, 1973'de Vakıflar tarafından devralınıp tamir edilerek tekrar cami olarak ibadete açılmıştır.

Haznedarlı (Ali Ağa) Camii

Alauddevle Bey'in hazinedarı Ali Ağa tarafından inşa ettirilmiştir (1480-1515 arası). İçinde bulunduğu mahalle de asırlarca caminin ismiyle anılmıştır. Günümüzdeki Duraklı Mahallesi'dir.

1937 yılında satılarak şahıslara geçmişse de, 1960'lara kadar cami olarak kullanılmıştır. Sonrasında bakımsızlıktan harabe hâline gelen cami, 1986 sonrası Diyanet'e devredilmiştir. Orijinal hâlinde günümüze kalan en önemli yapısı minaresidir.

Boğazkesen (Ekmekçi Ali Ağa) Camii

Arşiv kaynaklarına göre Alauddevle Bey'in Ekmekcibaşısı Hacı Ali Ağa tarafından 1480-1515 arası yaptırılmıştır. Uzunluk-Ulu Camii arasında ve derelerin kesişme noktasında bulunması sebebiyle "Boğazkesen Camii" diye meşhur olmuştur.

Zaman içinde geçirdiği onarım ve ilaveleriyle orijinal hâlinin bir kısmı kaybolmuş olsa da ana yapısını muhafaza etmektedir. Cami, Osmanlı döneminde zaman zaman müftülük merkezi olarak da hizmet vermiştir.

Bektûtiye (Çınarlı) Camii

Arşiv kayıtlarına göre 1500'ler civarında Alauddevle Bey tarafından yaptırılmıştır. Vakfiyeye göre; Alauddevle Bey tarafından medrese ve mescid ikilisi olarak inşa ettirilmişse de medresesi günümüze ulaşmamıştır.

Bahçesindeki büyük çınar ağacı dolayısıyla "Çınarlı Camii" diye meşhurdur. Maras'ta, avlusunda 24 saat kesintisiz kaynak suyu akan dairevi yer havuzlarına sahip camilerdendir.

Cami, İstiklâl Harbi'ne ait iki mühim emaneti bünyesinde barındırmaktadır. Bunlardan ilki Sütçü İmam Türbesidir. Bilindiği üzere İstiklâl Mücadelesi'nin ilk kurşunu Sütçü İmam tarafından atılmıştı. Diğeri ise mazlum Şehid Hafız Veliyyiddin Efendi'nin mezarıdır. İdadi Muallimi olan Veliyyiddin Efendi harbin ilk günlerinde evinin duvarını delerek içeri giren Ermeniler tarafından vahşice katledilmişti.

Şazi Bey (Şadiye/Müftü Ali Efendi) Camii

Caminin banisi Şâdî Bey, Dulkadir Beyliğinin mühim ümeralarından birisidir. Alauddevle Bey zamanında şehirde sûbaşı (emniyet amiri) vazifesi de gören bu zât, 2. Bayezid'in 1500-Modon Seferine müttelik Dulkadir kuvvetlerinin başında katılmıştı.

Osmanlı Dönemi'nde de şehirdeki pozisyonunu koruduğu anlaşılan Şâdî Bey kendi adıyla anılan camiyi 16. asrın başlarında inşa ettirmiştir. Mezarı cami avlusundadır. Zaman zaman müftülük merkezi olarak da kullanılan cami, 18. asrın başlarında Müftü Ali Efendi tarafından esaslı bir tadilatın geçirildiği için onun adıyla da anılır.

1958'de yıkılarak yeniden inşa edilen caminin orijinal minaresi varlığını sürdürmektedir. Günümüzde her vakit kalabalık cemaate sahip camilerden birisi olan Şazi Bey Camii, bünyesindeki kuran kursuyla da şehrin mühim hafızlık merkezlerinden birisidir.

Since the madrasah and the masjid was built in a conjoined manner, it is impossible to divide them. The building was functional until the Republic. It was used as a museum between 1947-1961 and as a mufti office between 1962-1982. The madrasah was transformed to an "Ancient Artifact (Ottoman) Library" in the 1990's. The masjid part is open for prayer today.

İklime Hatun Masjid (Üdürgücü Mosque)

The mosque was built in 1547 during the Ottoman Era. Since it was built by İklime Hatun who was the daughter of Şahruh Bey and the granddaughter of Alauddevle, it was the last Dulkadirite mosque to be built in the city. It consists of a small masjid and a mausoleum. The building faced very serious repairs funded by the Üdürgücü family and thus it was known to be "Üdürgücü Mosque" as the 20th century began.

The mosque was burnt by the Armenians on the 1st of February 1920, and it became unusable. It became even more of a ruin when its dome caved in. It was bought by the municipality in 1937 and was used as storage. In 1973, the Foundations Institute took hold of the building, converted it back to a mosque, and opened it for worship.

Haznedarlı (Ali Ağa) Mosque

It was built by Ali Ağa (in between 1480-1515) who was the treasurer of Alauddevle Bey. Its surrounding neighbourhood was named according to the mosque for centuries. The neighbourhood is called Duraklı today.

Even though the mosque became part of a private estate after it was sold in 1937, it was used as a mosque until 1960. Then the mosque turned into a ruin since it was neglected, and it was transferred to the Religious Affairs Administration in 1986. The most important part of the mosque that still survives is its minaret.

Boğazkesen (Ekmekeçi Ali Ağa) Mosque

According to the archives, it was built between 1480-1515 by Hacı Ali Ağa, the Head Bread Maker of Alauddevle

Bey. The mosque became known as "Boğazkesen Mosque" (Strait-cutter Mosque) because it was situated in the crossing paths of creeks between Uzunoluk and the Grand Mosque.

Even though it lost its original form due to expansions and repairs, it still maintains its central structure. The mosque was used as a mufti office intermittently during the Ottoman Era.

Bektûtiye (Çınarlı) Mosque

It was built by Alauddevle Bey around the 1500's according to the archives. According to its foundation deed, it was built as a madrasah and a mosque, but the madrasah did not reach our time.

The mosque is known as "Çınarlı Mosque" because of a great sycamore tree in its garden. The mosque has a central ground pool which enables 24 hours of continuous spring water to flow from its fountains.

The mosque contains two important artifacts belonging to the War of Independence. The first of these is the Sütçü İmam Mausoleum. As you know, Sütçü İmam was the first person to fire a bullet during our Struggle for Independence. The other is the grave of Martyr Hafiz

Veliyyiddin Efendi. Veliyyiddin Efendi was a high school teacher who was brutally killed by Armenians who pierced his house walls to enter during the first days of the war.

Şazi Bey (Şadiye/Mufti Ali Efendi) Mosque

The mosque was built by Şâdi Bey, an important philanthrope during the Dulkadirite Era. He also served as the chief of police during the reign of Alauddevle Bey. He was also the commander of the auxiliary Dulkadirite army that helped Bayezid II on the Battle of Modon in 1500.

Şâdi Bey maintained his statute during the Ottoman Era as well and he built this mosque during the beginning of the 16th century. His grave is on the patio of the mosque. The mosque was used as a mufti office intermittently. Müfti Ali Efendi repaired the mosque during the beginning of the 18th century, so the mosque is also mentioned with his name as well.

The mosque was demolished and constructed again in 1958, but the minaret is still original. Şazi Bey Mosque has a crowded gathering during each prayer time. It is also an important place for raising hafiz thanks to its Quran Course.

BİLİNMEYEN DULKADİROĞLU

THE UNKNOWN DULKADIRITES

Alaüddevle Bozkurt Bey'in oğlunu kaybetmesi halk ve beyler arasında devletin uzun süre yaşamayacağı düşüncesine neden olmuş, bu acı olaydan 6 yıl sonra da Dulkadiroğulları Devleti 1515 Turnadağ Savaşı'nı kaybetmiş ve Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Alaüddevle Bozkurt Bey realized that his country was not going to last much longer among these peoples and leaders after the death of his son, and 6 years after this unfortunate event, the Dulkadirites lost the 1515 Turnadağ Battle and submitted to Ottoman sovereign.

MEHMET IŞIK

1- Ülkeyi Ayakta Tutmak

Türk tarihinde iki büyük hükümdar vardır ki tarih, onları siyasi deha olarak kaydeder. Alaüddevle Bozkurt Bey, 1480'de Dulkadiroğulları tahtına çıkmış, tam 35 yıl boyunca Osmanlı Devleti, Memlûk Devleti, Akkoyunlular ve sonra Safevi Devleti gibi devrinin en güçlü devletleri arasında kalmasına rağmen siyasi dehası sayesinde tahtını ve ülkesini muhafaza etmiştir. Kardeşlerinin hedefi hâline gelmiş, evlatlarını kaybetmiş, ülkesinin başkenti yakılmış ve yıkılmış ama o yine de tahtını ve ülkesini ayakta tutmayı başarmıştır.

Sultan II. Abdülhamid Han da 33 yıl boyunca devrinin en güçlü devletleri; Almanya, İngiltere, Fransa, Rusya ve Avusturya-Macaristan devletlerine karşı denge politikası güderek ülkesini ayakta tutmayı

başarmıştır. İçeride farmasonlar başta olmak üzere birçok örgülle mücadele etmiş, ihanetlere uğramış, suikastlardan kurtulmuş, her türlü zorluğa rağmen Osmanlı Devleti'nin yıkılışını 33 yıl geciktirmiştir.

2- Şehzade Kasım'ın Ölümü

Alaüddevle Bozkurt Bey'in aynı Kanuni'nin oğlu Şehzade Mustafa gibi gözükmeye, yiğitliğiyle nam salmış, savaş meydanındaki cesaretiyle Dulkadiroğlu ordusu içerisinde çok sevilen Kasım adında bir oğlu vardı. "Saru Kaplan" adıyla tüm Anadolu'da nam salmış bu yiğit şehzade Diyarbakır'da kahramanca savaşırken Safevilere esir düşüp idam edildi (1509). Baş Şah İsmail'e gönderilen "Saru Kaplan" lakaplı Şehzade Kasım'ın ölümü, Dulkadiroğulları ülkesinde büyük bir üzüntüye neden olmuştur. Yaşı 100'e dayanmış olan Alaüddevle

Bozkurt Bey'in bu oğlunu kaybetmesi halk ve beyler arasında devletin uzun süre yaşamayacağı düşüncesine neden olmuş, bu acı olaydan 6 yıl sonra da Dulkadiroğulları Devleti 1515 Turnadağ Savaşı'nı kaybetmiş ve Osmanlı egemenliğine girmiştir. Osmanlı'da taht oyunları neticesinde babası Kanuni tarafından boğdurulan Şehzade Mustafa'nın ortadan kaldırılması da Osmanlı Devleti'nin o muhteşem devrinin sonunu getirmiştir.

3- Şahsi Malından Vakfetmiştir

Kudüs, Kadirli, Elbistan, Kayseri, Antep ve Maraş dahil onlarca yerde elliden fazla cami, medrese, zaviye, hangâh, köprü, çeşme ve hamam yaptıran Alaüddevle Bozkurt Bey Maraş'ta yaptırdığı Kapalıçarşı, Osmanlı Devleti döneminde de ülkenin en büyük 3 çarşısından biri olarak ticaretin merkezi olmuştur.

Ulu Camii

1- Keeping the Country Alive

There are two great rulers in Turkish history that history has recorded them as political geniuses. Alaüddevle Bozkurt Bey, who ascended the Dulkadirite throne in 1480, was able to protect his throne and country among strong states such as the Ottomans, Mamelukes, Aq Qoyuns, and the Safavids due to his political genius. He was able to protect his throne and country despite being the target of his brothers, the loss of his children, and the burning and pillaging of his capital.

Sultan Abdulhamid II was also able to keep his country alive for 33 more years due to his balanced politics towards strong states such as Germany, England, France, Russia, and Austria-Hungary. He struggled against many conspirators within his country beginning with the freemasons.

He was the target of treason and suicide attempts, but despite all this hardship, he was able to keep his country alive for 33 more years.

2- The Death of Şehzade Kasım

Alaüddevle Bozkurt Bey had a son called Kasım who was brave, famous for his might, and beloved by the Dulkadirite forces due to his courageousness in the battlefield just like the son of Suleiman the Magnificent, Şehzade Mustafa. This brave prince who was known as "Saru Kaplan" [Yellow Tiger] all around Anatolia fell captive to Safavid forces during a battle in Diyarbakır and was soon executed (1509). The head of Şehzade Kasım, nicknamed "Saru Kaplan", was sent to Şah İsmail. His death was greeted with grief among the Dulkadirites. Alaüddevle Bozkurt Bey was nearly 100 years old when he had lost his

son. He realized that his country was not going to last much longer among these peoples and leaders and 6 years after this unfortunate event, the Dulkadirites lost the 1515 Turnadağ Battle and submitted to Ottoman sovereign. During a game of thrones in the Ottoman Empire, Suleiman the Magnificent strangled his son Şehzade Mustafa and this brought an end to the wonderful period in Ottoman history.

3- He Donated from His Personal Wealth

Alaüddevle Bozkurt Bey built more than fifty mosques, madrasahs, dervish lodges, inns, bridges, fountains, and bathhouses in Jerusalem, Kadirli, Elbistan, Kayseri, Antep, and Maraş. The Grand Bazaar he built in Maraş was the biggest third bazaar within the empire during the Ottoman reign.

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

Kudüs'te yaptırmış olduğu ve vakfettiği mallarıyla giderleri Osmanlı'nın son dönemine kadar karşılanan Bey Camii, bugün dahi ibadethane olarak kullanılmaktadır. Türk tarihinin en çok vakıf kuran hükümdarları arasında önde gelen Alaüddevle Bozkurt Bey'in Maraş Ulu Camiini 1501 yılında yeniden yapılmışçasına restore ettirmiştir. Sonra da etrafına medreseler inşa ettirerek bu eserlerin tüm masraflarını karşılamak için şahsi malından vakfetmiştir.

4- Bozkurt Bey Önde Alaüddevle

Türk tarihinde genel olarak Fatih Sultan Mehmet Han'ın atam dedem kanunları adıyla bilinen "Kanunname-i Âli Osman" bilinmektedir. Bunun yanında Kanuni Sultan Süleyman'ın büyük dedesinin kanunlarını genişlettiği, bizzat kendisinin yeni kanunlar hazırlattığını biliyoruz. Bu yüzden Sultan I. Süleyman olarak değil, Kanuni Sultan Süleyman olarak tüm dünyada tanınıyor. İşte Alaüddevle Bozkurt Bey bu hususta da diğer Anadolu beylerinden ve devlet adamlarından bir adım önde. Alaüddevle Bozkurt Bey, ülkesini adil bir şekilde idare etmek için bir kanunname yapmıştır. Adaletle ülkesini 35 yıl yöneten Alaüddevle Bozkurt Bey'den sonra Maraş ve çevresini ele geçiren Osmanlı Devleti, karşılarında tam teşekküllü bir devlet düzeni bulmuşlardır. Bölgenin idaresini Alaüddevle Kanunnamesine göre yürütmeyi uygun görüp bölgenin hukukunu aynı şekilde tanzim etmişlerdir. Osmanlı Kanunnamesi içerisine Alaüddevle Kanunnamesi adıyla ilave ettikleri bu kanunname ile asırlarca bölgeyi idare etmeye devam etmişlerdir.

5- 63 Gün Süren Düğün

Dulkadiroğulları Devleti, Türk devletleri arasındaki beka mücadelesinde bazen savaş yoluyla

bazen akrabalık ilişkileri kurarak bir denge siyaseti gütmüşlerdir. Osmanlı Devleti ile de yakın ilişkiler kurmuşlardır. Dulkadiroğulları hanedanından Sultan Hatun, Yıldırım Bayezid ile evlenerek Osmanlı sarayına giden ilk Dulkadiroğlu sultanı olmuştur. Sonraki dönemde Çelebi Mehmet, Sultan II. Murat, Fatih Sultan Mehmet ve Sultan II. Bayezid de Dulkadiroğulları sultanlarıyla evlenmişlerdir. Bu durum Osmanlı Devleti ile Dulkadiroğulları arasında köklü bir akrabalık ilişkisi kurulmasını sağlamıştır. Bu evliliklerden öyle biri vardır ki eşine masallarda dahi rastlanması mümkün değildir.

Sultan II. Murat'ın oğlu Şehzade Mehmet, ki sonradan "Fatih" olacaktır, ile Dulkadiroğlu Süleyman Bey'in kızı Sitti Mükrimine Hatun'un düğünleri tam 63 gün sürmüştür. 40 gün Bursa'da 23 gün Edirne'de devam eden bu muhteşem düğün, masallarda geçen "Kırk gün kırk gece düğünleri olmuş!" klişesini dahi gölgede bırakmıştır. Aşıkpaşazade, Oruç Bey ve Neşrî gibi devrin en önemli Osmanlı kroniklerinde bu büyük düğün merasimi tafsilatlı bir şekilde anlatılmaktadır. İdris-i Bitlisi ve Solakzade Mehmet Efendi de bu büyük düğünle ilgili malumat vermektedirler. Rivayet odur ki Sitti Mükrimine Hatun'un çeyizini 70 deve taşımıştır.

(Devamı 8. sayıda)

Alaüddevle Bozkurt Bey'in Kudüs'te yaptırmış olduğu ve vakfettiği mallarıyla giderleri Osmanlı'nın son dönemine kadar karşılanan Bey Camii, bugün dahi ibadethane olarak kullanılmaktadır.

Bey Mosque, which he built in Jerusalem, was funded by his personal wealth and it is still a place of worship today. Alaüddevle Bozkurt Bey is among the Turkish leaders who have established the most foundations. He restored the Grand Mosque in Maraş as if it was built anew. He later on built madrasahs around it and donated from his personal wealth to fund these establishments.

4- Bozkurt Bey is Ahead Alaüddevle

Mehmed the Conqueror's canon of laws called "Kanunname-i Ali Osman," or colloquially referred to as "our ancestor and grandfather laws" is one of the well-known canon of laws in Turkish history. Suleiman the Magnificent expanded these laws and he prepared new laws by himself. This is the reason why he is known as "Suleiman the Lawful" all around the world instead of Sultan Suleiman I. Alaüddevle Bozkurt Bey is a step ahead of other Anatolian governor and leaders in this regard. Alaüddevle Bozkurt Bey created a body of laws to govern his country more lawfully. Alaüddevle Bozkurt Bey ruled his country for 35 years with justice and once if fell under Ottoman reign, the Ottomans saw that there was a very sophisticated state system already in existence.

**Bey Mosque,
which Alaüddevle
Bozkurt Bey built
in Jerusalem, was
funded by his
personal wealth
and it is still a
place of worship
today.**

The Ottomans decided to rule the area according to the Alaüddevle Laws and prepared the regional laws accordingly. They have also included the Alaüddevle Laws to the Ottoman Laws as an addendum and this body of laws helped the rulers govern the region for centuries.

5- 63-Day Long Wedding

The Dulkadirites tried to prolong the life of their state either with wars or with relationships between relatives. They had close ties with the Ottomans. Sultan Hatun, a member of the Dulkadirite Dynasty, was the first Dulkadirite princess to live in the Ottoman palace after marrying Bayezid II. In the pursuing years Mehmed I, Murad II, Mehmed II, and Bayezid II married Dulkadirite princesses. Thus, a strong relationship was established between the Dulkadirites and the Ottomans. One of these marriages is so legendary that it would be hard to come by even in fairy tales.

Şehzade Mehmed, the son of Sultan Murad II, who will bear the title "The Conqueror" in the future, married Sitti Mükrimme Hatun, the daughter of Dulkadiroğlu Süleyman Bey. Their wedding lasted for 63 days. 40 days of the wedding were held in Bursa and the remaining 23 were in Edirne. This amazing wedding surpassed even the weddings mentioned in the cliché phrase "weddings lasting for forty days and forty nights!" This great wedding ceremony was recorded in detail in the chronicles of important Ottoman historians of the era such as Aşıkpaşazade, Oruç Bey, and Neşrî. We can find information about the wedding from İdris-i Bitlisi and Solakzade Mehmet Efendi. Rumour has it that the wedding gift of Sitti Mükrimme Hatun was carried by a caravan of 70 camels.

(To be continued in issue 8)

Fotoğraf: Şahin Aslan

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

MARAS'IA BİR AN

A MOMENT IN MARAŞ

HELİKOPTER ADASI

FATİH EMRE ASYA

İnsan, kendini en iyi hissettiği yerde olmak ister. Bazen evi, bazen bir dağ başı, bazen de bir su kenarı... Üstelik yanına bir de yol arkadaşı bulmuşsa, değmeyin keyfine.

Helikopter Adası'nı her zaman göremezsiniz. Sular çekildiğinde veya yükseldiğinde böyle bir şansınız olmaz.

Kahramanmaraş doğası size ilginç güzelliklerle her an sürpriz yapabilmektedir. Fark etmesi sizden...

HELICOPTER ISLAND

People want to be at places where they feel the best. This could be home, the summit of a mountain, or maybe beside the water... Furthermore, if there is also a friend for the road, the joy is immensurable.

You cannot always see Helicopter Island. You will not have such an opportunity when there is a tide or an ebb.

The nature of Kahramanmaraş may surprize you with interesting beauties. It is up to you to realize it...

Suçatı Baraj Gölü'nden bir kare...
A frame from the Suçatı Dam Lake

ARİF BİLGİN:

"SEYDAHMET, TÜRKİYE'NİN ÖNDE GELEN ŞAİRLERİNDİR"

ARİF BİLGİN: "SEYDAHMET IS A DIGNITARY POET OF TURKEY."

Seydahmet Kutuzman'ın yeni baskısı Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları arasından çıkan *Gül Dağları* isimli şiir kitabını, kitabı yayına hazırlayan, ayrıca şairin yakın dostu olan Arif Bilgin'le konuştuk.

We talked with Arif Bilgin who is the friend of Seydahmet Kutuzman and who prepared his book of poems *Gül Dağları* [Rose Mountains] for its new print run by the Kahramanmaraş Metropolitan Municipality Culture Press.

Söyleşi: ÖMER YALÇINOVA

Hocam biz sizi eserlerinizden tanıyoruz. Bir de, Arif Bilgin'i Arif Bilgin'den dinlemek istesek, bize neler anlatırsınız?

Nüfus cüzdanımda 20 Nisan 1951 yazıyor. Ortaokulu bitirip öğretmen okulunu kazandığım yıl olmalı, dedemin evde, akşamları, çocuklarını ve torunlarını sırayla birer sayfa okuttuğu Kur'an-ı Kerim'in bir sayfasına kopya (sabit) kalem ile yazdığı "**Şefika'nın oğlu Arif'in doğumu, 20 Nisan 1952**" cümlesini okuyunca asıl doğum günümü öğrenmiştim. Tabii merakla dedeme sordum:

- Dede peki neden beni bir yaş büyük yazdırdın?

Dedem şöyle cevap vermişti:

- Vakitli adam olasin diye...

O yıllarda bir an önce askere gitsin, bir an önce iş sahibi olsun ve bir an önce evlensin diye erkek çocukların yazısını büyük yazdırma âdeti de varmış.

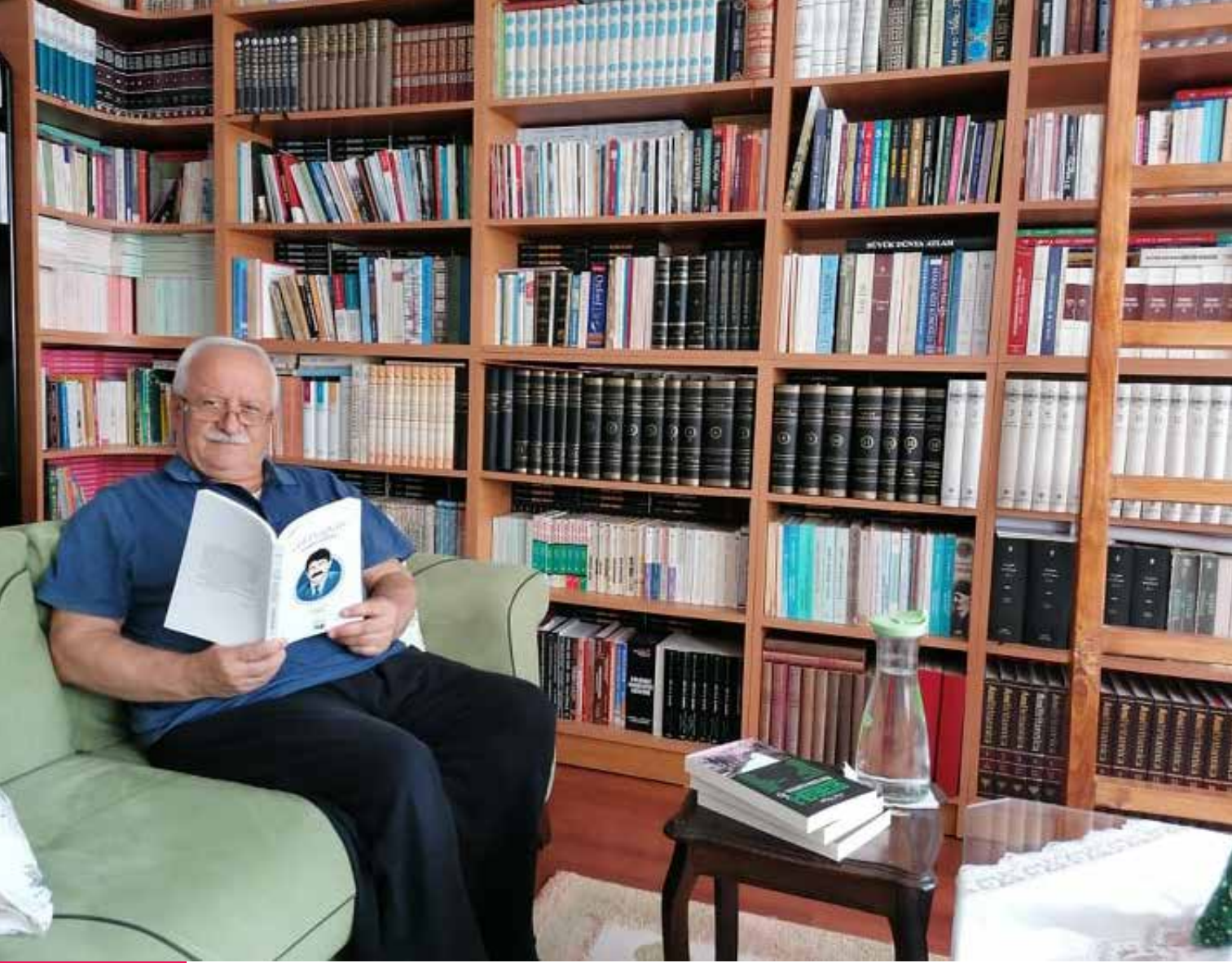
Adam oldum mu bilemem; ama en azından taklit etmeye çalışıyorum. İlkokul dördüncü sınıftan beri okuyor ve diyebilirim ki o yaşlardan beri de yazmak için çaba gösteriyorum. Zengin bir kütüphanem var. İçinde vakit geçirmeye (okuma, yazma, kitap çalışmaları yapma) benim için hava, su gibi hayatımın olmazsa olmazları arasında diyeceğim kadar önemlidir.

Evde olmayı, ailemi, çocuklarımı çok severim. Dışarıya çıktığımda bir an önce işimi bitirip eve dönme arzusunu duyarım. Buna rağmen arkadaş ve akrabalarımın bağlılığını her zaman sürdürmüşümdür.

Elbistan için yazdığım kitaplardan benim şiir, hikâye, masal, deneme, gezi çalışmalarımı kitaplaştırmaya bir türlü sıra gelmedi. Yaşımız ilerlemiş olmasına rağmen gelecek gibi de değil; zira daha Elbistan için altyapılarını az çok bitirdiğim ve kitaplaştırmayı çok arzu ettiğim dosyalarım var. Sonra sıra bana gelir inşallah...

Seydahmet Kutuzman'ın bütün şiirlerini ihtiva eden, Gül Dağları isimli kitabının, ilk baskısı 2002'de, yeni baskısı ise 2021'de yapıldı. Seydahmet Kutuzman'ın şiirleri nasıl bir araya geldi?

Seydahmet Kutuzman ile tanıştığımız gün Elbistan'ın önemli şairlerinden merhum Hacı Ahmet (Cansız) Güllü'den "güzel şiir yazar" cümlesi ile şair olduğunu da duymuştum.

We know you from your work. We also want to hear about Arif Bilgin from Arif Bilgin, so what can you say for us?

My birth date on my identification card is April 20, 1951. The year when I got into teaching school after completing middle school I found a page in a Quran which my grandfather made his children and grandchildren read from in the evenings, and on the page there was a hand-written text that read "**Arif son of Şefika, born in April 20, 1952.**" That is how I learned my actual birth date. Of course, I asked my grandfather curiously:

- Grandfather, why did you register me a year older?

My grandfather had answered thusly:

- So that you can be a timely man.

During those days people used to register their male children older than usual so that they may be conscripted earlier, start working earlier, and marry earlier.

I do not know if I became a man; but at least I pretend to be one. I started reading after grade four of primary school and I could also say that I began writing at that age. I have a rich library. To spend time there (to read, write and work on books there) is as vital to me as the air I breath and the water I drink.

I love to be at home with my family and children. Whenever we go out I have a tendency to hurriedly finish my errands and return home. Still, I have always cared for my relationships with my friends and relatives.

I never had the chance to compile my short stories, tales, poems, essays, and travel notes as a book due to the books I wrote about Elbistan. Even though I am of age now, I do not think there will be enough time because I have many dossiers on Elbistan that are in their early stages that I want to complete and compile as a book. Hopefully I could work on myself thereafter...

The first printing of Seydahmet Kutuzman's collected poems Gül Dağları was published in 2002, and now it has a new printing in 2021. You were responsible for both. How did you collect the poetry of Seydahmet Kutuzman?

The day I met with Seydahmet Kutuzman, Hacı Ahmet (Cansız) Güllü, one of the important poets of Elbistan, said "he wri-

Sonraki ilk karşılaşmamızda şiirlerini görmek istediğimi belirttim. Âdeta nazlandı, "çok iyi şiirler olmadığını, uzun zamandır yazmadığını..." söylemişti. Benim ısrarına dayanamayıp birkaçını getirdi. Çok hoşuma gitmişti. Yeniden yazmaya teşvik etmeye başladım. Yeni tanışmış olmamıza rağmen birbirimize içimiz kaynamış sıkı bir arkadaşlık kurmuştuk. Her gün bir araya geliyor, çay içip sohbetler ediyorduk. Yanına gidip oturacağı, sohbet edeceği hemen hiç arkadaşı yoktu; varsa da askerlik dönüşü hepsinden epeyce uzaklaşmıştı.

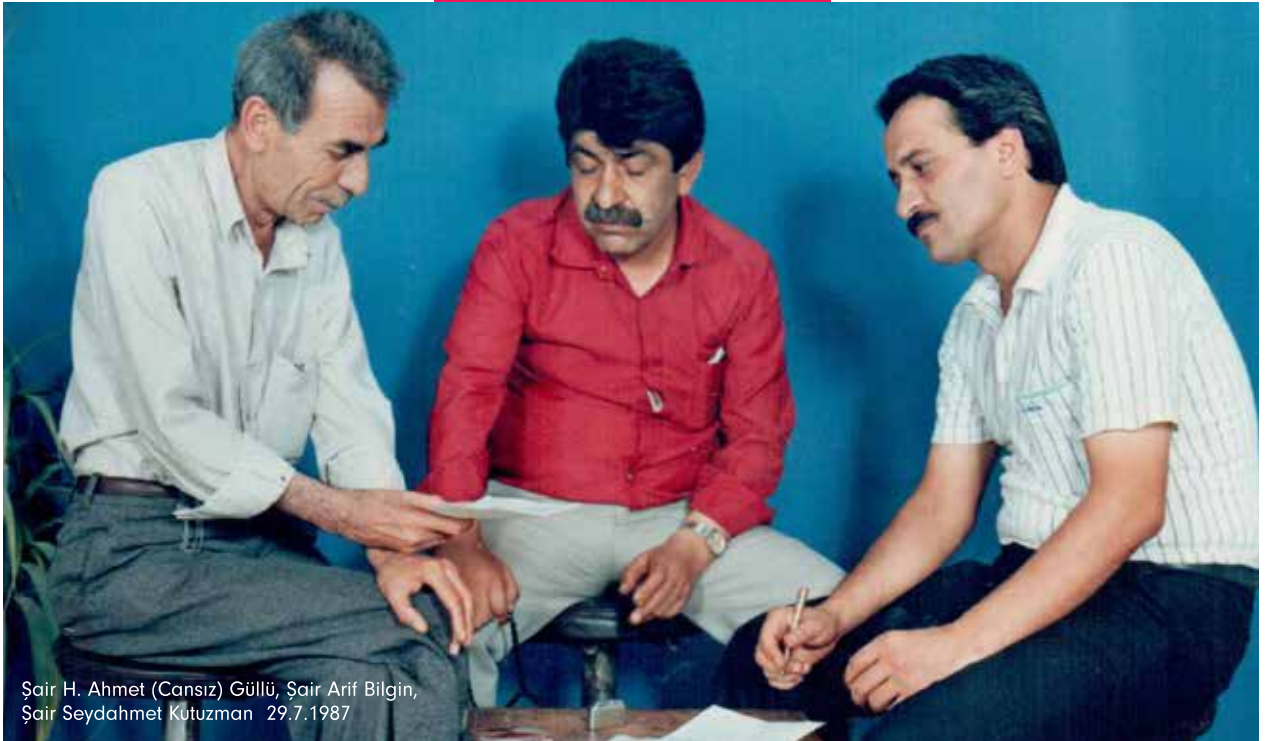
Dostluğumuz arttıkça bir araya gelmelerimiz onun sosyalleşmesini, dışa dönmesini sağlıyordu. Bunu o da fark etmişti. Dostluğumuzu zedelemek istemiyordu. Bu yüzden şiir yazması için yaptığım ısrarları geri çevirmemeye başladı. İlk günler üç kıtalık, beş kıtalık şiirler yazıyordu. Satır satır okuyor beğenmediğimiz kelime veya mısraları değiştiriyorduk/ değiştirmesini sağlıyordum. "Bir kopyasını

bana ver" dediğimde de o anda bulduğumuz, sigaranın içindeki kağıdın parlak olmayan yüzüne, biten sigara (Bafra içerdik) paketinin dışını açarak iç kısmına, onlar yoksa kahvecinin biten çay kutusuna, şeker kutusuna, daha olmazsa gazetelerden kestiğimiz reklamların boşluklarına yazar verirdi. Bu çalışma tarzımız o, rahmete kavuşuncaya kadar sürdü. Yalnız son yıllarda daktilo almıştı, yazdığı şiirlerin kopyalarını daktilo ile yazıp getirirdi.

Elbistan için yazdığım kitaplardan benim şiir, hikâye, masal, deneme, gezi çalışmalarımı kitaplaştırmaya bir türlü sıra gelmedi. Yaşımız ilerlemiş olmasına rağmen gelecek gibi de değil.

Zaman geçtikçe dost ve arkadaşlarımız çoğalmış, özellikle Avni Doğan, Mustafa Türk, Hacı Ahmet (Cansız) Güllü, Necip Olgun gibi şairler ve edebiyatçılarla oturup kalkmaya başlamıştık. Şiirlerini herkes beğenirdi; gerekli yerlerde yaptığı vurgularla kendi okuyuşu da çok hoşumuza giderdi. Sık sık okuturduk. Bu ilgi hem kendine olan güvenini artırmış, hem neşesini bulmuş ve hem de birbirimize ev ziyaretleri yapacak kadar arkadaş halkası genişlemişti.

Sonraları hastalığı (akciğer kanseri) öne çıktı. Gittikçe durumu ağırlaşıyordu. Şiirlerini daktilo ile yazıp dosyaladığı hâlde her okuyuşunda beğenmediklerini yırtmaya başlamıştı. Çok azı kalmıştı. Son zamanında kardeşinin ifadesine göre "Birden öfke ile yatağından çıkıp şiir dosyasını kapıldığı gibi gürül gürül yanan sobaya atmış". Bereket versin bende tamamı ve hatta kendinde bile olmayanları vardı. Bir de daha önce elle yazdığı az sayıdaki şiirlerini sakladığı ve üzerine "Gül Dağları" yazdığı dosyası duruyormuş. Kitabının adını da oradan aldık...

Şair H. Ahmet (Cansız) Güllü, Şair Arif Bilgin, Şair Seydahmet Kutuzman 29.7.1987

tes good poems" about him and that is how I learned that he was a poet. I told him that I wanted to read his poems on our next encounter. He coqueted by saying "They are not good poems; I have not been writing for a long time." He yielded to my insistence and showed some of them. I liked them very much. I encouraged him to begin writing again. We had a very intimate friendship even though we had just met. We used to meet every day and chat while drinking tea. He nearly had no friends to meet up with and talk to. He also became estranged to a few of his friends after his military duty. As our friendship grew, he started to socialize more. He had realized this too. He did not want to hurt our friendship. Therefore, he started to write poems whenever I insisted for him to write. He used to write poems with three or five stanzas during the first days. We used to read them line by line and change the words and lines we did not like. Whenever I asked for a copy of his poem, we would either write on the non-shiny side of the cigarette pack (we used to smoke Bafra), or on the empty tea and sugar packets of the café, or

in the least on the empty spaces of newspaper advertisements that we used to cut off. We worked like this until his death. But he bought a typewriter in his later days and used to make a typewritten copy of his poems.

Our friendship grew as time went on and we started hanging out with poets and men of letters like Avni Doğan, Mustafa Türk, Hacı Ahmet (Cansız) Güllü, and Necip Olgun. Everyone liked his poems. We liked his own way of reciting his poems with his unique stresses. We used to meet quite frequently. He became surer of

I never had the chance to compile my short stories, tales, poems, essays, and travel notes as a book due to the books I wrote about Elbistan. Even though I am of age now, I do not think there will be enough time.

himself and more happy. We were also intimate enough to meet each other within our respective homes.

Later, he was diagnosed with lung cancer. He was getting worse every day. Even though he was typewriting his poems, he started to tear the poems he did not like after re-reading them. A little remained. According to his brother "One day, he angrily sprung from his bed, grabbed his dossier of poems and threw them in the burning stove." Thankfully, I had all his poems, even some poems which he had no copies of. Apparently, he had an earlier book of poems called "Rose Mountains" that he wrote by hand. This is the namesake of his collected poems...

I want to ask on behalf of people who do not know or did not hear of Seydahmet Kutuzman. How should we know him? What are some of his specialties, tendencies, and features that you can count from the top of your head?

Seydahmet never hurt anyone, he was a good man, he was compassionate and generous. He took offense easily, he became cross with people rather quickly,

Fotoğraf: Mustafa Sümen

Seydahmet Kutuzman'ı hiç bilmeyen ve tanımayanlar için sormak istiyorum. Onu nasıl bilmeli ve tanımalıyız? Seydahmet denilince aklınıza ilk, hangi yönleri, özellikleri geliyor?

Seydahmet, asla hiç kimseyi incitmeyen, çok iyi, çok merhametli, çok cömert; çabuk incinen, çabuk küsen, özür dilenince anında geçmiş unutan; zeki, hafızası çok güçlü, iyi bir aile terbiyesi almış; çok çay ve sigara içen, az konuşan, tek başına iken derin düşüncelere dalan, espriyi inanılmaz seven, hele anlattığı esprilere -her defasında- duyulmadık kahkahalarla gülünen Türkiye'nin en önde gelen şairlerinden biridir.

Kitabın girişinde, Seydahmet'in "Ses" başlıklı bir yazısı da var. Bence çok derinlikli ve önemli bir yazı... Şairin bu tür başka yazıları da var mı?

"Ses" yazısı Seydahmet'in ilk ve son nesir denemesidir. Onu da sözlü olarak ifade edince ısrarımızla

kaleme aldırarak ve o yıllarda benim yönetimimde *Elbistanınsesi* gazetesinin içindeki iki sayfada çıkarttığımız "İkinci Fecir" isimli köşemizde de yayımlanmıştı. O alanda da ısrarım çok oldu; ama kabul ettiremedim.

"Ses" başlıklı yazısından anladığımız kadariyle, Seydahmet İmam Gazali ve İbn Sina gibi isimlerden, "Hurufilik" gibi akımlardan haberdar. Seydahmet kimleri okur ve severdi?

Halk şairlerinin tamamını gençlik yıllarında okumuş. İbni Sina, Gazzâlî gibi ilim adamlarını, meali, İmam-ı Azam'ın görüşlerini, çeşitli önce gelen tarihçilerin kitaplarını okumuştur. Sonraki zamanlarda Necip Fazıl'ı, Abdurrahim Karakoç'u beğendiğini, ara ara okuduğunu söylerdi. Serbest şiirlere hiç sıcak bakmazdı. Zorlamalarımızla bir iki denemesi oldu, beğendik de ama kendine beğen-diremedik. O zorlamalarımızın şu faydasını gördüm; hece ile yazdığı

birçok şiirini beş altı mısralı, kafiyesiz veya bağımlı olmadan, az ve serpiştirilmiş kafiye olarak yazdı. Çok daha etkili şiirler olmuştu. Uzun da yazardı. "İkinci Fecir"de yayımlandıktan sonra beğenenler, takdir edenler çok olmuştu. Kendisinin de hoşuna gitmiş ve bu şiirlerini çok daha zevkle okur hâle gelmişti. Kendi sesiyle okuyup doldurduğu bir teyp kaseti de vardır.

Sayın hocam, rica etsek, Seydahmet'le ilgili unutamadığınız ve hiçbir yerde yazmadığınız bir anınızı anlatır mısınız?

Seksenli yılların başında üç beş arkadaş, akşam yemekli toplantılar yapmaya başlamıştık. Hangimizin evinde isek akşam yemeğini yiyor ve bıkıp usanıncaya kadar sohbet ediyorduk. Nasıl olduysa birkaç gün bu toplantılara ara vermiştik. Mü-davimleri özlediklerini ifade etmeye başlamıştı. Vakit akşama çok yakındı ve birden Seydahmet seslendi:

- Bu akşam bendensiniz. Size içli köfte yaptırayım...

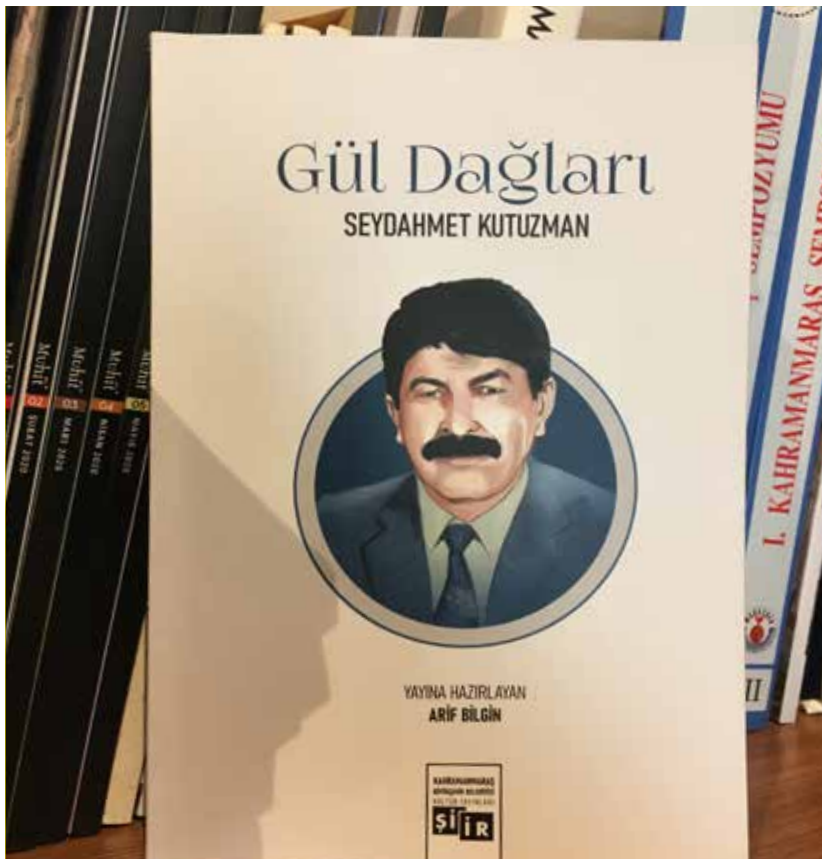
Vaktin geçtiğini, bu saatten sonra evdeki hanımları zora sokacağını, çok zaman alacağını vs söylediysek dinlemedi ve "Ben et almaya gidiyorum; akşam saat sekiz gibi aç gelin..." deyip gitti. Hatta giderken esprisini de yaptı "Canı köfte yemek istemeyen tok gelebilir..."

Benimle birlikte bir arkadaşım biraz erken geldik. Tek katlı, bahçeli evlerinde sofanın sağdan birinci odası misafir ağırladığı odaydı. Her zamanki gibi oraya buyur edildik. İçeri girerken sanıyorum rahmetli annesi -haklı olarak- homurdanıyordu:

- Kele anam bu nasıl iş; şu vahitda içli köfde mi olurmuş, babalar yiyesiceler!

Seydahmet de duymuştu. Bize "aldırma-yın" dedi, anam "homurdansa da sizi de misafiri de sever; gene en iyisini yapar..."

Gerçekten o akşam saat on gibi mükemmel bir sofraya kurulmuş ve içli köfte ziyafeti verilmişti.

but after an apology he would forget the past in an instant. He was smart, he had a good memory, and he had good family manners. He drank tea and smoked a lot, he rarely talked, he used to have deep contemplations when he was alone, he loved jokes, he was a dignitary poet of Turkey who used to laugh weirdly at his own jokes each time.

In the preamble of the book there is an essay called "Voice" by Seydahmet. I think that it is a deep and important essay... Does he have other essays like this?

"Voice" was the first and last essay of Seydahmet. He had muttered his ideas verbally and we insisted for him to write these ideas down. There was a two-page column called "Second Dawn" within the *Elbistaninsesi* newspaper that I managed, and we published this there. I insisted for him to write more, but he did not accept.

As far as I have gathered from his essay "Voice," Seydahmet was aware of Imam Gazali, Ibn Sina, and movements like "Hurufizm." Who did Seydahmet read and like?

He had read all our folk poets at an early age. He had read wise people like Ibn Sina, Gazali, he had read the translation of the Quran, the views of Imam al-Azam, and various important history books. He used to say that he liked Necip Fazıl and Abdurrahim Karakoç and that he read them from time to time. He frowned upon verse libre. We insisted for him to try it a couple of times, we liked his product, but we could not make him like it. But we had some interesting results. He began writing his poems in syllabic verse in stanzas of five or six lines, either without rhyme or with a loose one. They were quite effective. He also wrote them quite long. A lot of people liked and

copied it once we published them in the "Second Dawn" column. He also liked these later poems and he used to read them with delight. He also made a cassette where he recited his poems with his own voice.

Would you be kind to share with us a memory you have of Seydahmet that you did not tell elsewhere?

During the beginning of the eighties, we started to meet with a few friends over dinner. We used to have dinner in one of our houses and talk until we were exhausted. Somehow, we took a break from this for a few days. The time was close to the evening when Seydahmet suddenly called:

- I will have you over tonight. I will make you stuffed meatballs.

We told him that it was late, that it would be difficult on our wives, and that it would take a lot of time, but he did not listen to us. He said, "I am going to buy some meat, come around eight and be hungry," and went. He also made a joke as he went "Whoever does not fancy meatballs may come full as well..."

Me and another friend came early to his home. The used to entertain guests on the first room to the right of the hall in his single-story house with its garden. We were welcomed there as always. As we entered his late mother was rightfully grumbling:

- What kind of a thing is this, who makes stuffed meatballs at this hour for God's sake!

Seydahmet also heard this. "Do not worry," he said to us, "My mother loves visitors and he would do her best to serve you even though she snarls as such..."

At ten that night a stupendous table was made, and we had a banquet with stuffed meatballs.

ANADOLU VE MARAŞ ANATOLIA AND MARAŞ

Maraş'a gelmişken şehir merkezindeki her biri kendi kategorisinde saygınlık edinmiş tatlıcılara ve kelle paçacılar mutlaka uğramak gerekiyor.

Once you come to Maraş, you must visit the dessert and khash restaurants in the city centre which are renowned within their respective category.

AYKUT NASİP KELEBEK

İstanbul'da doğup büyümüş olmaktan memnunum; ama Anadolu'nun ücra kasabalarında, köylerinde, yaylalarında yaşanan hayatları hatırı sayılır ölçüde bildiğim için de kendimi çok şanslı sayıyorum. Çocukluğumun belli bir aşamasına kadar birkaç yılda bir yazları ailemle Sivas'taki köyümüze gider, Anadolu'da yüzlerce yıldır devam edegelen iş ve alışkanlıklara bir yerlerinden dâhil olur, ucundan kenarından birkaç aylığına bir köy hayatı yaşadım. Köye gidiş gelişlerimde zaman zaman bir hayli sıkıldığımı hatırlıyorum; ama tarladan, bostandan, oraktan tırpandan bahsedilince yabancı kelime duymuş gibi olan -benden daha gençleri gördükçe o tatillerin kendi adıma ne kadar kıymetli olduğunu da derinden hissediyorum. İlk gençlik yıllarımdan sonra ise Anadolu'nun muhtelif şehirlerini çeşitli vesilelerle dolaşmaya başladım, çok uzun

sürekli konaklamalarla olmasa da birçok şehri görme imkânı buldum. Türk sinemasında zaman zaman karşımıza çıkan taşra zenginlerini, devlette bir şekilde yükselme planları yapan küçük şehir bürokratlarını, kimi İstanbul ortamıyla irtibatlı kimi de nedense kan davalı taşra okuryazarlarını yerlerinde tanıdım.

Kahramanmaraş'a 2020 Kasım'ında, I. Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri vesilesiyle gittim, şehirde yaklaşık bir hafta kadar kaldım ve ayrıca şehrin birkaç ilçesini de gördüm. Az çok salgının gölgesinde kalan bir festivaldi bu. Nitekim bizim Maraş'a varışımızdan birkaç gün sonra yeniden karantina ilan edilmiş, sokağa çıkma kısıtlamaları başlamıştı; yine de karantina şartlarından pek etkilenmemiştik. Taşrada düzenlenen böyle büyük çaplı festivallerde muhtelif şehirlerden gelen misafirler ve

festivalin düzenlendiği şehirde yaşamakta olanlar bir araya gelmiş oluyor. İstanbul'dan gelen ama bu mega kentte daha önce hiç karşılaşmamış kimi misafirler, bazen ev sahibi şehirde yaşayanlar tarafından tanıştırılıyor. Yabancı şair yazarlar ise önemli oranda-bizim Türklerin İngilizcelerine güvenememelerinden ya da kimilerinin birkaç kelime olsun konuşamamalarından ötürü- kendi aralarında zaman geçiriyorlar. Bununla beraber birçok yabancı şair yazarın muhabbete, birlikte zaman geçirmeye son derece açık olduğunu da söylemek lazım; bu tip etkinliklerden güzel arkadaşlıklar, birliktelikler doğabiliyor. Maraş'ın şehir merkezini epeyce gezdim, merkeze çok yakın olan Maraş Kalesi'ne çıktım, Yedi Güzel Adam Müzesi'nde bir programa katıldım, vaktimiz geniş olduğundan program bitiminde müzeyi de inceledim.

Eshab-ı Kehf Kervansarayı

I am glad to be born and raised in Istanbul, but I also count myself lucky for knowing the lives spent in the far away towns, villages, and plateaus of Anatolia. Until a certain age during my childhood, I used to go to my village in Sivas with my family during the summer every couple of years. We used to be a part of many works and habits that went on for centuries. Therefore, we were able to live a village life for a few months. I remember getting bored at our village, but once I saw many people younger than me acting as if they have heard some strange sound when words like field, orchard, sickle, and reap are uttered, I have realized deeply that these holidays were of great value to me. I started traveling to various places within Anatolia for multiple reasons during my adolescence. These were not long-term stays, but I had the

opportunity to see many cities. I was able to see with my own eyes the rural rich people we saw in Turkish movies, small-time city bureaucrats who plots to be promoted within government offices, and rural authors and readers who either has a connection to or a blood feud against Istanbul.

I went to Kahramanmaraş in November 2020 for the 1st International Kahramanmaraş Poetry and Literature Event. I stayed in the city for nearly a month, and I was also able to see a few other districts of the province. The festival was overshadowed by the pandemic. Soon after our arrival at Maraş, quarantine was announced, and curfews began. But the quarantine did not hinder us that much. A festival of a grand scale like this in a rural area allows for visitors from various cities and the locals of the city to come

together. Visitors who came from Istanbul were able to meet here for the first time just because they did not have the chance to meet in the mega-city. The foreign poets and authors generally spent time among themselves (most probably because they did not trust the English level of the Turks and because most of them did not know how to speak the language even for a few words). Then again, I must say that most foreign authors and poets were open to talking and spending time together. Wonderful friendships could be born out of events like these.

I saw the centre of Maraş as much as I can, I climbed the Maraş Castle, which was close to the centre, I attended a program at the Seven Beautiful Men Museum, and since I had enough time I was also able to see the

Tarihi Kahramanmaraş Kalesi

Yedi Güzel Adam Müzesi'nin de İstanbul'daki muadilleriyle, yani edebiyat merkezli müzelerle benzer problemleri var. Müzenin adamakıllı bir bütçeyle envanteri genişletilebilir, müze imzalı kitaplarla zenginleştirilebilir. Maraş gezisinin müzeler anlamında önemli kazanımlarından başlıcası arkeoloji müzesi idi, bu müzenin gerçekten başarıyla tasarlandığını ve zengin bir içeriğe sahip olduğunu söylemek lazım. Bir grup arkadaşla Maraş'ın eski mahallelerinde de dolaştık, Nuri Pakdil'in -yanlış hatırlamıyorsam- doğduğu evi gördük, bilenlerden şimdi harabe hâlindeki bina hakkında düşünülen plan ve projeleri dinledik. Bütün bunlara

ilaveten, herhangi bir Anadolu şehrine gittiğimde şehrin anıtsal yapılarıyla müzelerinin yanı sıra, çarşısını pazarını gezmeye, esnafını tanımaya ve yöresel yemeklerini tatmaya da çalışıyorum. Maraş'a gelmişken şehir merkezindeki her biri kendi kategorisinde saygınlık edinmiş tatlıcılara ve kelle paçacılar mutlaka uğramak gerekiyor.

Maraş'ın Dulkadiroğlu, Afşin ve Nurhak ilçelerini de görme imkânı buldum. Dulkadiroğlu ve Nurhak'ı dolaşmak için fazla zamanımız olmamıştı ama Afşin'de Ashab-ı Kehf mağarasına çıktık; bu gezinin güzel hatıraları arasında Ashab-ı Kehf'i de muhakkak anmalıyım.

**Kahramanmaraş
Arkeoloji
Müzesi'nin
gerçekten
başarıyla
tasarlandığını
ve zengin
bir içeriğe
sahip olduğunu
söylemek lazım.**

Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi

**I must say
that the
Kahramanmaraş
Archaeology
Museum was
designed very
successfully
and had a rich
content.**

museum. The Seven Beautiful Men Museum has similar problems with other literature-based museums in Istanbul. The inventory of the museum could be more extensive with a proper budget, the museum could be enriched with signed books. In terms of museums, one of my best experiences was in the Archaeology Museum. The museum was designed very successfully and had a rich content. We walked by the old neighbourhoods of Maraş with a few friends, we saw the house Nuri Pakdil was born in (if my memory serves me well), we listened to the plans and the projects for the house which is

in ruins as of today. In addition to all these, whenever I go to an Anatolian city, aside from visiting its monumental objects and museums, I also try to see its marketplaces, artisans, and I also eat from their regional dishes. One must certainly visit the righteously well-respected dessert and khash shops if one were to visit Maraş.

I had the opportunity to see the Dulkadiroğlu, Afşin, and Nurhak districts of Maraş. We did not have enough time to see Dulkadiroğlu and Nurhak, but we climbed to the Seven Sleepers Cave in Afşin. I must also commemorate the Seven Sleepers Cave as one of the beautiful memories of this travel.

Dünya Edebiyat Şehri

YEDİ RÜZGÂRIN EFENDİSİ: ULYANOVSK

THE LORD OF THE SEVEN WINDS: ULYANOVSK

Ulyanovsk'da 30'dan fazla kitapçı, 39 halk kütüphanesi ve 200'den fazla okul kütüphanesi bulunmaktadır. Bu şekilde birçok edebiyatçısının yanı sıra kütüphaneleriyle dikkat çeken şehir 2012 yılında UNESCO Dünya Edebiyat Şehri listesine eklenmiştir.

Ulyanovsk has more than 30 bookshops, 39 public libraries and more than 200 school libraries. This city attracts the eye with its libraries as well as its many authors, and thus it was inducted to the UNESCO World Literature Cities list in 2012.

ZEHRA KARADAŞ

Eski ismi Simbirsk olan Ulyanovsk kenti Volga kıyılarında eşsiz bir konuma sahiptir. Lenin'in doğduğu kent olarak da tanınan Ulyanovsk gerek tarihi gerek kültürü ile dünya edebiyatını derinlemesine etkilemiştir. Ulyanovsk şehri başkente yakın olması sebebiyle birçok yazar ve şairin de ortak mekânı olmayı başarmaktadır. Tüm bunların dışında Ulyanovsk hızlı şekilde sanayileşen ve gelişen bir kent olarak 20. yüzyılda dikkat çeken, dolayısıyla modern edebiyata ışık tutan bir kenttir. Modern edebiyatın roman özelliklerini

bünyesinde barındıran çok yönlü bir kent olarak Ulyanovsk, karmaşık nüfusu, değişken iklimi ile gökkuşağının bütün renklerine sahip bir edebiyat şehridir. Yedi rüzgârın geçtiği yer olarak bilinen bu edebi şehir bizlere çok yönlü olduğunu her zaman hissettirmektedir. Gelin Ulyanovsk'un edebi kimliğini mercek altına alalım.

Ulyanovsklu Oblomov

Bugünlerde birçoğumuz dönüp hayatına baktığında eminim ki Oblomov'un izlerine rastlıyordur. Oblomov öyle bir karakterdir ki

ülkemizde dahi o dillerden düşmeyen "Oblomovluk" terimini bizlere kazandırmıştır. Peki kimdir bu Oblomov? Ulyanovsk doğumlu İvan Aleksandroviç Gonçarov (1812) *Oblomov* adlı romanını yazdığında tarih 1859 senesini gösteriyordu. Gonçarov bu romanı ile modern romanın zillerini erkenden çalıyor gibidir. *Oblomov*'un öncü romanlar arasında olmasının sebebi ise elbette Ulyanovsk şehridir. Yazarımız Gonçarov, kentin sanayileşmiş ve gelişmişliğini göz önünde bulundu-

Goncharov's House

The city of Ulyanovsk, which was previously called Simbirsk, has a unique position on the banks of the Volga. Ulyanovsk, which is also known for being the birthplace of Lenin, had a great impact to world literature with its history and culture. Ulyanovsk is close to the capital, so it had the opportunity to be a central place to authors and poets. Aside from all this, Ulyanovsk was quick to industrialize and develop and thus it became more attractive in the 20th century and illuminated

modern literature. Ulyanovsk is a multi-faceted city which bears most of the features of the novel as we know it within the realms of modern literature. With its complex population and ever-changing weather, it is a city of literature owning every colour of the rainbow. This literary city is known as the place where the seven winds blow by and it makes us feel its multi-faceted features every moment. Let us examine the literary identity of Ulyanovsk more closely.

Oblomov of Ulyanovsk

I am certain that most of us see traces of Oblomov whenever we look back at our past self. Oblomov is such a character that there is a widespread expression in our language called "being Oblomov." So, who is this Oblomov? When the Ulyanovsk-born Ivan Alexandrovich Goncharov (1812) had written *Oblomov* the year was 1859. Goncharov was a precursor to the modern novel with this work of his. One of the reasons why

arak şehir sakinlerinin iç dünyalara inmeyi başaran nadir romancılardan bir tanesidir. Bu başarı *Oblomov* isminin bir etiket olmasını sağlamaktadır. Oblomov tembelliği miskinliği ile günümüzde "Oblomovlaşma" dediğimiz bir karakteri simgeler. Ancak Oblomov'un bu tembelliği ve karamsarlığı bizleri yanıltmasın. O, dış dünyaya karşı çekingen ve insanlara karşı yoğun bir güvensizlik beslemektedir. Bu güvensizlik sebebiyle evinden dışarı adım atmayan Oblomov, tek başına yalın bir hayat yaşayan bir karakteri oluşturur.

Oblomov her zaman mı böyle tembel diye soracak olursanız elbette ki "Hayır!" cevabını alacaksınız. Çünkü Oblomov, düş dünyasında yeni kararlar alır, planlar yapar ancak yarın olduğunda kılını bile

kıpırdatmaz. Her şeyden vazgeçer. Tüm bu yönleriyle Oblomov içimizden biri midir? Günümüzde birçok insanın yaptığı gibi erteleyenlerden midir? Tabii ki öyle. İşte Oblomov bize bizi yansıttığı için özeldir ve

Modern edebiyatın roman özelliklerini bünyesinde barındıran çok yönlü bir kent olarak Ulyanovsk, karmaşık nüfusu, değişken iklimi ile gökkuşağının bütün renklerine sahip bir edebiyat şehridir.

yazarı olan Gonçarov'u da özel kılmaktadır. Aslında Oblomov görüldüğü üzere tembel bir kişiden öte hayatı anlamsız bulan, topluma yabancılaşmıştır. Oblomov tüm karmaşıklıklarını "İçimde olanları hissedebiliyor musunuz?" diyerek yansıtır. Gonçarov, büyük yükselişinin öncesinde 1847 yılında *Alade Bir Hikâye* adlı eserini yayımlamıştır. Realizmin etkileri de görülen bu eserin ardından *Yamaç* (1869) adlı eseri ile romancılığını noktalayan Gonçarov Ulyanovsk'lu bir yazar olarak Rus edebiyatını etkileyen eşsiz yazarlar arasındadır.

Bir Rus Stene'si Karamzin

Nikolay Karamzin (1766) yazar, tarihçi ve eleştirmendir. Karamzin, Rus edebiyatının en önemli yazarları arasında gösterilmektedir. Hiç

Oblomov is a pioneering novel is of course the city of Ulyanovsk. Our author Goncharov observed the industrialization and the development of the city and was one of the rare novelists to have been able to travel the depths of the inner world of its residents. This success allowed *Oblomov* to be a sort of a brand. *Oblomov*, or "to become like *Oblomov*" means to be lazy and sluggish. But one should not be mistaken about *Oblomov*'s laziness and pessimism. He is shy against the outer world and feels a strong sense of insecurity towards other people. *Oblomov* cannot step outside of his house due to this insecurity and lives a life of seclusion within the realms of his house.

If you were to ask if *Oblomov* is always lazy like this, then the answer would be "No!" because *Oblomov* makes new plans and resolutions in his mind every day but then shies away from doing

Ulyanovsk is a multi-faceted city which bears most of the features of the novel as we know it within the realms of modern literature. With its complex population and ever-changing weather, it is a city of literature owning every colour of the rainbow.

anything. He gives up everything. Is *Oblomov* one of us with all his habits? Is he one of the procrastinators like a lot of people today? Yes, of course. *Oblomov* is special because he reflects us to ourselves and thus deems its author Goncharov special as well. As one can see, *Oblomov* is not necessarily lazy, he finds life meaningless, and he is alienated to society. *Oblomov* reflects all his complexities with the question "Can you feel what is happening inside me?" Before Goncharov's rise to fame, he published his work called *The Same Old Story* in 1847. After this work which had traces of realism, Goncharov ended his literary career with his novel *The Precipice* (1869) and became a unique author of Russian literature from Ulyanovsk.

Ivan Goncharov

Nikolay Karamzin

şüphesiz Karamzin hem eserleri hem de Rus edebiyatına kattığı çevirileri ile gözde bir yazar olarak nitelendirilmektedir. Bundandır ki kendisini “Bir Rus Yıldızı” anlamına gelen “Bir Rus Sterne’si” olarak adlandırmaktayız.

Yazarımız Ulyanovsk’un çok yönlü kimliğinden faydalanmak ister. Burada geçirdiği zamanlarda birçok çeviri yapan Karamzin’in onuruna şehre Karamzin anıtı yapılmış ve şehrin önemli simgelerinden birine dönüşmüştür. Büyük bir Walter Scott hayranıdır Karamzin. Avrupa’da pek çok ülke gezen Karamzin St. Petersburg’da şair Ivan Dmitriev

Ulyanovsk, renkli kimliği ile birçok okuru kendisine çeken nadide bir edebiyat şehridir. Roman, şiir, hikâye gibi pek çok edebi türü barındıran bir kenttir.

ile tanışmış, bu sayede pek çok şiir çevirisini Ulyanovsk’da yayımlamıştır. *Zavallı Liza* ve *Boyarın Kızı Natalia* adlı eserleriyle dikkat çeken yazarımız Ulyanovsk’da bilgin edebiyatçıların çevresinde kalmasından

kaynaklanan bir sevgi ile *Rus Gezgininin Mektupları* (1789) eserini yayımlamıştır. Ulyanovsk gibi renkli ve hareketli bir özelliğe sahip olan Karamzin, Ulyanovsk için âdeta bir yıldızdır.

Ulyanovsk, renkli kimliği ile birçok okuru kendisine çeken nadide bir edebiyat şehridir. Roman, şiir, hikâye gibi pek çok edebi türü barındıran bir kenttir. Mesela genç yaşına rağmen başarıyı yakalayan, *Rüyalar Kitabı*’nın yazarı Evgeny Valeriavich Safronov da Ulyanovskludur. Bu da göstermektedir ki Ulyanovsk, her yaşta edebiyatçının eserlerini verip, kendini gösterebildiği bir şehirdir.

Karamzin: A Russian Sterne

Nikolay Karamzin (1766) was an author, a historian, and a critic. Karamzin is one of the most important authors in Russian literature. Karamzin is without a doubt regarded as an important author with his original and translation contributions to Russian literature. This is the reason why we call him "A Russian Sterne" which means "A Russian Star."

Our author wanted to exploit the multifaceted identity of Ulyanovsk. Karamzin had completed a lot of translations in this city, and the city placed a monument to commemorate him. The monument is one of the important symbols of the city.

Ulyanovsk is a special city of literature which can attract lots of readers with its colourful identity. The city includes lots of genres like novels, poetry, and short stories.

Karamzin was a great Walter Scott fan. Karamzin had travelled a lot of cities in Europe, and he met with the poet Ivan Dmitriev in St. Petersburg. Thusly, a lot of translations of his poems were published in Ulyanovsk. *Poor Liza* and *Natalya the Boyar's Daughter*

are some of his famous works. He was able to write and publish his work *Letters of a Russian Traveller* (1789) because he was surrounded by the wise authors of Ulyanovsk. Karamzin had a colourful and active soul just like Ulyanovsk. He is a star for the city.

Ulyanovsk is a special city of literature which can attract lots of readers with its colourful identity. The city includes lots of genres like novels, poetry, and short stories. The author of *Book of Dreams*, Evgeny Valeriavich Safronov, who rose to fame at an early age, was also from Ulyanovsk. This goes to show that Ulyanovsk bore works from authors of all ages.

ANADOLU'NUN UÇBEYİ: ENGİZEK DAĞLARI

THE MARGRAVE OF ANATOLIA: ENGİZEK MOUNTAINS

Ulaşılmaması güç yerler olması, uzaklığı, zorluğu ve zirveyi çağrıştıran yapısıyla dağlar, insanlar için her daim gizemli yerler olmuştur. Efsanelere, masallara, hikâyelere, türkülere, şiirlere konu olan dağlar; coğrafi bir mekânın ötesinde zengin ve derin anlamlar içermektedir.

Mountains have always been a place of mystery for humans because of them being hard to reach, their distance, and their structure that reminds one of peaks. Mountains have been the subject of legends, tales, stories, folk songs, and poetry. They have an even deeper meaning than just being geographical features.

İBRAHİM GÖKBURUN

Dağlara karşı her daim özel bir ilgi duyan insanoğlu, inançlarını ve günlük yaşam ritüellerini dağlarla ilişkilendirmiştir. Dünyanın farklı yerlerinde bulunan birçok dağ, ibadet ve kutsal ziyaret yerleri olarak görülmektedir. Müslümanlar için Arafat, Hristiyanlar için Zeytin, Museviler için Sina, Antik Yunan için Olimpos, Hintliler için Himavat dağları kutsal bir değer taşımaktadır. Farklı kültürler tarafından özel bir anlam yüklenen dağların bazılarına kutsiyet atfedilmiştir. Saygı ve güven duygusunun sembolü olarak görülen dağlar, farklı kültürlerle ilham kaynağı olmuştur. Dağlara farklı anlamlar yükle-

yerek onlara özgün bir kişilik kazandıran elbette ki o bölgede yaşayan toplumlardır.

Engizek Dağları, yüzyıllar boyunca dağ ve insanı buluşturan, insanı kucaklayan yerlerden biridir. Kahramanmaraş'ın coğrafi görünümünü şekillendiren Engizek Dağları, ülkemizin iki önemli sıradağ kütesinden biri olan Güneydoğu Torosların başlangıç noktasıdır. Anadolu ve Mezopotamya'yı ayıran doğal bir sınır çizgisidir. Mezopotamya düzlüklerinin kıyısında bulunan Engizek Dağları, Anadolu'nun uçbeyidir. Arabistan çöllerinden başlayan uçsuz bucaksız düzlüklerin önünde

birdenbire bir duvar gibi yükselen Engizek Dağları'nda iklim ve insan birdenbire değişir. Bu nedenle Engizek Dağları'nda, tarih boyunca sık sık savaşlar yaşanmış, kan dökülmüştür. Eskiden bu dağın adı "Kanlı Dağ"dı. Belki yaylacıların otlak kavgasında dökülen kanlardan almıştır bu adı. Gerçi Engizek Dağı'nı görenler dağın kırmızı olduğunu fark eder. Belki de zengin demir madenleri nedeniyle dağın kırmızı renge boyanmasından kalmıştır bu "Kanlı Dağ" hatırası.

Engizek Dağları'nın insanla ilişkisi daha çok yaylacılık faaliyetlerinde yoğunlaşmıştır. Dağ ve yayla kavramının birbiriyle nasıl bütünleş-

Humans have always had a special thing for mountains, and we have beliefs and daily rituals based around them. Many mountains around the world are regarded as a place of worship and holy visits. Arafat for Muslims, Olivet for Christians, Sinai for Jews, Olympus for Greeks, and Himayat mountains for Indians hold sacred value. Mountains have been ascribed with special meanings in different cultures and some have been deemed as holy. Mountains are regarded as the symbol of respect and trust; they have also been a source of inspiration for different cultures. The people who charged

mountains with different meanings to cast them a unique character are of course the people dwelling near the mountain.

Engizek Mountains were a place that brought man and mountain together, it embraced humans. Engizek Mountains shape the geographical landscape of Kahramanmaraş, and it is also the beginning of the South-eastern Taurus Ranges, one of the two most important mountain ranges in our country. It is also a natural border line between Anatolia and Mesopotamia. Engizek Mountains are on the verge of the Mesopotamian plains, and they are

the margraves of Anatolia. After the endless Arabian deserts, Engizek Mountains suddenly rise like a wall. The people and the climate beyond this wall also suddenly change. This is the reason why there have been a lot of wars and bloodshed here in history. This mountain was called "Bloody Mountain" in the past. It may have taken its name from the blood shed by the people feuding over grazing plateaus during the summer. Then again, people who see Engizek Mountain acknowledge that it is red. Maybe the name "Bloody Mountain" derived from the fact that it has rich iron mines which paint it red.

tiğini gösteren Engizek Dağları; iklim özellikleri nedeniyle yaklaşık 5 ay karla kaplıdır. Bu nedenle kış boyunca bölgede insani faaliyetler oldukça sınırlıdır. Bahar aylarında karların erimesiyle birlikte toprak uyanır. Beşerin sesi duyulmaya başlar Engizek'te; her su kaynağının başında bir yayla yerleşimi kurulur. Bu yaylalarda yorgansız uyuyamazsınız. Uykusuna doyamazsınız.

Yaz boyunca yaylalarda konaklayan yaylacılar, sonbaharda yeniden göç yoluna düşer. Havaalar soğudukça dağın etek kısımlarına veya Maraş, Pazarcık ve Türkoğlu ovaları gibi Akdeniz iklim alanına, kışlaklara göç eder. Geçmişte bazı göçerlerin kışlakları Çukurova, Amik Ovasına ve Halep'e kadar uzanmış.

Kış mevsiminde dağ eteğinde bulunan sürekli yerleşim alanlarına ve ovalara inen göçerler yazları yeniden Engizek Dağları'na çıkarmış. Tarihi Maraş Çarşısı bu göç katarına katılan insanların

Bahar aylarında karların erimesiyle birlikte toprak uyanır. Beşerin sesi duyulmaya başlar Engizek'te; her su kaynağının başında bir yayla yerleşimi kurulur.

ihtiyacını karşılamak için inşa edilmiştir. Bu nedenle Maraş şehri ile Engizek Dağı arasında sıkı bir bağ kurulmuştur. Maraş tarihi, şehir kimliğini bir anlamda Engizek Dağı'na borçludur diyebiliriz. Geleneksel hayvancılık, yaylacılık terk edildikçe Maraş ve Engizek arasındaki aşk unutulmaya başlamıştır.

Bölge insanı için Engizek Dağları yaylak olarak bilinir. Ancak Engizek Dağları'nı asıl önemli kılan unsur, zengin su kaynaklarıdır. Yaşamın kaynağı su, suların kaynağı ise dağlardır. Dağ ekosistemlerinin en önem-

li özelliği, yüzey ve yeraltı su kaynaklarını beslemesidir. Tatlı su kaynakları dağlarda toplanır ve farklı kollara ayrılarak yerleşim ve tarım alanlarına hayat sunar. Göksu, Aksu ve Bertiz çayları gibi üç önemli akarsuyun kaynağını oluşturan Engizek Dağları'ndaki Cavgalar Deresi, Ceyhan Nehri'ni beslemektedir. Akdeniz'e dökülen Ceyhan Nehri'nin ana kollarından biri olan Aksu Çayı ile Basra Körfezi'ne dökülen Fırat Nehri'nin ana kollarından biri olan Göksu Çayı, Engizek Dağları'ndan doğmaktadır. Aynı zamanda Engizek, Anadolu'nun önemli su bölüm çizgilerinden biridir.

Engizek'te ekolojik şartlar, zengin doğal bitki örtüsü oluşturmıştır. Ancak aşırı hayvan otlatılması, ormanların barınak, yakacak gibi ihtiyaçlar için kullanımı, avcılık faaliyetleri tahribata neden olmuştur.

Çağlayancerit, Nurhak, Ekinözü, Onikşubat ve Dulkadiroğlu ilçe sınırları dahilinde yer alan Engizek Dağları'nın çevresinde 5

The relationship of Engizek Mountains and humans generally stems from the need for plateaus. Engizek Mountains show us how the terms mountain and plateau merge with each other. It is covered with snow for 5 months due to its climate. Thus, human activities during the winter are very limited. As the snow starts to melt during spring, the earth starts to wake up. We start hearing human voices in Engizek. You could see a plateau settlement beside every water source. You cannot sleep without a quilt in these plateaus, and it is a delight to sleep here.

Plateau settlements last all summer long and they migrate back during autumn. As the air grows colder, people migrate to valleys like Maraş, Pazarcık, and Türkoğlu, which are situated in the foothills. The winter quarters here have a Mediterranean climate. Some settlers in the past used to have winter quarters in Çukurova, Amik Valley, and Aleppo as well.

People who used to migrate to continuous dwelling sites and valleys during the

As the snow starts to melt during spring, the earth starts to wake up. We start hearing human voices in Engizek. You could see a plateau settlement beside every water source.

winter always used to climb the Engizek Mountains. The Historical Maraş Bazaar was built to take care of the needs of these people. Therefore, a tightly-would tie between the city of Maraş and the Engizek Mountains was established. We could say that Maraş is indebted to Engizek Mountain for its history and city identity. As people started to abandon traditional herding and plateau migrating, the love between Maraş and Engizek began to be forgotten as well.

For the locals, the Engizek Mountains are known to be summer lodgings. But the real reason the Engizek Mountains are important is its rich water sources.

Water is the source of life, and mountains are the source of water. The most important feature of mountainous ecosystems is that they feed surface and underground water sources. Fresh water sources are accumulated on mountains and then distributed to residential and agricultural areas to refresh them with life. The Engizek Mountains are the source of three important creeks known as Göksu, Aksu, and Bertiz; they are also the home of Cavgalar Creek, which feeds the Ceyhan River. Aksu Creek is one of the main branches of the Ceyhan River which flows to the Mediterranean Sea and Göksu Creek is one of the main branches of the Euphrates which flows to the Persian Gulf. Both of these are borne from the Engizek Mountains. Engizek is also one of the important water distribution lines in Anatolia.

The ecological situation of Engizek allowed for a rich vegetation. But excessive grazing, using the forest trees as building and burning wood, and hunting has caused severe damages.

ilçe, 27 kırsal mahalle ve birçok köyaltı yerleşim birimi bulunmaktadır. Engizek Dağları'nın coğrafi lokasyonu; batıda Ceyhan Nehri ve Berit Dağı, kuzeyde Elbistan Ovası, kuzeydoğuda Nurhak Dağı, güneyde Bertiz Çayı, Ahir (Ahır) Dağı ve Öksüz Dağı, doğuda ise Göksu Çayı ile çevrelenmiştir.

Topoğrafik yapısı nedeniyle Engizek Dağları'nda ulaşım oldukça zordur. Güneyden kuzeye doğru bir duvar gibi yükselen Engizek Dağları'nın kuzeyine oranla güney kısmında eğim daha fazladır. Bu nedenle Doğu-Batı yönünde uzanan dağın üzerinde geçişler, belirli boğazlar üzerinden sağlanmaktadır. Günümüzde Engizek Dağı'na ulaşım sağlayan 15 farklı yol bulunmaktadır. Bu yolların hemen hepsi halk arasında 'gölük yolu'

Maraş tarihi, şehir kimliğini bir anlamda Engizek Dağı'na borçludur diyebiliriz. Geleneksel hayvancılık, yaylacılık terk edildikçe Maraş ve Engizek arasındaki aşk unutulmaya başlamıştır.

olarak bilinen geçmişte yoğun şekilde kullanılmış güzergahlar üzerine kurulmuştur.

Coğrafi konum itibarıyla Anadolu-Suriye ve Irak kervan yolunun geçiş güzergahında bulunan Engizek Dağları, geçmişte çok stratejik bir yerdir. Çünkü biri dağın doğu kısmında, diğeri ise batı kısmında olmak üzere Kuzey-Güney yönlü 2 önemli tarihi ker-

van yolu bulunmaktadır. Tarihi İpek Yolu'nun kollarından birini oluşturan Kayseri-Halep Kervan yolu güzergâhının bir kısmı Engizek Dağları'ndan geçmektedir. Halep-Gaziantep-Kahramanmaraş-Kayseri-Kırşehir-Ankara-Afyon-Kütahya üzerinden İstanbul'a ulaşmaktadır. Dağın batısında "Göç Yolu" olarak bilinen Maraş-Dereli-Yedikuyu-Kılağlı-Kale üzerinden Engizek Dağları'na aşır Elbistan'a ulaşan bir yol; yaylacılar tarafından kullanılmıştır.

Günümüzde kervanlar geçmese de yaylacılar, bu kervan yollarını kullanmaya devam ediyor. Yol güzergâhları büyük ölçüde geçmişteki gölük yolu takip etse de teknolojik imkânları dağın ulaşım biçimi ve araçlarını değiştirmiştir. Atların, katırların, merkeplerin ve develelerin yerini traktörler, kamyonetler ve otomobillerin aldığı görülüyor. Nadir de olsa Engizek'te yaylaya çıkan bir atlıya rastlayabilme ihtimaliniz var. Ayran pınarında yayla festivaline halay çeken gençlere de rastlayabilirsiniz.

The Engizek Mountains are within the borders of Çağlayancerit, Nurhak, Ekinözü, Onikişubat, and Dulkadiroğlu districts. The mountains are surrounded by 5 districts, 27 rural neighbourhoods, and many villages. The geographical location of the Engizek Mountains are as follows: Ceyhan River and Berit Mountain on the West, Elbistan Valley on the North, Nurhak Mountain on the Northeast, Bertiz Creek, Ahir (Ahır) Mountain and Öksüz Mountain on the South, and Göksu Creek on the East.

It is quite difficult to reach the Engizek Mountains due to its topographical structure. The Engizek Mountains rise like a wall from the South to the North, but the South side has more of a slope than the North side. This is why there are specific passages on the mountain for crossing from the East to the West. Today, there are 15 different roads that grant access to Engizek Mountain. Nearly all these roads have been built upon

We could say that Maraş is indebted to Engizek Mountain for its history and city identity. As people started to abandon traditional herding and plateau migrating, the love between Maraş and Engizek began to be forgotten as well.

paths known as 'gölük path' by the locals. These old paths were used frequently for passage.

The Engizek Mountains used to be a very strategic place in the past because they were on the path of Anatolia-Syria and Iraq caravan lines. The mountain has 2 important historical caravan paths. One passes from its East and the other from its West side. The Kayseri-Aleppo Caravan Line, which

was an important branch of the Silk Road, used to partially pass via the Engizek Mountains. This path arrived at Istanbul via Aleppo, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Kırşehir, Ankara, Afyon, and Kütahya. The plateau migrants used to travel upon a path called 'Migration Path' on the West which was on the Maraş-Dere-li-Yedikuyu-Kılağlı-Kale line. Even though there are no caravans today, the plateau migrants use these caravan roads. Even though the routes follow the ancient paths, technological advances have changed the way we climb the mountain. Tractors, vans, and automobiles took the place of horses, mules, and donkeys. One can occasionally see a horse rider while ascending towards the Engizek plateaus. You may also stumble upon young people who folk dance at the plateau festival in Ayran Spring.

Lezzet'in Mekânı

MARAŞ EKŞİLİ ÇORBA

Delicacy Corner

MARAŞ SOUR SOUP

Tadı, kıvamı ve kokusuyla, Maraş Saray Mutfağı'nın vazgeçilmez lezzetidir Ekşili Çorba. On yıl kadar önce, sadece evlerde yapılan bu çorba, günümüzde lokantalarda da bulunmaktadır.

Sour Soup is an indispensable delicacy of Maraş's Palace Cuisine with its taste, texture, and scent. This dish was solely made in houses a decade ago, but now it can be found in restaurants.

İLKNUR AVCI

Çeşitli meyvelerden elde edilen sıvı ekşileri Maraş Mutfağı'nın vazgeçilmez malzemelerinden biridir. Hepsinin ufak tefek lezzet ayrımları olup, kullanılan yemeğe göre değişse de aslında Maraş sumak ekşi akıdı mutfağımızın yemek çeşitliliğinin bolluğu nedeniyle olmazsa olmaz bir malzemesidir. Maraş mutfağına özgünlük katan bu lezzete bir de ekşili çorbamızın gözünden bakalım.

Maraş Ekşili Çorbası mercimek, nohut, Maraş yarması (dövme) ve patlıcan, pırpırim-soğukluk (semizotu), ıspanak ya da pancar sapı ile yapılan çorbadır. Mevsimine göre bu sebzelerden bir tanesi seçilir, çorba yapımı için. Kış aylarında özellikle pancar sapı ve ıspanak ile olan çeşitleri yapılırken, yazları semizotu ve patlıcanlı olan çeşitleri sevilmektedir. Semizotunu Maraşlı hanımların yazdan buzluga kaldırıp kış için özenle ayırma sebepleri de ekşili çorbadır.

Hazırlık

1 çay bardağı nohut akşamdan ıslanmalı veya haşlanmalıdır.
1 su bardağı yarma (dövme) önceden ıslanır.

Ekşili Çorbanın kış aylarında özellikle pancar sapı ve ıspanak ile olan çeşitleri yapılırken, yazları semizotu ve patlıcanlı olan çeşitleri sevilmektedir.

The beet stem and spinach variations of the Sour Soup are preferred in the winter and people love the purslane and eggplant variations in the summer.

Liquid sour extracts derived from various fruits are the indispensable materials of Maraş Cuisine. Every extract has its own minor difference and the preferred extract changes according to the dish; but the Maraş sumac sour extract is a must for our cuisine because of the abundance of dishes in our cuisine. Let us look at this material that adds authenticity to the Maraş Cuisine from the vantage point of our sour soup.

Maraş Sour Soup is made from lentils, chickpeas, Maraş's cracked wheat, eggplants, purslane, spinach, or beet stems. One of these vegetables is chosen to make the soup according to the season. The beet stem and spinach variations are preferred in the winter and people love the purslane and eggplant variations in the summer. Housewives of Maraş store purslane in freezers

Çorbada kullanılması arzu edilen sebze hangisiyse ayıklanır, yıkanır ve doğranır.

Soğukluk-pirpirim (semizotu) kullanılabaksa sadece yaprakları ayıklanabilir veya sapları ile beraber doğranabilir.

Pancar sapı kullanılacak ise Maraş'ta pancar sarması yapımından artan pancarın sapları çorbada değerlendirilebilir.

Ispanaklar ise saplarıyla beraber doğranır.

Malzemeler

1 su bardağı yarma (dövme)
1 çay bardağı nohut
1 su bardağı kırmızı mercimek
Sebze olarak patlıcan kullanılacak ise 2 veya 3 patlıcan yeterlidir.
Soğukluk (semizotu), pancar sapı ve ıspanaklar içinse birer demet yeterlidir. 1 baş soğan (Soğan ekşili çorbada arzu edilirse konulmalıdır, arzu edilmiyorsa ve çorbada görülmesi istenmiyorsa sadece tüm hâliyle tencereye bırakılır ve sadece rayiha vermesi sağlanır. Çorba pişimi sonrasında ise çıkartılır.)
1 tatlı kaşığı biber salçası veya karışık salça
1 yemek kaşığı sıvıyağ
1 tatlı kaşığı sumak ekşisi
4-5 diş sarımsak
1 yemek kaşığı tereyağı
1 tatlı kaşığı nane
1 tatlı kaşığı kırmızıbiber ve tuz

Yapılışı

Mercimek, dövme ve nohut genişçe bir tencereye alınır. Üzerini geçecek kadar su konur ve sık sık karıştırılarak pişirilir. Üzerine çıkan köpükleri kepçe yardımıyla alınır. Köpükleri alınmadığı takdirde çorbanın kıvamı bulanık ve tadı acımtırak bir hâl alacaktır.

Tenceredeki su iyice çekilmeye başlayınca salça bir kâsede su ile açılarak tencereye ilave edilir.

Tuzu eklenir. Ardından dövülmüş sarımsak ve kullanılacak olan sebze ilave edilir.

Malzemeler bir taşım kaynadıktan sonra sumak ekşisi de artık ilave edilebilir. Bir taşım daha kaynayınca ekşinin miktarı ve sebzelerin pişip pişmediği kontrol edilir, gerekirse sıcak su ilavesi yapılır. Bu aşamada et suyu veya ilik suyu kullanılmak istenirse o da eklenebilir. Sebzeler pişince artık tencere ocaktan indirilebilir.

Tencere indirildikten sonra bir tavada tereyağı eritilir. İçerisine kırmızı pul biber ve nane eklenip yağda kızartılır. Kızdırılan yağ çorba yüzüne döküldükten sonra artık servise hazırdır.

Çorbada ekşi olarak kullanılan sumak akıdı sadece tat değil aynı zamanda çorbaya renk verir. Maraş sumak ekşisinin o keskin lezzetinin ardında aslında güçlü bir antioksidan olduğu bilinmektedir. Çorbalarımızın bu kadar şifalı olmasındaki sır; o keskinliğin girdiği yerde lezzeti güçlendirmesindendir.

Maraş ekşili çorbasına sofralarımızda keçi peyniri veya Maraş peyniri ile eşlik eder. Ama daha çok bu peynirlerden yapılmış herhangi bir börek çeşidimiz ile daha çok sevilmektedir.

Maraş sumak ekşisinin o keskin lezzetinin ardında aslında güçlü bir antioksidan olduğu bilinmektedir.

Maraş's sour sumac extract is known to be a strong antioxidant behind its strong taste.

just so that they can cook this version of the sour soup in the winter.

Preparation

1 teacup of chickpeas must be moistened or boiled the night before.

1 glass of pre-moistened cracked wheat.

The preferred vegetable must be sorted, washed, and sliced.

If purslane is to be used, one may only use the leaves, or they may chop them along with the stems.

If beet stems are to be used, the remainder beet stems from the making of Maraş's beet rolls could be revaluated here.

Spinach is to be chopped with its stems.

Materials

1 glass of cracked wheat

1 teacup of chickpeas

1 glass of red lentil

2-3 eggplants will be enough if it is the preferred vegetable. A bundle of purslane, beet stem or spinach will also be enough.

1 onion (one may add onions to the sour soup if they wish so; but if one does not want onions or to see them in the soup, the onion will be placed within the soup as a whole and will be taken out after the cooking is done).

1 coffee spoon of pepper paste of mixed paste

1 tablespoon liquid oil

1 coffee spoon sumac sour extract

4-5 cloves of garlic

1 tablespoon of butter

1 coffee spoon mint

1 coffee spoon powdered chilli pepper and salt

Procedure

The lentil, what and chickpeas will be placed in a large pot. Water will be poured into the pot until the materials are submerged in water and this mixture will be cooked with careful stirring. The foam forming on the surface could be removed with the help of a scoop. The foam will muddy the soup and bitter the taste if it is not removed.

As the materials start to absorb the water, the paste shall be tempered with water in a bowl and added to the pot. Salt is added. Then we add the crushed garlic and the vegetable of choice. Once the mixture starts to boil a little it is time to add the sumac sour extract. After a little while we must check to see the balance of the sour taste as well as if the vegetables have been cooked or not. We may add hot water if necessary. We may also add broth or marrow water if we want to. Once the vegetables are cooked, we may remove the pot from the cooker.

While the pot is resting, we will melt butter in a pan. Powdered chilli pepper and mint will be fried within this butter. The soup is ready for service once the fried butter is poured on the soup.

The sour sumac extract gives not only taste to the soup but colour as well. Maraş's sour sumac extract is known to be a strong antioxidant behind its strong taste. The secret to the health benefits of our soups is the strong taste they have.

Goat cheese or Maraş cheese accompanies Maraş's sour soup on our tables. But a type of pastry made from these cheeses is more loved by the consumers.

MARAŞ'TA KUYUMCULUK

JEWELLERY IN MARAŞ

Altın Şehir
Golden City

- SÖYLEŞİ:
HACI MUSTAFA ÖZ:
"GEÇMİŞTEN ALDIĞIMIZ
EMANETİ GELECEĞE
TAŞIYORUZ"
HACI MUSTAFA ÖZ:
"WE CARRY THE THINGS
ENTRUSTED TO US TO THE
FUTURE"
- ESKİ MARAŞ'TAN
GÜNÜMÜZE KUYUMCULUK
JEWELLERY FROM OLD
MARAŞ TO TODAY

HACI MUSTAFA ÖZ:

"GEÇMİŞTEN ALDIĞIMIZ EMANETİ GELECEĞE TAŞIYORUZ"

HACI MUSTAFA ÖZ: "WE CARRY THE THINGS ENTRUSTED TO US TO THE FUTURE"

Hacı Mustafa Öz, 2005'ten bu yana Kahramanmaraş Kuyumcular Odası Başkanlığı'nı yürütmektedir. "Her gün mü bu şekilde yoğun çalışıyorsunuz?" diye sorduğumuzda kendisine, "Aslında bugün çok bir yoğun yok," diyerek gülümsemişti. Bu yoğun mesaisi içinde Hacı Mustafa Öz'le kuyumculuğu, Altın Şehri ve yeni projelerini konuştuk.

Hacı Mustafa Öz is the Director of the Kahramanmaraş Chamber of Jewellers since 2005. When we ask him, "Are you this busy all the time?" he smiled and said, "To be honest, today is not busy at all." We talked with Hacı Mustafa Öz about the City of Gold and his new projects during his busy day.

Söyleşi: ÖMER YALÇINOVA

Mustafa Bey, kısaca sizi tanımak isteriz. Hacı Mustafa Öz kimdir? Kaç yıldır kuyumculuk yapıyorsunuz?

Hacı Mustafa Öz, 1961 Kahramanmaraş doğumdur. İlk, orta ve lise eğitimini de Kahramanmaraş'ta yapmıştır. Endüstri Meslek Lisesi Torna Tesviye bölümü mezunuyum; 78-79 dönemi. Kuyumculuk mesleğine 1973 yılında, çırak olarak başladım. 1982'de kendi iş yerimi kurarak mesleğimi devam ettirdim. 2005 yılında Kahramanmaraş Kuyumcular Odası Başkanlığı'na aday oldum ve kazandım. 2005'ten bu yana da Kahramanmaraş Kuyumcular Odası Başkanlığı'nı yürütmekteyim.

Kuyumculuğun Kahramanmaraş için önemini kısaca anlatmanızı istesek neler söylersiniz?

Aslında kuyumculuk sadece Kahramanmaraş için değil Türkiye için önemli bir konu. Malûm dünyada kuyumculuk sektörünü yapan ilk 3-4 ülkeden bir tanesi Türkiye. Bunların içinde Hindistan, İtalya, Almanya, Türkiye; Uzak Doğu'da Çin ve Tayland gibi ülkelerde kuyumculuk sektörü yoğun bir şekilde yapılmakta.

Türkiye olarak İtalya, Hindistan ve Çin'le birlikte dünya piyasasında ilk dördün içinde yer alıyoruz. Bunun içinde de Kahramanmaraş Türkiye'de

ikinci sırada. İstanbul'dan sonra en büyük üretim kapasitesi olan il: Kahramanmaraş. Bu farkı şöyle izah edebilirim: İstanbul'da yaklaşık 3 bin civarında üretici atölye var iken irili ufaklı, Kahramanmaraş'ta da 550 civarında altın imalat-hanesi bulunmakta. Bir üçüncüsü var mı, dersenez, tabii ki illeri sıralamak mümkün ama İstanbul'u çıktuktan sonra 80 ilin içinde tamamını toplasan bir Kahramanmaraş'ın üretim kapasitesine yetişecek bir kapasitede değil. Bundan dolayı da kuyumculuk sektöründe İstanbul'dan sonra açık ara biz sektöre hâkimiz.

Mr. Mustafa, we would like to know you a little. Who is Hacı Mustafa Öz? For how long have you been a jeweller?

Hacı Mustafa Öz was born in Kahramanmaraş in 1961. He completed his primary, middle, and high school education in Kahramanmaraş as well. I graduated from the Industrial Career High School Lathing and Grading Department in '78-79. I began my career as a jeweller in 1973 as an apprentice. I opened my own shop in 1982 and continued with this profession. I became a candidate for the Kahramanmaraş Chamber of Jewellers to be its director in 2005 and I was elected. I have been the

Director of the Kahramanmaraş Chamber of Jewellers ever since.

Could you give us a brief account of the importance of jewellers for Kahramanmaraş?

Jewellery is not only an important subject for Kahramanmaraş, but for Turkey as well. As you know, Turkey is one of the 3-4 countries that the jewellery sector thrives in. Other countries are India, Italy, and Germany. China and Thailand in the Far East are also keen on this sector. Along with Italy, India, and China, Turkey is among the four countries that lead this sector in the world. Locally, Kahramanmaraş is second in line within Turkey. Kahramanmaraş

has the greatest production output after Istanbul. I could explain their differences like this: Istanbul has about 3 thousand production ateliers and Kahramanmaraş has 550 gold workshops. There is also a third city, but with the exception of Istanbul, the total production of the remaining 80 provinces will not match the production of Kahramanmaraş. That is why we are far ahead of every other city other than Istanbul in terms of jewellery.

What are the contributions of jewellery to the economy and culture of Kahramanmaraş?

As you know, jewellery is an ancient practice in Kahramanmaraş because this city is within the

Kahramanmaraş'ta kuyumculuğun ekonomiye katkıları ve kültürel etkileri nelerdir?

Malûm, Kahramanmaraş'ta kuyumculuk uzun yıllar, yani Mezopotamya havzasının içinde olmasından dolayı biraz da, Hititler döneminden bu yana yapılmaktadır. Ama yakın tarihe geldiğimiz zaman, Maraş Burması'nın tasarımından ve üzerindeki işleme motiflerinden algıladığımız kadarıyla zannediyoruz Dulkadiroğlu döneminden bu yana Kahramanmaraş'ta bu sektör mevcut. Bu sektör zaman zaman Ermeni ustalarının elinde ilerliyor. Biliyorsunuz İstiklal Harbi'nde ve daha öncesinde, Osmanlı döneminde de, Türk gençleri askere gittiğinden, esnaflık yapacak kimse kalmıyordu. Bu gibi dönemlerde altın sektörü gayrimüslimlerin elinde yaşamış. Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte ustalarımız tekrar Maraş'ta yaşayan Ermenilerden işi öğreniyor. Bu ustalar, mesleğe küçük bir adımla başlamışlar ve bugünkü hâle gelmesine vesile olmuşlar. Onları ben rahmetle anıyorum. Kahramanmaraş'ta iki üç usta ile çıkılan bu yolda bugün 600-650 civarında atölyeye sahibiz.

Kuyumculuğun Kahramanmaraş ekonomisine çok ciddi katkısı vardır. Mevcut sadece bu yeni yaptığımız Altın Şehir sitenin içinde şu anda çalışan 400 civarında firma var ve bunların yanında 5 binin üzerinde çalışan sayısı var. Sektör bir tekstilde veya bir fabrikadaki gibi istihdamı asgari ücret ile değil daha çok -kalifiye elaman olduklarından dolayı bu 5 binin üzerindeki çalışan asgari ücretin üzerinde maaş alıyorlar. Bu da kuyumculuk sektörünün Kahramanmaraş'a hem istihdam hem de katma değer noktalarında nasıl katkı sağladığını gösteriyor.

Altın Şehir projesi nasıl başladı? Nasıl ilerledi? Son durumu nedir?

Altın Şehir bizim hayalimizdi. Benim başkanlığa aday olmamın sebebi de zaten buydu. Bir sektörün büyümesi ve gelişmesi, mutlaka geleceğe yönelik projelere bağlıdır. Mesela yıllar önce Mersin, kuyumculukta bizden daha ileri iken, gelecekle ilgili plan ve program yapmadığından orada kuyumcu imalatçılığı yok oldu. Bunu da gördüğümüz için biraz da Altın Şehir projesini oluşturduk. Aslında beğensek de beğenmesek de Kapalı Çarşı'daki sitelerde kuyumculuk kendini toparlamıştı. Ama artık bu iş, kabuğuna sığmaz bir dev hâline gelmeye başlamıştı. Bununla ilgili bir program yapmak gerekiyordu. Başkan seçildikten sonra böyle bir projemin olduğunu arkadaşlara arz ettim. Eskiden kuyumculuk devletin gözünde bir imalat sektörü değildi. Öncelikle o çaba içine girdik ve Sanayi Bakanlığı'nda Kuyumculuğu sanayi siteleri, yani üretim yapan imalathaneler kapsamına soktuk.

Türkiye olarak İtalya, Hindistan ve Çin'le birlikte dünya piyasasında ilk dördün içinde yer alıyoruz. Bunun içinde de Kahramanmaraş, Türkiye'de ikinci sıradadır.

Along with Italy, India, and China, Turkey is among the four countries that lead this sector in the world. Locally, Kahramanmaraş is second in line within Turkey.

realms of Mesopotamia, and the Hittites used to practice jewellery here before us. In terms of recent history, when we examine the design and patterns of the Maraş Burma, we can say that jewellery has been practiced here continuously since the Dulkadirite era. This sector was within the hands of Armenian connoisseurs from time to time. As you know, during the War of Independence and before that, Turkish youth of the Ottoman era used to go to war frequently, so there was not many artisans left behind. During times like these, the gold sector was kept alive via non-Muslims. After the Republic, our masters relearned this art from the Armenians living in Maraş. These masters began this career with a small step, but they also made sure that it will become what it is today. I beg mercy for their souls. We began this path with two or three artisans

and now we have 600-650 ateliers in Kahramanmaraş.

Jewellery has a very important contribution to the economy of Kahramanmaraş. Our new site called City of Gold has roughly 400 companies within it and there are more than 5 thousand workers here. This sector pays more than minimum wage unlike sectors such as textiles and factories, so these 5 thousand qualified employees earn more than the minimum wage. This shows how jewellery contributes to Kahramanmaraş in terms of employment and added value.

How did the City of Gold project begin? At what point is it as of today?

City of Gold was our dream. This was the reason I wanted to be the director candidate in the first place. For the growth and development of a sector, there must be projects for its future. For example, in the previous years, Mersin was ahead of us in terms of jewellery, but since they did not make any plans to develop the sector, jewellery production became nearly extinct there. We thought of City of Gold as a precaution because of this. Jewellery in the Grand Bazaar had restored itself whether we like it or not, but the sector grew in titanic dimensions and demanded so much more.

After being elected, I told my friends about my plan. Jewellery was not a production sector in the eye of the state in the past. Our first order of business was to contact with the Ministry of Industry and make sure that jewellery was deemed as a sector that needed industrial sites and production ateliers.

Devletin gözünde önce bir üretici olmamız gerekiyordu, bunu yaptık. Bundan sonra bir kooperatif kurduk, sanayi kooperatifi... Sonra da yer aramaya başladık. Mevcut yeri bulduktan sonra 2016 yılında Sanayi Bakanlığı tarafından ihalesi yapılan mevcut sitemizin temeli atıldı ve 2019 yılı sonu itibarıyla firmalarımız buraya taşınmaya başladılar. Bugün sitemiz %100 doluluk oranındadır. 400 civarında kuyumcu imalathanesi var. Yaklaşık 30-32 tane burada sektöre yan dal olarak hizmet edecek lokanta, kafe, makineci, malzemeci gibi iş yerleri var. Yaklaşık 800 araçlık kapalı otoparkımız mevcut. 1400 metrekare, yaklaşık 1000 kişilik toplantı salonumuz, 30 yataklı misafirhanemiz... Dünyada bulunan birkaç altın laboratuvarından bir tanesi, Altın Şehir'dedir.

Geleneksel tarzı daha ileri noktalara taşımak istiyoruz. Dünyaya açılmak, ihracat yapmak istiyorsak artık modern tasarımlara ihtiyacımız var.

Altın işlemeciliğinde Kahramanmaraş'a özgü bir tarz, üslup veya bir şekil var mıdır?

Maraş Burmamız var, biliyorsunuz, Kahramanmaraş'ın coğrafi işaretlerinden biridir. Bunun yanı sıra Maraş Habbe Gerdanlığı var. Maraş Hasırı var. Bunlar eskilerden, geleneksel tarzda bugüne kadar devam eden modellerimiz. Biz bu geleneksel tarzı daha ileri noktalara taşımak, yeni modeller ortaya koymak istiyoruz.

Dünyaya açılmak, ihracat yapmak istiyorsak artık modern tasarımlara ihtiyacımız var. Şu an çalışmalarını yapıyoruz. Birçok firmamız da bu hususta kendilerini geliştirdiler. İhracat yapan firmalarımız da var.

Bu bağlamda yeni projeleriniz var mı?

Dünyada sayılı laboratuvarlardan birini buraya açtık. Kahramanmaraş Kuyumcular Odası olarak reketçi sektörler kapsamında bir Avrupa Birliği Projesi yazmıştık. O da kabul edildi. Üniversite içerisinde 3D bir modelleme merkezi kurduk. Altın Şehir'in içine gemoloji laboratuvarı, darphane onaylı bir ayar evi kurduk. Bunları yapmamızın sebebi, zaten geçmişten aldığımız o emaneti dünyadaki şartlara, ileri teknolojiye uydurarak firmalarımızı ihracat yapacak, ülkeye döviz kazandıracak, girdi sağlayacak bir sektör hâline getirmektir.

We were able to accomplish this. We needed to be seen as producers and we were able to do this. Then we formed a cooperative, an industrial cooperative... Then we began looking for a site. After finding the site, the Ministry of Industry made a tender for the construction in 2016 and foundation was laid. Towards the end of 2019 our companies started to move here. Today we are at 100% capacity.

There are about 400 jewellery production houses. There are also 30-32 restaurants, cafés, mechanics, and equipment stores to help the jewellers. Our indoor parking facilities can house roughly 800 cars. We have a 1000 people capacity conference room which is 1400 metre squares big, and we have 30 guestrooms with beds... City of Gold also houses one of the few gold laboratories in the world.

We want to also make new advances from this traditional style and design new models. If we want to open up to the world and deal in exports, then we need more modern designs.

Is there a style, method, or shape specific to Marash in goldsmithing?

Marash Burma, as you know, is one of Kahramanmaraş's geographical indicators. There is also the Marash Habbe Necklace. There is the Marash Wicker. These are our historic models that have survived until today. We want to also make new advances from this traditional style and design new models. If we want to open up

to the world and deal in exports, then we need more modern designs. We are now working on this. Many of our companies have also developed themselves in this regard. We have firms now dealing in exports.

Do you have any new projects within this context?

We opened one of the few laboratories in here. We had prepared a European Union Project within the scope of competitive sectors as the Kahramanmaraş Chamber of Jewellers. The project was accepted. We established a 3D modelling centre in a university. We have a gemmology laboratory as well as a karat house certified by the national mint in the City of Gold. We do all these so that we may accustom our past to the world and advanced technologies of today. We want our companies to extend abroad, bring in foreign exchange to the country and add a value to our nation.

ESKİ MARAŞ'TAN GÜNÜMÜZE KUYUMCULUK

JEWELLERY FROM OLD MARAŞ TO TODAY

Maraş'ta Kuyumculuk; Selçuklulardan Dulkadirililere aktarılan ve sonrasında da Osmanlıya geçen süsleme ve şekillendirme özelliklerine sahiptir. Küpeler, burma çeşitleri, yüzükler, bilezikler, başa takılan fesler en güzel örnekleriyle Maraş'ta yapılmıştır.

Jewellery in Maraş was an ornamental and formal art that was handed to the Dulkadirites by the Seljuks and then to the Ottomans. The best earrings, various types of burma, rings, bracelets, and fezs were all produced in Maraş.

DR. CAVİT POLAT

Maraş, Osmanlı Döneminde Anadolu'nun Orta Doğu'ya açılan bir kapısı niteliğindeydi. Kervanlar şehrin ticari anlamda gelişimine katkı sağlar, şehirde üretilen el sanatları İskenderun ve Lübnan limanı vasıtasıyla yurtdışına kolayca çıkarılırdı. Zengin ve işlek çarşıları ile el sanatlarının bir ticaret merkezi olan Maraş, yolların birleşme noktasında olduğu için yol güzergâhından geçenlerin uğrak yeri idi. Tüccarlar Maraş'tan yüklerini tutar, aldıklarını Anadolu'nun çeşitli bölgelerine dağıtırlardı. Bağdat'a giden Osmanlı orduları ihtiyaçlarını Maraş çarşısından giderirlerdi. Buna neden, ticari anlamda Maraş'ın önemli bir yerde bulunması ve el sanatları anlamında zengin bir çeşitliliğe sahip olmasıydı. Hemen

her alanda yapılan el sanatlarının ünü tüm Anadolu'ya yayılmıştı. Ünü yayılan el sanatlarının arasında Maraş'ta kuyumculuk da bulunmaktaydı.

En değerli madenlerden biri olan altının, süs eşyası olarak M.Ö. 6000'den itibaren kullanılmaya başlandığı bilinmektedir. İşlenmesinin kolaylığı ve madenin parlaklığından dolayı çok tercih edilen bu madenin az olarak bulunması değerine değer katmıştır. Altın işçiliğinde eritme, dövme, döküm, perçinleme, kaplama gibi yapım tekniklerinin yanında; kazıma, kabartma, delik işi (ajur, kesme), hasır işleme, tombak gibi süsleme yöntemleri de vardır. Altın gümüş ve çeşitli değerli taşların işlenmesinin tümüne geleneksel anlamda kuyumculuk denmektedir.

Orta Asya kültüründe altın yaşamın önemli bir değeri niteliğindeydi. Hunlar çadır tepelerine ve sancak sopalarının uçlarına değerli madenden tözler (idol) takarlardı. Hunlar'ın ok, yay gibi eşyaları altınla kapladıkları da bilinmektedir. Dokuma teknikleri bakımından ileri seviyede olan Hunlar altın tellerin kullanıldığı kumaşlar dokunmuşlar ve ölülerini gömdükleri kurganların içine altınla kaplanmış çeşitli objeler yerleştirmişlerdir.

Erken İslam Döneminde altın, parasal bir değer olarak ticaretin kullanımındaydı. Kureyşliler Farisler ile Bizans arasında yaptıkları ticarette, Farisler'ın gümüş dirhemini Bizans'ın ise altın dinarlarını alıyorlardı. XII. yüzyılda Selçuklu döneminin Anadolu'sunda altın işleme işinde önemli

Kuyumcular Çarşısı

Fotoğraf: Mehmet Erdemoğlu

During the Ottoman era, Maraş was the gate that led Anatolia to the Middle East. Caravans used to contribute to the trade in the city and the items produced in the city were sent abroad easily via the ports in İskenderun and Lebanon. Maraş was a trade centre for handicrafts with its rich and exuberant bazaars. The city was also a stopping place for many because it was on the cross-section of various pathways. Traders used to purchase their goods from Maraş and sell it to various places in Anatolia. Ottoman armies which used to go to Baghdad met their needs in the bazaars of Maraş. The reason for this was because Maraş held an important place in terms of trade, and they had a rich variety when

it came to handicrafts. The fame of these handiworks, examples of which can be found in nearly every branch of handiwork, had spread to Anatolia. One of these famous handicrafts was jewellery.

We know that gold, one of the most valuable elements, was used as an ornamental item since the 6th century BCE. Gold is shiny and easy to craft, it is also quite rare and thus it became even more desirable. Along with techniques such as melting, forging, riveting, and engilding, there are also methods of ornating such as engraving, embossing, ajour, wickerwork, and tombac. Crafts regarding gold, silver, and other precious stones is traditionally called jewellery.

Gold had an important place in Central Asia. The Huns used to place idols made from precious metals on top of their tents and flagpoles. We know that the Huns used to engild items such as arrows and bows. The Huns were advanced in weaving techniques and they produced fabrics which made use of gold wires. They also used to place various gold-plated items within the mausoleums of the dead.

During the early ages of Islam, gold was used as money for trade. People of Quraysh used the silver dirham of the Persians and the gold dinar of Byzantium when they were trading with them. In the XIIth century, in Anatolia during the

merkezler Diyarbakır, Artuklu bölgesi ve Musul olmuştur. Selçukluda altın ve gümüş madenleri XIII. yüzyılda etkin bir roldedir. Bu yüzyıllara ait tarihi kaynaklarda İzzeddin Keykavus'un düğününde, altın ve gümüş tabaklardan yemek sunulduğundan bahsedilmektedir.

XIV. yüzyıl, geleneksel maden süsleme teknikleri bakımından arayışların yıllarıdır. XIV. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı özellikle madencilik sanatında kendi damgasını vurmuştur. Mardin, Diyarbakır, Maraş, Trabzon önemli faaliyet alanlarından bazılarıdır.

Kuyumculuk Maraş'ta Dulkadiroğlu Beyliği Döneminde en üst düzeydedir. Buna temel dayanak ise saraya giden Maraşlı gelinlerin beraberrinde götürdükleri takılardır. Konya Mevlana Türbesini çevreleyen gümüş kafeslerin Maraşlı bir usta olan İlyas Usta'nın elinden çıkmış olması Maraş'taki kuyumculuk sanatının da başarısını göstermektedir. Dulkadiroğlu Dönemi'nde işlenmek-

**Konya Mevlana
Türbesini çevreleyen
gümüş kafeslerin
Maraşlı bir usta
olan İlyas Usta'nın
elinden çıkmış
olması Maraş'taki
kuyumculuk
sanatının da
başarısını
göstermektedir.**

te olan ve Osmanlı Dönemi'nde de zenginleşen Maraş burması Osmanlı Sultanlarının aranan aksesuarı olmuştur. Zamanla Maraş'ta işlenen altın ürünler Osmanlı Kapalı Çarşılarında kendine yer bulmuştur.

Maraş'ta Kuyumculuk; Selçuklulardan Dulkadirililere aktarılan ve sonrasında da Osmanlıya geçen süsleme ve şekillendirme özelliklerine sahiptir. Küpeler, burma çeşitleri, yüzükler, bilezikler, başa takılan fesler en

güzel örnekleriyle Maraş'ta yapılmıştır. Kolyeler, Maraş kordonu, tohum gerdanlık, asma yaprağı gibi Maraş'a has takılar Anadolu'da aranan ve bilinen takılar olmuştur. "Başına taktığın fesin altını olayım da, zülfünde durayım" dedirten bir anlayışın ifadesi Maraş'ta anlam kazanmıştır.

Günümüz Kahramanmaraş kuyumculuğu geleneksel kültürünü ticari bir marka olarak ortaya koymuştur. Dünyanın dört bir ülkesinde Kahramanmaraş kuyumcularının ürünleri vitrinlerde yerini almaktadır.

Yıllar önce gitmiş olduğum Danimarka'da Maraş'tan altın ürünler alan bir kuyumcu; "Maraşlı kuyumcular yakında tarhana gibi hasıra altın sererlerse şaşımam" demişti. Kahramanmaraş kuyumcularının beceri ve sanattaki ustalıklarını ifade eden bu ifade aslında yıllarca ortaya konulan ustalığın ve birikimin sonucudur.

Takı tasarımının çok önemli olduğu günümüzde kadın takılarının gösterişten uzak şekilde tasarlanmasının

Seljuk reign, Diyarbakır, land of the Artuqids, and Mosul were important centres for goldsmithing. Gold and silver mines had an important role for the Seljuks during the XIIIth century. In history books of this era, we learn that silver and gold plates were used during the wedding of İzzeddin Keykavus.

The XIVth century is an age of discovery in terms of new ornamental metals. The Ottomans were really advanced in the art of mining especially in the second half of the XIVth century. Mardin, Diyarbakır, Maraş, and Trabzon were some of the important centres for this.

Jewellery was at its height in Maraş during the Dulkadirite reign. The reason for this was the jewellery of the Dulkadirite women who brought them to the palace. The Mevlana Mausoleum in Konya is covered by silver cages which were made by İlyas Usta, an artisan from Maraş, and this shows how the success

The Mevlana Mausoleum in Konya is covered by silver cages which were made by İlyas Usta, an artisan from Maraş, and this shows how the success Maraş had in jewellery.

Maraş had in jewellery. Maraş Burma, an ornament made during the Dulkadirite era and perfected during the Ottoman era was a highly demanded jewellery by Ottoman women of the palace. Golden jewellery that originated from Maraş soon took its place in the Grand Bazaar.

Jewellery in Maraş was an ornamental and formal art that was handed to the Dulkadirites by the Seljuks and then to the Ottomans.

The best earrings, various types of burma, rings, bracelets, and fezs were all produced in Maraş. Necklaces, the Maraş strip, seed necklace, and vine leaf were all specific to Maraş and they were well-known and sought-after in Anatolia. The proverb "Let me be the gold of the fez on your head and stay above your bangs," had found its meaning in Maraş.

Kahramanmaraş of today has transformed traditional jewellery culture to a trademark. We can see items produced by Kahramanmaraş jewellers all around the world.

Years ago, when I went to Denmark, there was a jeweller who was importing goods from Maraş. He had said: "I would not be surprised to see jewellers from Maraş lay gold on mats instead of tarhana." This sentence regarding the skills and talents of jewellers of Kahramanmaraş is a product of skill accumulated for many years. In our age

yapıldığı en güzel adreslerden biri Kahramanmaraş'tır. Geleneksellikten ödün vermeden günümüz tasarımı anlayışların da göz önünde tutularak çalışmalar yapılmaktadır. Kahramanmaraşlı kadınların en çok tercih ettiği ürünler içerisinde olan küpe takısında şekil bakımından gül ve salkım motifleri yoğunluktadır. Bilezik çeşitleri içinde Maraş Burması Selçuklu döneminden günümüze kadar gelmiştir. Bu ürün çiviler yardımıyla yapılan örgü mengellerde sıkıştırılarak tel uçlarının kaşlarla desteklenmesi sonucu elde edilmektedir. Liralı bilezik olarak bilinen takı çeşidinde ise günümüzdeki çeyrek altın büyüklüğündeki altınların iç içe geçmiş ve etrafının zincirlerle çevrilerek 12-18 ve 24 adet altının sıralanmasıyla yapılmaktadır.

Kahramanmaraş'ta takı olarak altının abartıya dönüşmesine "At nalı gibi büyük altın takarak görgüsüzlük yapı zahar," söylemiyle karşı çıkış vardır. Yine "Maaa kele bacım, kıza bir Maraş Burması bile takmadılar," diyerek takı kültürü içerisinde olmazsa olmazını ifade eden bir anlayış da bulunmaktadır.

Kuyumculuk geçmişte Maraş'ta bir meslekten ziyade hatırın, gönüllün, yardımlaşmanın, güvenin adresiydi. Kuyumcu çırağı olmak her yeni

bıyığı terleyen gencin harcı değildi. Kuyumcuda çalışmak güven isterdi. Çalışacak gençler arasında ağır başlı, efendi kişiler aranır, hatta çoğu kuyumcu ustası kalfalarına sağda solda kuyumcuda çalıştıklarını söylememelerini tembihlerdi. Olan ki arkadaşları kuyumcuda çalışan kişinin aklına girer de dükkandan bir şey çaldırırlar endişesiydi bu tembih nedeni. Kız isterken oğlumuz kuyumcu işçisi demekle ona güvenildiğinin, değer verildiğinin bir özelliği olarak ifade edilirdi. Çünkü herkese kuyumcuda iş verilmezdi. Elinden emin olmak gerekliydi. Filan kişi benim kuyumcu ustam ifadesi kişi için en iyi referanstı.

Kuyumcu çırağı ustasından geç gelirse "Hayırdır nerde günü ağarttın?" diyerek çocuğa takılırdı. Yani "Uyumadın mı? Sıkıntın neydi? Neyi dert ettin?" anlamındaki bu ifadeyle şaka yapılırdı; o yetişkin yerine konurdu.

Maraş'ta, düğün takısını alamayan tanıdık kişilere mahallenin kuyumcusu tarafından "Hele al şu takıları, konuya komşuya karşılık tak gelinine, düğün sonrası bir ara getirirsin," şeklindeki yaklaşım, bu mesleğin sosyal anlamda dayanışma bilincinin ileri düzeyde olduğunu da ortaya koymaktaydı.

Kadın takılarının gösteriştan uzak şekilde tasarlanmasının en güzel adreslerinden biri Kahramanmaraş'tır. Burada geleneksellikten ödün vermeden, günümüz anlayışı da göz önünde tutularak çalışmalar yapılmaktadır.

In our age jewels and ornaments are quite important and Maraş is one of the most beautiful addresses you can go to find simpler looking women accessories. They are working to ensure that they do not depart from tradition as well as maintain the design methods of today.

jewels and ornaments are quite important and Maraş is one of the most beautiful addresses you can go to find simpler looking women accessories. They are working to ensure that they do not depart from tradition as well as maintain the design methods of today. Women of Kahramanmaraş generally favour earrings and designs like rose and vines are more demanded. Maraş Burma, a type of bracelet, still exists today since the Seljuk era. This jewellery is made via strips of gold tightened with the help of nails. The end of the strips is also supported by bezels. The jewellery known as "bracelet with liras" is made by gold coins as big as a quarter gold coin which are merged with each other. A total of 12-18 or 24 gold coins are used alongside a gold chain.

Some object to people exaggerating gold in Kahramanmaraş with words such as "One can see that they are acting vulgar by wearing gold as big as a horseshoe." Then there are people who also say, "See sister, they did not even gift the girl with a single Maraş Burma," to show that giving jewellery is a must in our culture.

Jewellery was the address of memory, heart, help, and trust before it was a career path in Kahramanmaraş.

One needed to be trusted to work in a jewellery shop. Jewellers sought young people who were mature to work for them and most jewellers did not want their employees or apprentices to say that they worked for them. The reason for this caution was that so no one can get into their minds to steal something. When the families met for marriage, the groom-to-be would be introduced as a jeweller worker so that the other side knows he is trusted and valued. Because not everybody can get a job at a jewellery shop. One had to be certainly trusted. Such and such is my master at jewellery was the best reference.

If the apprentice of the jeweller came later than the master, he would be asked jokingly, "What happened, where did you dawn the day?" This meant "Couldn't you sleep? Is there something wrong? What troubled you?" The apprentice was treated as a grown up.

If somebody did not have the means to buy jewellery as a gift to a wedding, the jeweller of the neighbourhood would give them one saying "Come on, take these, give it to your neighbours or relatives, you can pay me back after the wedding." This also shows that social solidarity and awareness was very advanced in this profession.

PULSUZ MEKTUPLAR (7)

STAMPLESS LETTERS (7)

Evelâhir'in ikinci yılında, Pulsuz Mektuplar devam ediyor. Yeni mektubunda Hüseyin Yorulmaz, ölüme dair düşüncelerini yazıyor Mustafa Aydoğın'a. Ölüm gerçeğinin kıyısında ya da merkezinde mi demek lazım, fark etmez, Mustafa Aydoğın dijital yayıncılığa ele alıyor.

Stampless Letters is still continuing with the second year of Evelâhir. In his new letter, Hüseyin Yorulmaz talks about his ideas regarding death to Mustafa Aydoğın. It is needless to ask whether death is on the verge of reality or whether it is in its centre. Mustafa Aydoğın talks about digital publishing.

HÜSEYİN YORULMAZ / MUSTAFA AYDOĞAN

Azizim Selamlar.

Tanır mısın bilmiyorum, bugün İsmet Uçma'nın ölüm haberini aldım. Çağaloğlu'nda İşaret Yayınları'nın sahibi, milletvekili bir arkadaşımızdı. Abimiz, dostumuz, yayıncılıkta iz bırakmış bir naşir. Allah rahmet eylesin.

Son zamanlarda çok sık ölüm haberleri alır olduk. Yoksa hep öyle miydi! Ölen öldüğüyle kalıyor ve bir süre sonra unutuluyor. Bir yakınımızı kaybediyoruz, arkadaşımızı toprağa veriyoruz. Kolay unutuyoruz. İyi ki unutuyoruz. Akıllı telefondaki (akılsız telefon mu kaldı diyeceksin?) telefon listesine zaman zaman a'dan z'ye göz atıyorum. İnanır mısın son bir yılda belki de 9-10 kişiyi listeden silmek zorunda kaldım. İnsan inanmıyor bazen. Başkasının ölümüne kolay alışıyoruz da yakın akrabalarımızın ve arkadaşlarımızın kaybına alışmak kolay olmuyor.

Şair Bâkî'nin Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümü üzerine yazdığı bir

şiiri var. Ölümün kişiyi yalnızlaştırdığını ve ister zengin ister fakir, ister amir ister memur, ister padişah ister teba olsun ölen kimsenin tek başına yola çıktığını anlatan bir beyit:

*Yanında onca kulundan bir âdemi bile yok
Beyim bu nice seferdir kim ihtiyâr ettin*

Ölümü kim "ihtiyâr" eder? Olsa olsa kişi ölüme mecbur olur; mecburen ve mecburiyetten ölür. Kubbealtı Lügati "ihtiyâr" kelimesini "tercih etme, kendi isteğiyle hareket etme" şeklinde açıklıyor. Yine bir şair yetiştiriyor imdadımıza (ne hikmetse nerede bir dara düşsek, şairlerden medet umuyoruz. Sözcüklerle çok haşır-neşir olduklarından mı nedir?):

*Cihâna gelmekte gitmekte ihtiyârım yok
Benim benim diyecek elde bir medârim yok*

Nâbî hazretleri bunu söyleyen. Bakıyorum da insanlar dünyaya kazık çakmış gibi yaşıyor ve hiç ölmeyecekmiş gibi davranış sergiliyor. Sanırsın ki bin yıl yaşayacaklar.

900 yıl yaşadığı rivayet edilen Nuh Nebi ölmemiş mi! Bin yıl yaşasan bile nihayetinde ölüm seni herkesle beraber eşitliyor ve kabre tek başına giriyorsun. Bâkî'nin dediği gibi maiyetinde çalışan onca tebadan, leşker-i guzâtan, ulema sınıfından, makam mevki verdiği, besleyip yedirdiğin tek bir "âdem" bile yok yanında. Cenazen saltanatlı bile olsa, seni toprağa âlâ-yı vâlâ ile verseler dahi böyle! Sonra çekip gidiyorlar. Sen yapıp-ettiklerinle kalıyorsun başbaşa.

Sultan Süleyman olsan da yanında kimse yok. Yalnızsın. Ya böyle işte Mustafa Aydoğın, yaş 60 olunca bunlar aklına geliyor insanın. Eskiler 63'ü devirince, "haddi aştık" dermiş; Efendimizin bu yaşta irtihâline telmihen. Bakalım haddi aşabilecek miyiz?

Çok şükür Müslüman bir anadan ve babadan doğduk, çok şükür Müslümanız.

*Hüseyin Yorulmaz
Üsküdar, 11 Ekim 2021, Pazartesi*

Jacques Derrida

Salutations my friend.

I don't know whether you know him or not, but I just heard that İsmet Uçma died. He was the owner of İşaret Publishing in Cağaloğlu and he was also a member of the parliament. He is our friend, our brother, a man who left his mark in the publishing sector. May Allah bestow mercy upon him. It seems as if we are hearing more death news nowadays. Or was it always like this! The dead make do with their death and they are soon forgotten. We lose a loved one, we bury a friend... We forget easily. It is also a blessing to forget. Sometimes I read the list of names from A to Z on my smartphone (now you're going to say is there a non-smartphone left). I don't know whether you'll believe it or not, but I had to delete 9-10 names from that list in the last year. Sometimes it's hard to believe. It's easy to get used to the death of others, but it's quite hard when it comes to close relatives and friends.

The poet Bâkî wrote a poem upon the death of Suleiman the Magnificent. The poem includes a couplet about how death deems the dead lonely and how everyone embarks their path by themselves after death whether you are rich, poor, employer, employee, sultan, or layman:

*There is not any of your many servants present
Sir what kind of a journey is this, what did you choose*

Who "chooses" death? Man is obliged to die, he must die, he is destined to die. The Kubbealtı Lexicon explains the word "ihtiyar" ["(archaic) choice"] as "to prefer, to act on one's own accord." Another poet comes to rescue us here (it is interesting that whenever we are in a trouble, we hope help from poets. Is it because they are so well-accustomed to words?):

*I have no choice in coming to or going from this world
I have no power to say that is mine or this is mine*

These are the words of Nâbî. We can observe that people live as if they're pegged to this world and that they'll never die. As if they are going to live a thousand years. Even Prophet Noah died after allegedly living 900 years! Even if you live for a thousand years death comes and equalizes you and you get buried all alone. As Bâkî had said, all those people who you fed like your people, holy warriors, and sages, leave you alone at last. This is how it is even if you have a grand funeral and a crowded burial! They always leave. You stay with what you have done. You are all alone even if you are Sultan Suleiman. You are alone.

So yeah, that's how it is Mustafa Aydoğan, one starts to think about these things after turning 60. People in the olden times used to say "We passed our limit," after becoming 63, since the Prophet died at this age. Let's see if we will pass our limit? Thankfully I was born to a Muslim mother and father, and thankfully we are Muslim.

*Hüseyin Yorulmaz
Üsküdar, 11 October 2021, Monday*

Fotoğraf: Emre Önyurt

**Ne hikmetse
nerede bir dara
düşsek, şairlerden
medet umuyoruz.
Sözcüklerle
çok haşır-neşir
olduklarından mı
nedir?**

Merhaba Değerli Dostum.
Nasılsın?

Ankara'daki yeni görevin hayırlı olsun. Artık aynı şehirdeyiz. Bol bol görüşürüz diyeceğim ama pek de öyle olacağı benzemiyor. Sağolsun, Erdem Bayazıt'ın gözbebeği kızı Sevde Hanım'ın yemek daveti de olmasaydı belki hâlâ buluşmamış, görüşmemiş olacaktık. O mutlu ve muhabbetli gün için Sevde Hanım'a ne kadar teşekkür etsek az. Sana da tabii.

Görüşeceğiz inşaallah. Kızılay'da çok çay içeceğiz daha. Sen ölümden bahsetmişsin mektubunda. Ölenlere rahmet olsun. Ben de dirilişten bahsedeyim. Gerçi ikisi de aynı yere çıkıyor. Resmi Gazete'yi hangi sıklıkla okuyorsun? Ben hemen her gün bakarım. Bakamadığım, göremediğim sayılarına ilk fırsatta geriye doğru göz atarım. Bugünkü sayısında bir tebliğ gördüm de aklıma geldi. Bazı vergi mükelleflerinin işlemlerini elektronik ortama aktarmaları ve bundan böyle birçok belge ve defteri elektronik ortamda düzenlemelerine ilişkin bir tebliğ. Tebliğin içeriği aslında yeni değil. Önceki tebliğlere ilaveler içeren, onlara yeni hükümler ekleyen bir tebliğ. Elbette bizi asıl ilgilendiren tebliğin içeriği değil, ima ettiği durum. Bu, şu demektir: Devlet dijitalleşiyor. Hem de müthiş bir hızla. Devletin nereye gittiğini görmek isteyenler arasında da olsa Resmi Gazete'yi okumalılar. Türkiye üzerine düşünen her insan zaman zaman göz atmalı bu gazeteye. Nereye gidiyoruz sorusunun bir kısım cevaplarını orada bulabilirler. Biraz da mesleğim gereği devletin dijitalleşme sürecini günbegün izliyorum. Resmi Gazete çoktan dijitalleşti. Basılı bir nüshacı arasan bulamazsın. Mevzuat da öyle. Bir yaprakçık kanun metni bulamazsın artık. Muhasebeleştirme belgeleri bile pek uzun sayılamayacak sürede tamamen dijitalleşecek. Böylece devlete resmi olarak dokunma imkânımız kalmayacak. Önümüzdeki Ocak ayından itibaren, benim de, yazdığım resmi yazıları dijital imza ile imzalamam gerekiyor artık. Islak imza tarih oldu. Canım sine kalemle bir imza atamayacağım artık yani. Devletin yaptığını biz de yapmaya mecbur kalacağız birgün. Bizde, öncü devlettir hep. O yolu açar, aydın peşinden gider. Hep böyle olmuştur. Her yerde böyle olmuştur. Batı'yı da bundan ayrı sanmasın kimse. Devlet, imkân demektir. Akıl akıldan üstünse eğer, devlet bu üstünlüğe fazlasıyla sahiptir. O, bütün akılların uygulanma alanıdır çünkü. Bence devletin ulaştığı zirve, o toplumun aklının inşa edebil-

diği en yüksek sınırdır. Devletçi olduğumu düşünme sakın. Bu cümlelerden öyle bir sonuç çıkarma. Amacım bir tespitte bulunmaktan ibaret. Bunları niye anlatıyorum. Şunun için: Gelecekte yazı ile ilişkimiz üstat Derrida'yı bile şaşırtacak. Kitap, simgesel bir şeydir aslında. Yazı da öyle. Çizgiyi kaldır, yazı yok olur. Yazıyı kaldır, kitap yok olur. Peki bilgi yok olur mu? Ya da hikmet yok olur mu? Yazısız geçen milyonlarca yıl olmalı. İnsan da en az milyon yaşında. Yazısız dönem yazılı dönemden daha fazla gibi görünüyor. Kitabın yok oluş tarihi başlayacak mı yoksa? Şimdilik yazı varlığını sürdürecektir gibi görünüyor. Derrida da böylece gücünü hissettirmeye devam edecek. Peki, dergi yayıncılığı nolaacak?... Basılı dergicilikte ısrar etmek bana tuhaf geliyor artık. Alışkanlıklardan kopamamak olarak görüyorum ben bu tutumu. Realite, kimseyi basılı yayına mecbur etmiyor, aslına bakılırsa. Tabii kimseye şöyle yap, böyle yap diyecek hâlimiz yok. İkimiz de dergicilik serüvenini iyi biliriz. Oradan geldik çünkü. Zorluğunu, zahmetini tattık. Bastırmak bir zahmet, taşımak başka bir zahmet, hele dağıtmak, postalamak zahmetin de zahmeti. Hem zahmetli hem masraflı. Bir adet dergiyi 10 liraya satarsın ama okura göndermek için 16 lira kargo ücreti ödemen gerekir. Sadece para da değil mesele. Paketlemek bile başlı başına bir iş ve masraf. Yahu anlatırken bile yoruluyor insan. Peki, bütün bu uğraşlar, yorgunluklar niye? Amaç bir söze/derde sahip olmak ve bu söz/derdi muhabata ulaştırmak ise internetten daha büyük bir imkân var mı? Öyle bir imkân ki ucuz, hızlı, kolay... Çok kalmadı. Dijital dünya basılı yayını önemli oranda ortadan kaldıracak. Kötü mü olacak peki? Hayır. Her imkân beraberinde kendine uygun bir düzen de getirir. Zaten kötülük araçtan neşet etmez, amaçtan neşet eder. Uzattım biraz, kusura bakma. Selam. Saygı. Muhabbet.

Mustafa Aydoğan
Turkuaz, Salı. 19 Ekim.

Hello My Dear Friend,
How are you?

Congratulations on your new job in Ankara. We are in the same city at last. I want to say we will meet more often, but that doesn't seem to be the case. Thanks to Ms. Sevde, the beloved daughter of Erdem Bayazit, we were able to meet for dinner, otherwise we may not have met yet. We cannot thank Ms. Sevde enough for that happy and fun day. I thank you as well. We will hopefully meet. We will drink many cups of tea in Kızılay. You talked about death in your letter. May Allah bestow mercy upon the dead. I want to talk about resurrection.

Then again, both flow to the same sea. How often do you read the Official Gazette? I read it nearly every day. If I miss an issue, I make it certain that I read it whenever I have the opportunity.

I saw a new declaration in today's issue and I remembered something. The declaration is about the transfer of some taxpayer's accounts to the digital space and about archiving a lot of the documents and books on a digital area. The content of the declaration isn't actually new. This declaration has some additions to the previously published declarations. Of course, we are not curious about the content of the declaration, but about what it is implying. This means that the state is getting digitalized. And in a buzzing speed. People who wonder about the trajectory of the state must read the Official Gazette now and then. Anyone who thinks about Turkey must read this newspaper when they have the opportunity. They may find some of the answers to the question about where we are headed. I watch the digitalizing procedure of the state because of my job. The Official Gazette is already digital. You cannot find any printed issue anywhere. The same goes for laws as well. There isn't even a leaf of laws available in paper. Documents regarding accounting will become digital in a very short time. Thusly, we will lose the opportunity to touch the state physically. After this January, I am required to digitally sign my official letters. Wet signatures became a thing of the past. I will not be signing happily with a pen anymore.

One day, we will also be forced to do what the state is doing today. The state is

always the pioneer in our culture. It opens the road and the intellectual follows. This is how it has always been. The same goes for everywhere. You cannot remove the West out of this equation.

The state means opportunities. It means to merge minds with minds. If minds are better than minds, the state is better than all. Because it is the area where all these minds interact. For me, the summit of a state is the highest thing the mind of the people of that state can form. Don't think that I'm a statist. Don't extrapolate something like that from these sentences. I just want to make an evaluation.

Why am I telling you all this?

For this: In the future, our relationship with texts will surprise even Derrida.

Books are symbolic things in reality. So are texts. Once the lines are removed, the text vanishes. Once you remove the text, the book vanishes. But, how about information? Or knowledge? Does that disappear? Millions of years must have past without writing. Humans are at least a million years old. It seems that the textless period was much longer than the period with texts.

Will the period where books disappear begin soon? It seems that texts will remain alive for the time being. And Derrida will continue to make his presence felt. But, what about magazines?...

I find it a little weird that we act stubbornly when it comes to printed magazines. I find this as a problem of not being able to forsake past habits. To be honest, the reality doesn't force anyone to print magazines. Of course, we aren't going to tell people how to live their lives. We both know the endeavour of publishing magazines. That's where we came from. We tasted its difficulty. It is difficult to publish it and even more difficult to carry it. Distribution and posting is the worst of all. It is difficult and expensive. You may sell an issue for 10 liras, but you will be forced to pay 16 liras for cargo fees. Money isn't the only issue. Packaging is a whole another work and expense by itself. I get tired from just writing about it. So, what happens after all this work and toil? If one wants to say something, isn't the Internet the best way to distribute your ideas to others? It's cheap, fast, easy...

Not much is left. The digital world will remove the printing world for the most part.

Fotoğraf: Hüsneğül Topal

It is interesting that whenever we are in a trouble, we hope help from poets. Is it because they are so well-accustomed to words?

Is this a bad thing? No. Every opportunity brings with itself a suitable order. Evil does not stem from inventions, it stems from intentions. Sorry for talking so long. Salutations. Respect. Love.

Mustafa Aydoğan
Turkuaz, Tuesday, 19 October.

PINARBAŞI VE BİTİŞİK NİZAM EVLER

PINARBAŞI AND ADJACENT HOUSES

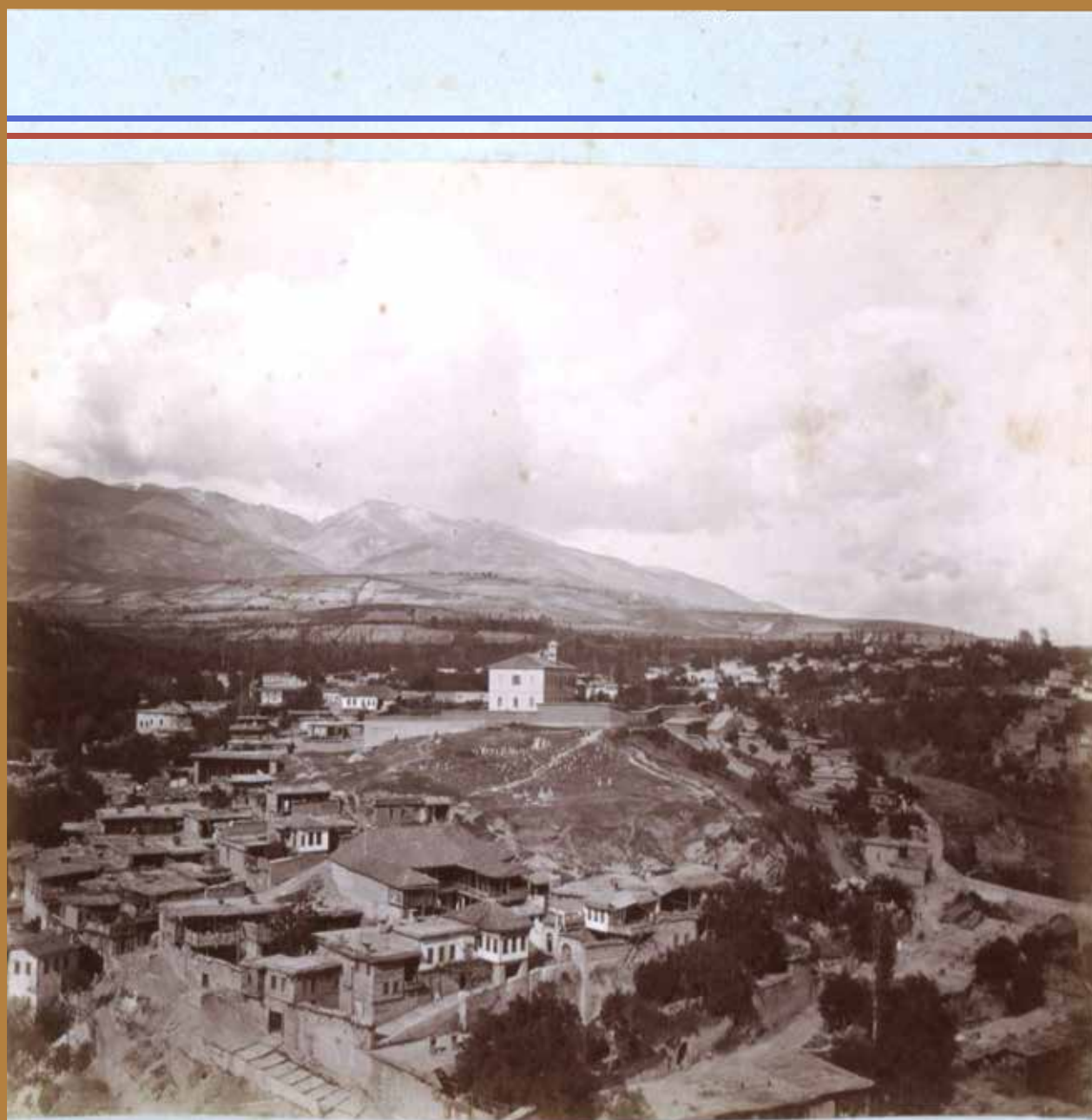
II. Abdülhamit, ülkesindeki batılılaşmayı takip etmek ve Avrupa'nın "hasta adam" nitelemesine karşı ülkesindeki durumun öyle olmadığını Avrupalılara göstermek amacıyla bütünlükçü ve geniş kapsamlı bir fotoğraf proje çalışması başlattı.

Abdulhamid II gave start to a complete and extensive photography project to keep up with European progress and to show that the "sick man" of Europe is not what it seems to be.

DR. YASİN KOZAK

Dünyada ilk fotoğraf 1826 yılında çekildi. Bu tarihten sonra da fotoğraf teknolojisinde gelişmeler yaşanmaya devam etti. Ağustos 1839 yılına gelindiğinde fotoğrafın bulunduğu tüm dünyaya duyuruldu. Bu duyurudan yaklaşık iki ay sonra Osmanlı Devleti'nin Resmi Gazetesi *Takvim-i Vekayi*'nin 28 Ekim 1839 tarihli nüshasında Avrupa'da fotoğrafın icat edildiği haberi yer aldı. Kasım 1839'dan Şubat 1840'a kadar Osmanlı toprağı olan Mısır, Suriye, Filistin, Şam, Beyrut ve Kudüs'te Fransız Vernet ve öğrencisi Fesquet tarafından fotoğraflar çekildi. 8 Şubat 1840 tarihinden itibaren birkaç gün İzmir'in de fotoğraflarını çeken Vernet ve öğrencisi 16 Şubat'ta İstanbul'a geldi. Sultan'ın özel izniyle Aya Sofya'nın fotoğrafını çekti. Fakat İstanbul'a ait bu eski fotoğraflar ne yazık ki günümüze ulaşmadı.

The world's first photograph was taken in 1826. Lots of progress was made in the name of photography after this instant. In August 1839, it was announced to the whole world about the existence of photography. Roughly two months after this announcement, *Takvim-i Vekayi*, the official gazette of the Ottoman Empire, announced in their 28 October 1839 issue that photography was invented in Europe. From November 1839 to February 1840, the Frenchman Vernet and his student Fesquet photographed Ottoman lands like Egypt, Syria, Palestine, Damascus, Beirut, and Jerusalem. Vernet and his student came to İzmir for a few days in 8 February 1840, and then they went to Istanbul. They took photos of Hagia Sophia with the special permission of the sultan. Unfortunately, these old photos of Istanbul did not survive.

مذکور قلعہ درم عشق شرق و شمال شرقیہ کوروشی

Osmanlı Devleti'nde ilk fotoğraf stüdyosu, gezgin olarak İstanbul'a gelen İtalyan Carlo Naya tarafından 1845 yılında Beyoğlu'nda açıldı. Bu tarihten sonra Osmanlı Devleti'nde fotoğrafçı ve fotoğraf stüdyo sayısı artarak devam etti.

II. Abdülhamit döneminde Osmanlı Devleti'nde fotoğrafçılık daha da gelişme gösterdi. II. Abdülhamit, ülkesindeki batılılaşmayı takip etmek ve Avrupa'nın "hasta adam" nitelemesine karşı ülkesindeki durumun öyle olmadığını Avrupalılara göstermek amacıyla bütünlükçü ve geniş kapsamlı bir fotoğraf proje çalışması başlattı.

Bu projede İstanbul'dan gönderilen heyetler görev aldığı gibi valilik veya belediye yetkilileri gibi yerel yöneticiler tarafından görevlendirilen fotoğrafçılar da yer aldı. Böylece Anadolu vilayetlerinin genel yapıları ile vilayetlerdeki tarihi yapılar, camiler, zanlılar, suçlular gibi birçok konuda çekilmiş olan fotoğraflar İstanbul'a gönderildi/getirildi. Bunun neticesinde Yıldız Sarayı'nda çok geniş konulu fotoğraf koleksiyonu meydana geldi.

Söz konusu koleksiyon içinde Maraş'a ait 21 fotoğraf bulunmaktadır. 21 fotoğrafın 6'sı kaleden çekilen Maraş merkeze ait olup diğerleri Maraş'ın çevresini gösteren fotoğraflardır. Bu çalışmada Maraş Kale'sinden şehrin doğu kesimini içine alan fotoğraf değerlendirildi.

Fotoğrafın Maraş Kalesi'nden çekildiği anlaşılmaktadır. Fotoğrafta şehrin kuzey doğu kısmı görülmektedir. Fotoğrafın altında yer alan Osmanlı Türkçesi'nde de bu durum ifade edilmektedir. Fotoğrafa bakıldığında şehrin kuzey doğusunun dağlarla çevrili

Şehre yaklaşıldıkça özellikle günümüzde de ağaçların bol bulunduğu "Pınarbaşı" mevkiine doğru olan kısımların 1800'lü yıllarda da ağaçlık olduğu göze çarpmaktadır.

olduğu ve dağlarda orman örtüsünün bulunmadığı görülmektedir. Şehre yaklaşıldıkça özellikle günümüzde de ağaçların bol bulunduğu "Pınarbaşı" mevkiine doğru olan kısımların o dönemlerde de ağaçlık olduğu göze çarpmaktadır. Şehir merkezine yaklaşıldıkça ağaç görüntüsünün azaldığı fark edilmektedir.

Bu durumun nedenleri arasında binaların "bitişik nizam" adı verilen birbiriyle bağlantılı şekilde inşa edilmesinden kaynaklandığı ifade edilebilir. Genel olarak binaların ön kısımlarında günümüzde "Sofa" adı verilen birer yazlık bölümlerin de var olduğu görülmektedir.

Fotoğrafta yer alan binaların gölge boylarının çok kısa olmasından veya bulunmamasından fotoğrafın, ya öğle vaktinde ya da parçalı bulutlu bir havada çekildiği ifade edilebilir.

Fotoğraftaki meskenlerin dış görünüşü üzerinden binalar değerlendirildiğinde genel olarak binaların iki katlı ve üstlerinin Maraş tabiri ile "dam¹" olduğu görülmektedir. Az da olsa bazı binaların çatılarının kiremitle kaplı olduğu

görülmektedir. Günümüzdeki Kahramanmaraş Ortaokulu binasının bulunduğu yerde çevresi istinat duvarı ile çevrili iki katlı şehre hâkim konumda bir bina bulunmaktadır. Söz konusu binanın batısında istinat duvarlarının dışında mezarlık bulunduğu görülmektedir.

Mezarlığın etrafında herhangi bir çevre duvarı bulunmamaktadır. Söz konusu binanın kuzeyi ile kuzeydoğusunun fazla yerleşim alanı olmadığı göze çarpmaktadır. Binanın güneyindeki istinat duvarının hemen alt kısmında damları düz olan binalar yer almaktadır. Binaların alt kısmında yol göze çarpmaktadır.

Günümüzde şehirde "Kanlı Dere Köprüsü" olarak bilinen köprü'nün bulunduğu mevkide bir köprüye rastlanmaktadır. Köprü'nün batısında üzerleri dam olan binaların bulunduğu görülmektedir.

Fotoğraf kadrajının içine giren Abarabaşı ve çevresinde en az iki cami bulunmaktadır. Bunlardan biri Çukuroba Camisi diğeri ise Kayabaşı Camisi'dir.

Fakat fotoğrafta herhangi bir cami minaresine rastlanılmamakta ya da fotoğrafın çekildiği açıdan minareler tespit edilememektedir. Yine XIX. yüzyıl sonlarına doğru şehrin güney kesiminden çekilen ve Abarabaşı'ndaki binayı da içine alan bir başka fotoğrafta, Çukuroba ve Kayabaşı Camilerine ait minarelerin var olduğu görülmektedir.

Değerlendirmede bulunduğumuz fotoğrafta bu durumun tespit edilememesi yukarıda da ifade edildiği gibi fotoğrafın çekim açısından kaynaklanmaktadır.

¹ Halkın ekonomik durumunun çok iyi olmaması, evlerinin üstlerinin dam olmasını beraberinde getirdi. Fakat bu durum halkın kışık ihtiyaçları olan ürünlerini hazırlamak için ise artı bir durum da teşkil etti.

The first photograph studio in the Ottoman Empire was established by the Italian traveler Carlo Naya in Beyoğlu, 1845. Lots of photographers and photography studios started to sprout within the Ottoman Empire after this date. Photography progressed expeditely during the reign of Abdulhamid II. Abdulhamid II gave start to a complete and extensive photography project to keep up with European progress and to show that the "sick man" of Europe is not what it seems to be.

Within the scope of this project, committees from Istanbul were prepared but there were also photographers appointed by local governors and municipality officials. Many photographs were taken in Anatolian provinces of photos such as historical buildings, mosques, culprits, and criminals. All these photos were sent or brought to Istanbul. Thus, a very large photograph collection was compiled in the Yıldız Palace.

There are 21 photographs in this collection about Maraş. Six of these photos were pictures of the city taken from the Maraş Castle and the rest were taken around Maraş. I took into consideration the photograph of the East side of the city taken from the Maraş Castle in this essay.

We understand that the photo was taken from the Maraş Castle. We can see the North-eastern side of the city from the photo. The Ottoman Turkish text under the photo also verifies this. When we look at the

As we come closer to the city, we interestingly see that the Pınarbaşı district was forested 1800's as it is bountiful in trees today as well.

photo, we see that the North-eastern side of the city was surrounded with mountains and that the mountains did not have forests. As we come closer to the city, we interestingly see that the Pınarbaşı district was forested as it is bountiful in trees today as well. We see that the number of trees decrease as we come closer to the city.

One of the reasons for this situation was the "adjacent" houses in the city, where the houses were aligned by sharing a wall. We see that the houses had what we call a "patio" nowadays for the summertime. Shadows of the buildings in the photo are either very short or non-existent, so we can say that the photo was taken either in the noon or in a day with intermittent clouds.

When we look at the exterior look of the buildings, we see that they have two stories and are covered with (to put it in Maraş terms) a "dam".¹ We see that some roofs are covered with tiles, but this is seldom.

There was a two-story building overlooking the city enclosed with sustaining walls in the place where the Kahramanmaraş Middle School now is. There also seems to be a graveyard on the West of the building, beyond the sustaining walls. The graveyard does not seem to be enclosed within walls. Another interesting thing is that there are not much residential areas to the North or the Northeast of the building.

There are buildings with flat roofs just behind the sustaining walls to the South of the building. There is also a curious road that passes along these buildings. We see a bridge in the place where there is the passage called "Bloody Creek Bridge" today. We see buildings covered with covered with "dam" to the West of the bridge.

Abarabaşı and at least two surrounding mosques have also made it to the photo. One of these is the Çukuroba Mosque and the other one is Kayabaşı Mosque. But one cannot see any minarets in the mosque or maybe the minarets did not fit in to the photo due to the angle. In another photo taken from the South side of the city in the XIXth century shows the building in Abarabaşı and the minarets of the Çukuroba and Kayabaşı Mosques. Not being able to find the minarets in the said photo is because of the angle the photo was shot in.

¹ Since the people were not financially stable, they used "dam" as roofs. But this situation allowed them to easily prepare their food for the winter.

OSMAN DOĞAN:

"MARAŞ'TA HERKES ŞAİR"

OSMAN DOĞAN: "EVERYONE
IS A POET IN MARAŞ"

Sahne Maraş ilk çağrısını 5 Mart 2021'de yaptı. Oyuncu seçimlerinden sonra tiyatro eğitimine ve provalara yoğunlaşan ekibin, ilk oyun gösterimi Haziran 2021'dedir. Sahne Maraş ekibinin mimarı, öğretmeni, yönetmeni ve daha birçok iyi sıfatı üzerinde taşıyan Osman Doğan'la tiyatroyu ve Kahramanmaraş'ı konuştuk.

Sahne Maraş made its first call on March 5, 2021. After choosing the actors and concentrating on theatre lessons and rehearsals, the first play was held on June 2021. We talked about theatre and Kahramanmaraş with Osman Doğan who is the architect, teacher, director, and many more of the Sahne Maraş troupe.

Söyleşi: SİNEM BOZHÖYÜK

Öncelikle kendinizden bahsedermisiniz? Doğrudan sormak gerekirse mesleğinizde ve günlük hayatındaki Osman Doğan arasındaki farklar nelerdir?

Öncelikle iki çocuk babası, bir hanım kocası oyuncu ve yönetmenim. Mesleğimle günlük hayatım arasındaki fark tabii ki de bambaşka. Sahnede her gün bir başkası olabilirim. Bir gün hırsız, bir gün sarhoş, bir gün imam veya başkomiser gibi. Bu durumlar o an için yaşadığımız; sahnede kalan veya kayıt süresince girdiğimiz bir rol. Bunun dışında sosyal hayatta sahnede olduğumdan farklı biri-

yimdir. Genel itibarıyla oynadığım oyunlarda mizahıma uygun şekilde role giriyor ve sahnede benden istenilen rolün hakkını vermeye çalışıyorum. Fakat dediğim gibi bazen sinirli bir başkomiser olabiliyorum ki mizacıma çok uygun değil. Role girmek bu demek zaten. Bazen çok güler, bazen çok sinirlenirsiniz. Böyle bir durum.

Teşekkürler güzel anlatımınız için. İkinci soruya geçelim. Neden tiyatro diye sorsak neler söylemek istersiniz?

Neden; çünkü kendimi en iyi ifade edebildiğim, en rahat olduğum; ülkeleri, şehirleri dolaşa-

bildiğim, insanların gönüllerine, ruhlarına dokunabildiğim ve onların dertlerine bazen derman olduğum, çoğu zaman gülmelelerine yani mutlu olmalarına vesile olduğum güzel bir iş. Kendimi bulduğum bir yer diyebilirim.

Tiyatroya ne zaman ve hangi vesileyle adım attınız?

Rahmetli Ferhan Şensoy vesilesiyle başladım. Daha doğrusu onun kitabıyla. Kitabını bitirdikten sonra, bu işe girmeme vesile oldu diyebilirim. Hayalim onunla birlikte çalışmaktı. Böyle bir niyetim vardı fakat o arada başka bir ekiple görüştük, anlaştık. Öncelik-

Would you tell us a bit about yourself? To ask directly, what is the difference between the Osman Doğan in life and the one in the theatre?

First of all, I am an actor and a director who is the father of two children and the husband of a woman. Of course, I am different in life and in the theatre. I could be somebody else every single day at the theatre. I could be a thief, drunkard, imam, or a chief. These are roles that we live momentarily and which we leave in the theatre. I am a different person from the person I am at the theatre. I generally tend to get into the role

according to my own nature and I try to act out the role wanted from me the best I can. Sometimes I must be an angry police chief which is not in accordance with my nature. This is what acting is. Sometimes you will laugh a lot, sometimes you will get pretty angry. Something like this.

Thank you for your beautiful explanation. Let us continue with the second question. What would you say if we were to ask, "Why theatre?"

Why? Because this is a wonderful job where I can express myself the best, where I am the most com-

fortable, where I can travel cities and countries to touch their hearts and souls, to be a solace to their troubles, and to generally make them laugh and be happy. This is the place where I find myself.

When and how did you begin your path to theatre?

With the help of the late Ferhan Şensoy. Actually, with a book of his. He helped me get into acting after I completed reading his book. I dreamt of working with him. But even though my intention was this, I had met and made a deal with another troupe. I initially got lessons for this and attended school.

le bunun eğitimini aldım, okulunu okudum. Akabinde böyle bir eğitim sürecinden sonra mezuniyet programı oldu derken profesyonel bir ekipte sahne aldım. Bir süre sonra da kendi ekibimizi kurarak yolumuza devam ettik.

Biliyoruz ki tiyatro efor isteyen bir meslek, ne kadar eğlenceli de olsa insanı yoruyor. Yorulduğunuz zamanlarda kendinizi nasıl motive ediyorsunuz?

Aslında mânen yorulduğumuz zamanlar çok oluyor. Bazen anlaşılma-yabiliyorsunuz. Mesela bir izleyicinin olumsuz eleştirisi sizi çok tüketebiliyor. Duygu yoğunluğu yüksek olan bu işte duygusal davranabiliyorsunuz. Tabii bizi ayakta tutan da izleyicilerimiz. Onların bir gülen yüzü, bir güzel yorumu bu işte olmaktan gurur duymamızı sağlayabiliyor. "İyi ki"lerimiz oluyor. Ve daha yüksek bir motivasyonla oyunumuza devam etmemize olanak sağlıyor karşılaştığımız bu tür hoş durumlar.

Eşiniz Ayşe Şahinboy Doğan da tiyatro ile ilgileniyor. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Bu benim için büyük bir şans. Eğer bu işlerle ilgileniyor olmasaydı beni anlayamayabilirdi. Bu durumda daha çok yorulabilir, yıpranmama sebep olabilirdi bu durum. Benimle empati kurabiliyor ve desteği sayesinde birlikte yol alabiliyoruz. Sahneler, turnelere birlikte gidebiliyoruz. Bana yardımcı oluyor. Benim için gerçekten büyük bir şans diyebilirim yeniden.

Aslında mânen yorulduğumuz zamanlar çok oluyor. Bazen anlaşılma-yabiliyorsunuz. Mesela bir izleyicinin olumsuz eleştirisi sizi çok tüketebiliyor.

Deneyimli bir yönetmen ve oyuncu olarak tiyatrodaki yaşadığınız eğlenceli bir ânı bizimle paylaşmak ister misiniz?

Tabii. Örneğin sahnede doğaçlama yaparken komik durumlarla karşılaşabiliyoruz. Bazen dekor düşüyor üstümüze ve bu da kahkahalara sebep olabiliyor. Büyük bir sakatlık çıkmadığı sürece... Birine çarpabiliyoruz. Hatta izleyicinin üzerine düştüğümüz olabiliyor sahne kararınca. Aydınlandığında da daha sırası gelmeyen bir oyuncu sahnede kalabiliyor karanlık yüzünden ki bu da seyircilerin kahkahasına sebep oluyor. Mesela önceki sahnelerde ölmüş olan bir arkadaşımız karanlıkta göremediği için sahnede kalmıştı. Arkaya geçeceği sırada ışıklar açıldı ve ortada kaldı. Tabii arkadaşımız ölü. Elinden bir şey gelmiyor. Dondu öylece. İzleyici çok gülmüştü. Rahmetli gözümüzün önünden geçti diye. Böyle komik bir anımız olmuştu.

After this education process I graduated and became a part of a professional troupe. We later established our own troupe and continued like that.

We all know that theatre is a demanding job, it is as fun as it is exhausting. How do you motivate yourself when you are exhausted?

We actually get exhausted spiritually quite often. There are times when we are not understood. For example, the negative remark of an audience member could let you down. We sometimes act according to our emotions in a job with high emotions. Of course, our audience is also the reason we continue doing what we do. We become proud to be in this profession once we see their smiling faces and hear their wonderful comment. We have many things to be thankful for. These sorts of nice things gives us the opportunity to continue our plays.

Your spouse Ayşe Şahinboy Doğan is also involved with theatre. Is there something you would like to say about this?

I am really fortunate for this. She may have not understood me if she was not involved with theatre. This could have exhausted me more than normal. She emphasizes with me and I am able to continue my life with her support. We go to theatres and tours together. This is very helpful. I could once again say that I am really fortunate for this.

We actually get exhausted spiritually quite often. There are times when we are not understood. For example, the negative remark of an audience member could let you down.

Would you like to share a fun moment you had in the theatre as an experienced director and actor?

Of course. For example, one may find himself in comical situations during improvisations. Sometimes the decor falls upon us and this causes a roar of laughter. As long as there are no injuries... We may also accidentally stumble upon a person. We may even fall on the audience once the theatre gets dark. When the lights come on, an actor who should not be there sometimes cannot leave in time and this also makes the audience laugh. A friend of mine who had died on the previous scene was not able to leave the stage because it was too dark to walk. Since he is acting a dead person, we did not have anything possible to do. He just froze. The audience laughed a lot. They said that they have seen a ghost. We had a fun moment like this.

Kahramanmaraş insanı ve özellikle Kahramanmaraşlı tiyatro oyuncularını hakkında ne düşünüyorsunuz?

Türkiye'nin dört bir tarafında bununla ilgili eğitimler verdik. Çok istisna bir yer diyebilirim Kahramanmaraş için, çünkü tiyatro başvurularında 100-150 kişi bekliyorken 430 kişi başvurunca durdurduk başvuru kayıtlarını. Gerçekten çok büyük bir başvuru oldu.

Seçmenlik gerçekten güç oldu bizim için. Ayrıca üç kişi hariç herkes şiir yazıyordu. Bu çok ilginç bir durum. Herkes şair Maraş'ta.

Sahne Maraş'ın şimdiki ve geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ümidimiz, arzumuz buranın bir şehir tiyatrosuna dönüşmesi. Amacımız yetenekli öğrenciler yetiştirmek. Öğrencilerimizin de gelişip bir süre sonra başka öğrenciler yetiştirmesi. Bu yolda da ilerliyoruz. İkinci yılımız. İnşallah şimdiki istikrarla devam edersek yakın zamanda arzu ettiğimiz bu sistemi kuracağımızı umut ediyorum.

Geldik son sorumuza: Genç tiyatro oyuncularına tavsiyeleriniz nelerdir? Kendilerini geliştirmek için neler yapmalılar?

Öncelikle bolca oyun metinleri okumaları, radyo tiyatroları dinlemeleri en büyük tavsiyem. Özellikle dijital medyaya kolay ulaşılabilir bir çağdayız. İnternette oyun videolarını takip edebilirler. Biz de koronanın bize kazandırdığı bu dijital sisteme sahip olduk. Belki de kaybettiirdi bilmiyorum ama oyunlarımızın birçoğu internette

yüküklü durumda. Avantajları saymakla bitmez. Yine de canlı gösterimi tercih etmelerini öneriyorum imkânları dahilinde. Ha yoksa böyle bir imkân; onlar da dünyanın dört bir yanındaki oyunlara internet üzerinden kavuşabilirler. Söylediğim gibi ilgililerine çok büyük bir gelişim sağlayacaktır dijitalin olanakları.

Ümidimiz, arzumuz buranın bir şehir tiyatrosuna dönüşmesi. Amacımız yetenekli öğrenciler yetiştirmek. Öğrencilerimizin de gelişip bir süre sonra başka öğrenciler yetiştirmesi. Bu yolda da ilerliyoruz.

Bir Öğrenci Masalı

Ben sadece iyi bir üniversite okumak istemiştim.

Genel Sanat Yönetmeni: Osman DOĞAN
Yazar: Yunus Emre OBUZ Yönetmen: Yunus Emre OBUZ
Dekor: Onur ÖZCAN Müzik: Yunus Emre OBUZ
Kostüm: Duygu CANBAY Ağı Tasarım: Nisanur KARAKUŞ Işık Tasarım: Yunus Emre OBUZ
Edanur Eker - Hatice Elma - Melike Kırıcı - Rahime Kevser Nardoğan - Zeynep Ner Kurt - Hasan Koro,
Burak Karahutlu - Halil Tülüçü - Mehmet Aliş - Ayhan Kenger - Serkan Söküm - Zeynep Akbaş - Mustafa Güngör
Fatma Kale - Ahmet Enes Özcan

KAHRAMANMARAŞ
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
TIYATRO OKULU

KAHRAMANMARAŞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
TIYATRO OKULU

@sahnemarash

What do you think of the people of Kahramanmaraş and its actors?

We gave lessons on acting all around Turkey. Kahramanmaraş is a very unique place because we were waiting for roughly 100-150 applicants, but once the number reached 430 we stopped taking applications. This was pretty big. We had a difficult time in choosing actors. On the other hand, with the exception

of three people, each applicant was writing poems. This is quite interesting. Everyone is a poet in Maraş.

What do you think of the today and tomorrow of Sahne Maraş?

We desire and hope that this will turn into a civic theatre. We strive to prepare gifted students. We would like our students to develop and teach their own students. We are progressing on this path. This is our second year. If we hopefully continue persistently like this, we will soon build the structure we desire.

Now, the final question: What is your advice to young theatre actors? What could they do to develop themselves?

My greatest advice to them would be to read a lot of play texts and listen to a lot of radio plays. We are in an age where access to digital media is quite easy. They could follow play videos there. We also became a part of this digital system thanks to the coronavirus. Maybe it is a loss, I do not know,

but most of our plays are uploaded to the Internet. The advantages are innumerable. But I advise them to see live plays whenever they could. Then again, if it is not possible, you may access plays from all around the world through the Internet. As I have just said, the advantages of digital media will develop and whoever wants will benefit from it.

We desire and hope that this will turn into a civic theatre. We strive to prepare gifted students. We would like our students to develop and teach their own students. We are progressing on this path.

ZEYTİN AĞAÇLARI VE ÇOCUKLUĞUM

OLIVE TREES AND MY CHILDHOOD

Evdekiler için yorgunluk olan hasat zamanları benim için gün boyu eğlenilecek birer oyundu. Annem, sabah ezaniyla birlikte uyanır, namazını kılıp virdini çektikten sonra mutfakta “azık” hazırlamaya koyulurdu.

The time of harvest was a tiresome period for the household, but I looked at it like a game that gave me joy all day long. My mother used to wake up with the morning adhan, pray, perform her dhikr, and then she would go to the kitchen to prepare food for the day.

SİBEL KÖK

“önde zeytin ağaçları arkasında yar sene 1946 mevsim sonbahar”

Şair olsaydım muhtemelen böyle başlardım anlatmaya. Yazık ki değilim. Zihnimin dehlizinde saklı birçok hatırayı, çocukluğumu, zeytin ağaçlarını, seherde uyanılan kışları, herkesin çalışmaya, benimse eğlenmeye gittiğim hasat zamanlarını anlatacağım. Garbi yeliyle yoldaşlık eden, Ahir Dağı’nın zirvesine çıkıp bulutlara dokunmayı isteyen; aksakallı, muzip bir dedenin dizinin dibinde büyüyen bir kız çocuğunun diliyle...

Sonbahar bizim evde hüzünden öte, “zemheri” gelmeden önce zahireyi tamamlamak üzere tüm işlerin bitirilmesi gereken bir mevsimin adıydı. Yazın kaynatılan bulgur, yapılan salça, tarhana ve turşulara ek olarak kasım sonu ve aralık başı gibi zeytin hasadı yapıldı.

Evdekiler için yorgunluk olan hasat zamanları benim için gün boyu eğlenilecek birer oyundu. Annem, sabah ezaniyla birlikte uyanır, namazını kılıp virdini çektikten sonra mutfakta “azık” hazırlamaya koyulurdu. Bazı günler mutfaktan gelen mis gibi “tarhana kavurması” kokusuna uyanırdım, bazı günlerse tereyağlı bulgur pilavının kokusuna. Ama ben en çok annemin yufka ekmek ve pekmezle yaptığı bir tür tatlı olan omaçın kokusunu alarak uyandığım sabahları severdim.

Annem azıkları hâllerderken babam da zeytinliğe gidilecek traktörü hazır eder, sabah yemeği yendikten sonra, zeytin toplamaya yardım edecekler de alınır, zeytinliğin yolu tutulurdu. Anneme yardıma gelen yüzler her yıl aynıydı: masal gibi bir sevdaya adı yazılan, neşesi

her dem diri yengem, her fırsatta didişip birbirine laf söyleyen halam ve teyzem. Her sabah ben de geleceğim diye mızızızlanıp güç bela annesini ikna eden bense bir köşeden izlerdim onların fıkra gibi atışmalarını. Babamın ısınmam için yaktığı ateşin sonrasında görev taksimi başlardı. Babam, ağaca çıkıp dallarını incitmeden zeytinleri annemin serdiği sergilere indirir; yengem, halam ve teyzemse ağacın dibine dökülen zeytinleri toplardı.

Çocukluğuma ait fotoğrafın en güzel karesidir, zeytin bahçesinde babamın mırıldandığı türküler, yengemin söylediği maniler, teyzem ve halamın incir çekirdeğini doldurmayan meselelere takılıp atışmaları, annemin her zamanki sükuneti ve tebessümüyle onları seyrediş.

*"olive trees on front, my lover is behind them
the year is 1946, the season is autumn"*

I would have begun my poem like this if I were a poet. Unfortunately, I am not. I will talk about my memories hidden in the corners of my mind, my childhood, the olive trees, the winters when we woke up at dusk, the times of harvest when everybody would go working while I sought leisure. I will tell all these with the tongue of a girl who grew up on the lap of a white-bearded impish grandfather, a girl who wanted to touch the clouds from the summit of Mount Ahir with the Western wind as her companion...

Autumn for us was not necessarily the season of grief, but the season when we needed to finish all our tasks and prepare our food before the winter came. After preparing the bulgur, tomato paste, tarhana, and pickles in

the summer, we would also harvest olives towards the end of November and at the beginning of December.

The time of harvest was a tiresome period for the household, but I looked at it like a game that gave me joy all day long. My mother used to wake up with the morning adhan, pray, perform her dhikr, and then she would go to the kitchen to prepare food for the day. Sometimes I would wake up to the wonderful smell of "roasted tarhana" and sometimes to the smell of bulgur pilaf with butter. But waking up to the smell of *omaç*, a dessert my mother made from wafers and molasses, was my favourite. While my mother was cooking food, my father would ready the tractor for the olive groves. After breakfast, people who were going to help olive picking would gather and go to the olive grove. People who came to

help my mother was always the same for many years: My aunt-in-law who was sort of in a magical love story and who was always joyful and energetic, my aunts from both sides who always bickered at every chance. I would watch their funny quarrel from afar while stalling my mother by saying that I am coming. After getting warm with the fire my father lit, we were appointed with errands. My father would climb the tree without hurting its branches and drop the olives to the cloths my mother had set up. My aunt-in-law, and aunts gathered the olives under the trees.

The folk songs my father muttered in the olive grove, the limericks my aunt-in-law said, the bickering of my two aunts which did not amount to a hill of beans, the continual silence of my mother while watching them with a smile... This is the most beautiful photograph of my childhood.

Tam da teyzem ve halamın atışmalarının en hararetili yerinde mani söylemeye başlar, söylediği manilerle ortamı neşelendirmeyi başlıyordu yengem:

*"Ekin ekim dize kadar
Gel yârim bize kadar
Eline bir mektup vereyim
Oku bizden size kadar"*

*"Teyyare hızlı gider
Üstü yıldızlı gider
Sevda çeken kızların
Mektubu gizli gider"*

Sevda manilerini söylerken yüzünde beliren mahcubiyet, istemediği birinin kendine görücü göndermesini anlatan şu manide gizli bir kibre dönüşürdü:

*"Karyolamın eteği
Ucundadır peteği
Bize düğüncü salmış
Mahallenin köpeği"*

Bir de hayli keyiflenerek dinlediğimiz bir mani vardı ki, bizim köyün kızlarının

diline dolanmış olması muhtemeldi. Çevre köylerin kızlarıyla ilgili menfi benzetmelerden sonra,

*"Yusufhacılı konmuş dereye tepeye
Kızları benzer altın küpeye"*

güzellemesini yapar, kendi güzelliğinden köyün bütün kızlarına pay çıkarırdı. Atışmayı bırakan teyzem ve halam da böylelikle işlerine yeniden dönerlerdi.

Öğle ezanıyla birlikte, azık çıkını açılır besmeleyle oturlan sofradan hem karınlar hem de gönüller doymuş olarak kalkılırdı. Aynı tören birkaç gün sürer, hasat bitiminde turşuluk yapılacak zeytinler seçilir, yağ olacaktı

**Çocukluğuma
ait fotoğrafın en
güzel karesidir,
zeytin bahçesinde
babamın
mırıldandığı
türküler, yengemin
söylediği maniler,
teyzem ve halamın
incir çekirdeğini
doldurmayan
meselelere takılıp
atışmaları...**

masmalaya gönderilir, benim için şenlik içinde geçen birkaç gün böylelikle nihayete ererdi. Hasat bitiminde babam, eline aldığı bir avuç zeytini okşayarak nennilendirmeye başlardı keyif türküsünü:

*"Maraş Maraş can Maraş
Canlara canan Maraş
Suları kevser olmuş
Toprağı mercan Maraş"*

Yalnız insana değil, ağacı besleyen toprağa, o toprağa kök salmış ağaca, hatta meyve veren dalına bile sevgiyle bakmayı böyle anlarda, zeytin ağaçlarının gölgesinde, öğrendim.

Zeytin hasadının yapılması, zeytinlerin dilinip turşuluğa ayrılması, altından güzel rengiyle zeytinyağının zahireliğin en güzel köşesine konmasıyla yıllık zahireler tamamlanmış olur, yıl boyunca bağda, bahçede, tarlada çalışan ev ahalisi, bir müddet dinlenmek üzere kabuğuna çekilir, uzun kış gecelerini geçirecekleri sobalı odada yerlerini alırlardı.

My aunt-in-law would mutter her limericks just when the bickering of my two aunts would reach a heated moment, thus calming the setting:

*"My crops reach my knees
Come my lover to my side
Let me give you a letter
Read it on your way back"*

*"The airplane flies fast
And stars flow above
Girls who are in love
Send their letters in secret"*

She used to get embarrassed when she muttered limericks about love, but the embarrassment turned into a hidden hubris when she muttered this limerick about someone she disliked who desired her:

*The skirts of my bed
Have a heater at the end
The dog of our neighbourhood
Decided to request me"*

There was another limerick we also liked very much which was probably in the tongues of every girl in our village. After negative comments about the girls of surrounding villages she would say:

"Yusuḫacı is on hills and creeks

Its girls resemble golden earrings"

With this compliment, she would praise all the girls in the village along with herself. My aunts would stop bickering and start working.

Along with the noon adhan, we would take out our food, sit beside the table with the name of Allah, and we would satiate our stomachs as well as our hearts. The same procedure would continue for a few days. After the harvest we would chose the olives that are going to be pickled and the ones which are going to be used for oil production. These few days that were so fun for me would end thusly. After the harvest, my father would take a handful of olives to caress them and start singing a song of joy:

The folk songs my father muttered in the olive grove, the limericks my aunt-in-law said, the bickering of my two aunts which did not amount to a hill of beans, the continual silence of my mother while watching them with a smile... This is the most beautiful photograph of my childhood.

*"Maraş Maraş my life Maraş
Maraş is the life for the loved ones
Your waters descend from heaven
Your soil is coral Maraş"*

I learned to love not only people but also the soil that feeds the tree, the tree that grew roots in that soil, even the boughs that bear fruit in moments like these, under the shadow of olive trees.

Our annual food storage would be complete after harvesting olives, slicing olives that are going to be pickled, and putting the olive oil which has a colour even more beautiful than gold to the best corner of the pantry. The household who worked in vines, gardens, and fields all year long would retreat to rest a little and take their place in the stoved room where they will spend the winter.

BİR GELENEK: KARAKUCAK GÜREŞLERİ

A TRADITION: KARAKUÇAK WRESTLING

Karakucak Güreşi'nde tek amaç rakibin sırtını yere getirmek değildir. Mertlik, dürüstlük, özgüven ve saygı da Karakucak Güreşi'nde anlamını bulur. Güreş müsabakaları esnasında yaşananlar, halkın katılımı, gözetilen kurallar, söylenen maniler millet olarak birlikteliğin de sembolü olmuştur.

The only objective of the Karakucak Wrestling is not to force someone on his back. Bravery, honesty, and confidence finds their meanings in Karakucak Wrestling. The events during the wrestling tournaments, the attendance of the people, the regulations, the quoted limericks... All these have gathered as a symbol for the unity of the people.

AKİF TAŞ

*Çalın davullar birbiri ardına
Hoş geldiniz pehlivanlar yurduna
Toprak değmez pehlivanın sırtına
Hoş geldiniz pehlivanlar yurduna*

Dostozan'dan girer cazgır söze. Davullar vurulur. Güzel şehrim Maraş, yiğitleriyle nam olunur. İnsanların aklında dondurması, tarhanası, biberi ile yer etmiş şehrimizin öz kimliğine sahip çıkması nasıl göz ardı edilir? Yüzyılları aşan bir süredir bir geleneği yaşatmaya çalışıyor bu kahraman şehir. Maraş, Türklerin öz ve milli sporlarından biri olan Karakucak güreşlerine ev sahipliği yapıyor. Bir dönem her hafta sonu yapılan Karakucak güreşleri, şimdilerde ilçe ve il düzeyinde, belirli aylar içinde yapılmaktadır.

Kara ve kucak kelimelerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır

Karakucak ismi. Bir renk olarak da kullanılan kara sözcüğü, yasın, acının, cehaletin, bozuk düzenin vb. sembolü olarak kara haber, kara düzen, kara gün, kara yel, kara kış gibi anlamlarda da kullanılmaktadır. Orta Asya'nın bozkırlarından gelen bu güreş, yüzyıllar boyunca şekil ve kuralları itibarıyla, Oğuzlar ve eski Türklerde yapılan güreşin aynısıdır. Karakucak Güreşi, günümüzde daha çok yağlı güreş yapılmayan yörelerde (Amasya, Tokat, Çorum, Sivas, Erzincan, Erzurum, Samsun, Yozgat, Kahramanmaraş) düğün, anma günleri, panayırılar, bayramlar ve festivaller dolayısıyla görülmektedir.

Açık alanlarda özellikle çim kaplı zeminlerde müsabakalar yapılır. Karakucak ve yağlı güreşlerde Kispet olarak da bilinen bir giysi giyilir. Bu kıyafete bazı yörelerde Pırpıt

da denilir. Pırpıt aslen eski elbise anlamına geldiği gibi el tezgâhlarında dokunan kaba yünüleri de tarif eder. Pırpıt, keçi kılından dokunan, günümüzde ise branda veya sert keten kumaştan dikilen giysidir. Güreş müsabakalarını Türkiye Güreş Federasyonu'nun görevlendirdiği hakemler yönetirler. Güreşçileri halka tanıtmayı işini yağlı güreşlerde de olduğu gibi "Cazgırlar" yapar. Cazgırların görevlerini "Meydancı", yani güreşten iyi anlayan kişiler yapar. Bu kişiler etkili bir ses tonu olan ve maniler söyleyebilen kişilerden seçilir. Karakucak güreşlerinde yağ kesinlikle kullanılmaz.

Karakucak güreşlerinde de Peşrev çekme hareketleri vardır. Güreş başlamadan önce güreşçilerin bir birine meydan okuduğu ve izleyenlere görsel bir ziyafet çektiği bu hareketlere

**Beat the drums one by one
Welcome to the land of the wrestlers
Earth does not touch the back of them
Welcome to the land of the wrestlers**

The announcer begins with Dostozan. The drums are played. My beautiful city Maraş becomes renowned with wrestlers. How could we neglect the real identity of our city which became famous for its ice-cream, tarhana, and peppers? This heroic city tries to keep a tradition alive that has been going on for centuries. Maraş is the home of the Karakuçak wrestling, one of the true and national sport of Turks. Once upon a time, Karakuçak wrestling was done every weekend, but nowadays it is done in certain months in districts and the city.

The name Karakucak came from the words *kara* (dark, black) and *kucak* (lap). The word *kara* is also used for a colour and it symbolizes grief, pain, ignorance, corruption etc. It is also used in idioms such as *kara haber* (bad news), *kara düzen* (disarray), *kara gün* (bad day), *kara yel* (northwester), and *kara kış* (the dead of winter). Wrestling that originated from the steppes of Central Asia is still the same wrestling practiced by the Oghuz and the ancient Turks with the same method and rules. Karakucak Wrestling is held during weddings, memorials, carnivals, eids, and festivals in places where there is no oil wrestling (such as Amasya, Tokat, Çorum, Sivas, Erzincan, Erzurum, Samsun, Yozgat, Kahramanmaraş).

The tournaments are held in open areas and especially in grassy fields. In Ka-

rakuçak and oil wrestling, the sportsmen wear a garment called *Kispet* (wrestler's tights). Some regions call this clothing as *Pirpit*. *Pirpit* originally means old clothes but it is also used for coarse wool clothing produced by hand. Wrestling tournaments are organized by referees appointed by the Turkish Wrestling Federation. Alike oil wrestling, people called "*cazgır*" ("announcer") are the ones responsible for the introduction of the wrestlers. *Cazgırs* are chosen from people called "*Meydancı*" who know wrestling very well. These people have a very powerful voice, and they know quite a lot of limericks. Oil is prohibited in Karakucak wrestling.

There are movements in Karakucak wrestling called "*Peşrev çekme*". The wrestlers challenge each other at this stage and give the audience a visual

bazı yörelerde "çırpınma" da denir. Elleri birbirine vurduktan sonra dizlere çarparak yapılan bu hareketler güreşçilerin gövde göstergisidir. Bu hareketleri yapmamak, rakibe saygısızlıktır. "Çırpınma"yı ihmal eden veya yapmayan güreşçiler, ayıplanır. Davul ve zurnaların nağmelerine "Meydancı"ların manilerinin eklenip pehlivanların coştığı seremoniler, eklenir "Çırpınmaya".

Bu noktada hemen bir not ekleyelim: Geçtiğimiz yıl Kovid-19 nedeniyle yapılamayan Karakucak güreşleri Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı çevrimiçi Peşrev çekme yarışmasıyla canlı tutulmaya çalışılmıştı.

Cazgırı, davulu ve zurnası ile bir şölen havasında icra edilir güreşler. Çimlerdeki pehlivanları ve izleyenleri coşturan nağmeler, güreşin seyrine göre hızlanır ve yavaşlar. Müsabaka esnasında mukavemet ve dayanıklılık sergileyen güreşçiler; Çangal, Çelme, Çırpma, Dalma, Tek dalma, Çift dalma, Dana bağı, Kazık, İç kazık, Dış kazık, Kurt kapanı, Künde, Ayak kundesı, Bel kundesı, Diz kundesı, Oturak kundesı, Kütük yuvarlaması, Paça kapma, Paça-kasnak, Ters paça, Sarma, Tek sarma, çift sarma, Ters sarma, Tırpan, İç tırpan, Dış tırpan, Tilkikuyruğu, Yan baş vb. gibi oyunlar kurarak rakibini alt etmeye çalışır.

Bir gelenek olan "Güreşlerin Ağası" uygulaması Karakucak güreşlerinde de vardır ve açık artırma usulüne göre yapılır. Ağalık seçimi ağır sıklet (baş) güreşlerinden önce açık artırma usulüyle yapılır. Açık artırmada en yüksek bedeli veren, bir yıl sonraki yılın güreş ağası olur. Seçilen ağa taahhüt ettiği ağalık ücretini, ağalık seçimi sonuçlandıktan sonra, organizasyon kuruluyla yapılan taahhünameye göre öder. Ağa bir yıl sonraki organizasyon kurulunun tabii üyesidir. Ağa seçildikten sonra yöresel kıyafetini giyer.

Fotoğraf: Sertac Akkus

Minderden de tanınan birçok efsanesinin de yetişmesine ön ayak olmuştur Karakucak güreşleri. Ahmet Yılmaz, Sadık Soğancı, Seyit Ahmet Süer, Yaşar Doğu, Celal Atik, Adil Candemir, Nasuh Akar, Sadık Esen, Taha Akgül vb pehlivanlarımız karakucaktan mindere çıkan güreşçilerimizdendir. Birçok meşhur Maraşlı pehlivanlardan biri olan Halil Ağa der ki: "Karakucak yapmayan pehlivan güreş yaptım demesin."

Kahramanmaraş'ın tarihle bağlarını koruduğu, ülkemizin çeşitli yerlerinden güreşçilerin gelip şehrimizde misafir olduğu bu etkinlikle kültürel bir aktarım da yapılmaktadır. Bu sayede spor geleneğinin taşıyıcılığı nesilden nesile geçmektedir. Selam olsun yiğitlere. Selam olsun Harun Doğan'a, Şeref Eroğlu'na, selam olsun Yaşar Hopur'a ve oğullarına, selam olsun Cuma Kara ve oğullarına.

**Karakucak Güreşi,
günümüzde daha
çok yağlı güreş
yapılmayan
yörelerde (Amasya,
Çorum, Sivas,
Erzurum, Yozgat,
Kahramanmaraş...) düğün, anma
günleri, panayır,
bayram veya
festival dolayısıyla
yapılmaktadır.**

Karakucak
Wrestling is held
during weddings,
memorials,
carnivals, eids,
and festivals in
places where there
is no oil wrestling
(such as Amasya,
Çorum, Sivas,
Erzurum, Yozgat,
Kahramanmaraş
etc).

buffet. Some regions call this "çırpınma". The wrestlers clap their hands and then hit their knees as a show of force. It is disrespectful to your opponent to not do these movements. Wrestlers who do not do the "çırpınma" or who forget it are frowned upon. Along with the music of the drums and the zurna, the "Meydancı" recites his limericks, and the wrestlers gets kindled during "çırpınma".

Let us also mention this at this point: There were no Karakucak tournaments last year due to Covid-19, so the Metropolitan Municipality held an online "Peşrev çekme" competition to keep the tradition alive.

Wrestling matches were held along with the festival atmosphere created by *cazgırs*, drums, and zurnas. Music that makes the wrestlers on the grass and the audience rejoice increases or decreases according to the tension of the match. Wrestlers who exhibit their

toughness and endurance use moves like *changal*, tripping, stirring, diving, single dive, double dive, steer knot, stake, in-stake, out-stake, wolf-trap, fettering, foot fettering, hip fettering, knee fettering, sitting fettering, log rolling, trotter grab, trotter hoop, reverse trotter, wrapping, single wrapping, double wrapping, reverse wrapping, reaping, in-reaping, out-reaping, fox tailing, side-head etc.

The tradition known as "Lord of Wrestling" also exists in Karakucak wrestling and it is done via auctioning. The lord is chosen via auctioning before the heavyweight (head) wrestling matches are held. Whoever commits the most money becomes the wrestling lord of next year. The chosen lord pays his lordship fee according to the agreement made with the organization committee after the auction is over. The lord becomes the natural member of the next organization. After the lord is chosen, he wears his local garments.

Karakucak wrestling gave way to many wrestlers who became famous on the mat. Ahmet Yılmaz, Sadık Soğancı, Seyit Ahmet Süer, Yaşar Doğu, Celal Atik, Adil Candemir, Nasuh Akar, Sadık Esen, Taha Akgül etc. are some of our wrestlers who transferred from karakucak wrestling to the wrestling mat. Halil Ağa, a famous wrestler from Maraş, used to say: "A person who does not know Karakucak cannot call themselves a wrestler."

This event that preserves Kahramanmaraş's connection with history and which welcomes many wrestlers around our country to this city is also a sort of cultural exchange. Thusly, this sporting tradition is being transferred from generation to generation. Salutations to the valiants! Salutations to Harun Doğan, Şeref Eroğlu, salutations to Yaşar Hopur and his sons, salutations to Cuma Kara and his sons.

PINARBAŞI, YAŞAYAN HATIRA

PINARBAŞI, LIVING MEMORY

**Yedi Güzel Adam'ın ölümü
cebinde taşıyan şairi
Alâeddin Özdenören, "Anılar
Defterinde Gül Yaprığı"
gibi yazılmış *Unutulmuşluklar*
isimli kitabının "Rüya mıydı?"
başlıklı denemesinde;
kendini, Cahit Zarifoğlu'nu,
şiiri ve Pınarbaşı'nı derin
bir iç çekiş gibi anlatır.**

Alaeddin Özdenören, a member
of the Seven Beautiful Men who
carried his death in his pocket,
wrote a book called *Unutulmuşluklar*
[Things Forgotten] like the style of
a "Rose Leaf in a Memoir." There is
an essay in this book called "Was
it a Dream?" and in this essay he
juxtaposes himself, Cahit Zarifoğlu,
poetry, and Pınarbaşı with a sigh.

FATİH DEMİRDÖĞEN

Şehirleri, kelimelerin büyüünü katarak; mimarinin, sanatın, estetiğin, tarihin düşüncesiyle yeniden kuran Ahmet Hamdi Tanpınar, *Beş Şehir'e* İstanbul'la, İstanbul'u da da bir su meseli/hatırasıyla anlatmaya başlar.

Meseli/hatıra odur ki Tanpınar'ın çocukluğunda, Arabistan şehirlerinden birinde, tanıdığı ihtiyar bir kadın hastalanır ve humması başlar başlamaz, İstanbul sularını sayıklar: "Çırçır, Karakulak, Şifa Suyu, Hünkar Suyu, Taşdelen, Sırmakeş..." "Bu onun ilacı, tılsımı gibi bir şey... Onları sayıklayınca iyileşiyor." der kadıncağızın damadı.

"İstanbul bu kadın için serin, berak, şıfalı suların şehriydi." Tanpınar'a göre.

Pınarbaşı adı, insanın muhayyilesine önce suyu çağırır. Nitekim de öyle bir mekândır Pınarbaşı. Şehir henüz bu kadar büyümemişken evinde Pınarbaşı suyu içebilenler şehirli bir ayrıcalığa sahipti. Bugünse Pınarbaşı suyunun en azından kendi mekânında akıyor olmasının güngörmüş Maraşlının hafızasında hatıra değerinden öte kıymet taşıyacağı aşikârdır. Çünkü bizim medeniyetimizde pınarlar, dağların;

çeşmeler, çarşıların gönüllere ferahlık veren iyiliğidir.

Sonra, ulu çınarların serin gölgeleriyle görkemli bir varoluşu sergiledikleri mekândır Pınarbaşı. Bu ülkede şehir ve mekân üzerine söylenecek her sözde konuşanı, yazanı kendine çağırın Tanpınar yine *Beş Şehir'in* İstanbul bahsinde; "Her çınarda bir dede edası vardır. Onlar toprağımızın hakiki gururudur; belki dedelerimiz o heybetli vakârı, o dağ sükunetini onlardan öğrendiler. Onun için Yahya Kemal'in İtri'yi eski çınarların mektebinden yetiştirilmesini

Ahmet Hamdi Tanpınar, who revived the cities with ideas about architecture, art, aesthetics, and history with help of the magic of words, starts his book *Five Cities with Istanbul* and his chapter on Istanbul begins with a memory about water.

According to the memory, when Tanpınar was a child, in an Arabian city, an old woman that he knew got sick and as soon as her fever began, she started deliriously talking about the water of Istanbul: "Çırçır, Karakulak, Şifa Water, Hünkar Water, Taşdelen, Sirmakeş..." "This is her medication or let's say

her charm... She gets better as she pronounces these names," said the son-in-law of the woman.

According to Tanpınar, "Istanbul was the city of cool, clear, and healthy waters."

The name Pınarbaşı summons the image of water to our imagination. As a matter of fact Pınarbaşı is just that kind of a place. When the city was not as big as it is today, people who were able to drink from Pınarbaşı's water were privileged. Today, it is really valuable for the wise old people of Maraş that

Pınarbaşı is still flowing where it is at. Because in our civilization springs and fountains are the good of mountains and bazaars respectively that bring peace to the heart.

Pınarbaşı is the place where the grand sycamores present their grand existence with their cool shadows. Tanpınar, who calls upon himself whoever talks about cities and places, also wrote this in the Istanbul chapter of his book *Five Cities*; "Every sycamore seems like a grandfather. They are the true pride of our soil. Our grandfathers may have learned their majestic solemnity and

çok iyi anlıyorum.” diyerek toprağımızdaki çınarların köklerine başka bir derinlik katar.

Yedi Güzel Adam’ın ölümü cebinde taşıyan şairi Alâeddin Özdenören, “Anılar Defterinde Gül Yaprağı” gibi yazılmış *Unutulmuşluklar* isimli kitabının “Rüya mıydı?” başlıklı denemesinde; kendini, Cahit Zarifoğlu’nu, şiiri ve Pınarbaşı’nı derin bir iç çekiş gibi anlatarak şöyle yan yana getirecektir;

“Maraş’ın mesire yeri olan Pınarbaşı, insanı kendinden geçiren gizemli havası ve ağaç-

larıyla her zaman bir sukûneti barındırır. Cahit’le hemen her gün Pınarbaşı’ndayız. Yaylalara da çıktığımız oluyor. Şiir onun sığınağı, dengesi, güç ve mutluluğu. Kalbi durmaksızın bir şeylerin hasretini çekiyor, kendisini hayatın akışına bırakıyor ve oradan şiir fışkırıyor.”

Pınarbaşı; su ile çınarın şiirsel bir imgeye dönüşerek, insani bir bahtıyarlığı duyurduğu, hem bugünde hem de hatıralarda yaşayan bir mekândır. Öyle ki, Şehr-i Maraş bir eski zaman konağı olsaydı bahçesi Pınarbaşı olurdu.

**Pınarbaşı; su ile
çınarın şiirsel
bir imgeye
dönüşerek,
insani bir
bahtıyarlığı
duyurduğu, hem
bugünde hem
de hatıralarda
yaşayan bir
mekândır.**

Çınaraltı Tesisleri

mountainous silence from them. This is why I can understand very well why Yahya Kemal deemed Itri as a student at the old sycamore school." Thusly he added new depths to the roots of our sycamores.

Alaeddin Özdenören, a member of the Seven Beautiful Men who carried his death in his pocket, wrote a book called Unutulmuşluklar [Things Forgotten] like the style of a "Rose Leaf in a Memoir." There is an essay in this book called "Was it a Dream?" and in this essay he juxtaposes himself, Cahit Zarifoğlu, poetry, and Pınarbaşı with a sigh;

"Pınarbaşı, the picnic area of Maraş, is always silent with its trees and has a mysterious air that overwhelms us. Cahit and I are in Pınarbaşı nearly every day. We also climb the plateau. Poetry is his asylum, balance, power, and happiness. His heart continuously longs for something, he lets himself loose against life, and finds a spring of poems there."

Pınarbaşı is a place that lives in the present as well as in our memories with its combined poetical image of water and sycamores, where one is filled with a feeling of humane gladness. If the City of Maraş was an ancient mansion, then Pınarbaşı would have been its garden.

Pınarbaşı is a place that lives in the present as well as in our memories with its combined poetical image of water and sycamores, where one is filled with a feeling of humane gladness.

8 BAŞLIKTA: ÇAĞLAYANCERİT

IN 8 HEADERS: Çağlayancerit

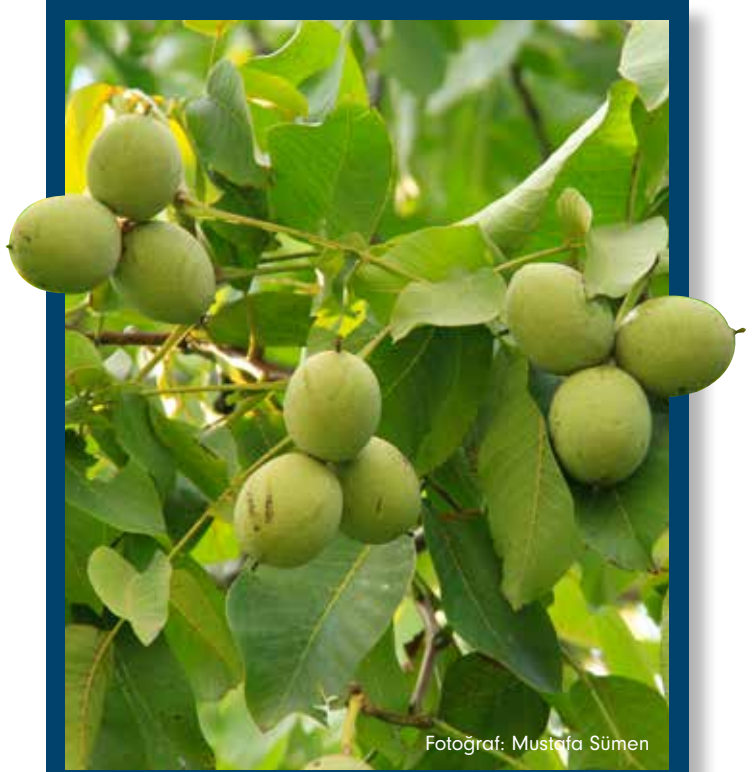
GÜLİZAR GÜNEŞ

01 Doğayla İç İç

Kahramanmaraş merkezden Çağlayancerit'e ulaşımı kastediyoruz doğayla iç içe derken. Çünkü Çağlayancerit'e giden üç yolun ikisinde, dağları taşları aşıyorsunuz. Bu zorlu yolculuk esnasında onlarca köyden, yüzlerce bağ ve bahçenin içinden geçiyorsunuz. Özellikle ilk yol, Yedi Kuyular'dan geçiyor, Bertiz köylerinin birçoğuna uğruyor. Yükseklerle çıktıkça, Kahramanmaraş'ın doğal mirasını daha iyi görme imkânına da kavuşuyorsunuz. İkinci yol, Ahır Dağı'nın eteklerinden geçiyor. İsmi "dere" veya "pınar" olan köyleri kat ediyorsunuz. Ama Çağlayancerit'e daha hızlı, oyalanmadan gitmek istiyorsanız, Pazarcık yolunu tercih etmeniz gerekiyor.

One with Nature

We become as one with nature on our path to Çağlayancerit from Kahramanmaraş centre. Because in two of three paths that go to Çağlayancerit, we pass through forests and mountains. During this difficult trip, we pass along many villages, vineyards, and gardens. The first path passes by Yedi Kuyular and stops at most Bertiz villages. As our altitude increases, we cease the opportunity to see the natural heritage of Kahramanmaraş better. The second path passes along the foothills of Ahır Mountain. We pass villages that have "creek" and "spring" in its name. But if you want to go to Çağlayancerit quickly without any stops, then you must choose the path that goes by Pazarcık.

Fotoğraf: Mustafa Sümen

02 Çağlayancerit Cevizi

Tadı ve rayihasıyla, hemen kendini belli eden Çağlayancerit Cevizi, ayrıca Kahramanmaraş'ın coğrafi işaretlerinden biridir. Dolgun gövdeli, ekstra irilikte, açık sarı iç renginde, yumuşak yapılı ve kolay kırılarak içi tüm olarak çıkarılabilen ve iç kurduna dayanıklı cevizdir. Ekim, Kasım aylarına geldiğinizde, hem Çağlayancerit'in çarşısında hem de Kahramanmaraş merkezde, çuvallar dolusu cevizle karşılaşabilirsiniz. Mutlaka bir çuval alıp, eve koymak gerekir. Tazedir çünkü. Ayrıca yıl boyunca tarhananın yanında size gülümseyecektir.

Çağlayancerit Walnut

The Çağlayancerit Walnut can be easily distinguished with its taste and smell. It is also one of Kahramanmaraş's geographical landmarks. It has a plump body that is extra thick, its inside is soft and clear yellow, it is easy to crack and uncover as whole, and it is also durable against maggots. During the months of October and November, you can see sacks of Çağlayancerit Walnut both in the marketplace of Çağlayancerit and in Kahramanmaraş centre. It is a must to buy a sack for home. Because it is fresh. It will also smile to you all year long alongside tarhana.

Fotoğraf: Mustafa Sümen

03

Pekmez'in Büyüsü

Çağlayancerit denilince ilk akla gelen lezzetlerden bir tanesi de sıra işleridir. Eylül ayı ortalarına gelindiğinde üzümler toplanır Çağlayancerit'te, buna bağ bozumu ismi verilir. Maraş'ta yetişen gabarcık, tosba gabarcığı gibi 15 farklı türdeki üzümlerin hemen hepsine Çağlayancerit'te rastlanır. Üzümlerden pekmez yapılır. Pekmezlerden tatlılar, şerbetler, pestiller, ceviz sucukları, bastıklar, samsalar yapılır. Bunlar da kış ayları boyunca, Çağlayanceritlilerin ve tüm Kahramanmaraşlıların azığı olur. Pekmez ve cevizin besleyici ve bağışıklık sistemini güçlendirici yönü, zorlu kış şartları ve hastalıklara karşı âdeta bir kalkandır.

The Magic of Molasses

When we talk about Çağlayancerit we must also mention the fermented juices produced there. During the middle of October people collect the grapes in Çağlayancerit and this is called "vintage". You can find nearly all 15 species of grapes in Çağlayancerit that also grows in Maraş like *gabarcık* and *tosba gabarcığı*. Molasses is made from these grapes. Molasses is used for desserts, sherbets, fruit jerky, dried molasses with walnut, mulberry-pulp sheet, and samsa. These are consumed during winter by the people of Çağlayancerit and Kahramanmaraş in general. The nutritional value and properties of molasses and walnuts that strengthens the immune system makes sure that we are protected against the difficult winter conditions and diseases.

04

İsmin Kaynağı

Prof. Dr. Faruk Sümer'e kulak verelim: "Çağlayancerit ve yöresinde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğunu Cerit Aşireti meydana getirmektedir. Yani ilçe halkının esaslı kısmı Ceritoğulları'ndandır." Ömer Kaya ekliyor: "Kahramanmaraş sınırları içindeki Cerit oymaklarının Kuşçu Cerit'i ve Çağlayan Cerit'i diye ikiye ayrıldığını, Kuşçu Cerit'inin Pazarcık havalisine, Çağlayan Cerit'inin ise Elbistan-Pazarcık arasındaki sarp dağlık bölgeye dağınık bir şekilde yerleştiklerini..." Bu iki uzmanın kaleminden öğrendiğimize göre Çağlayancerit, ismini Ceritoğulları'ndan almaktadır. Muhtemeldir ki, "çağlayan" eki bölgede bol miktarda bulunan su kaynaklarından gelmektedir.

Source of the Name

Let us listen to Prof. Dr. Faruk Sümer: "Çağlayancerit and its surroundings were populated mainly by people from the Cerit Tribe. So, the most part of the district population descends from the Ceritoğulları family." Ömer Kaya adds: "The Cerit Tribe within Kahramanmaraş is divided into two called Kuşçu Cerit and Çağlayan Cerit. The people of Kuşçu Cerit settled around Pazarcık and the people of Çağlayan Cerit settled in a mountainous area between Elbistan-Pazarcık in a scattered manner..." As we learn from the writings of these two experts, Çağlayancerit takes its name from Ceritoğulları. There is a probability that the word "çağlayan" was added because of the bountiful water sources in the area.

Fotoğraf: Mustafa Sümen

05 Kendisi Yayla

İlçenin kendisi bizatihi yayladır zaten. Çağlayancerit'in Elbistan, Ekinözü ve Nurhak dağlarıyla bağlantısı vardır. İlçe sınırları içindeyse, çok sayıda yayla bulunmaktadır: Küçük Cerit ile Ayrancı Yaylası arasında konup göçülen verimli Işırganlı Yaylası, Mamo ve Kuyu Yaylaları, Ferik Pınar ve Soğuk Pınar'dan sonra Korçolar Yaylası (Aliamenin Yazısı) ve Bağlamanın Başı. Yaşıl, Engizek, Büyük Yayla, Kiraz, Subatan, Suçikan ilk akla gelen diğer yaylalardır.

It is Itself a Plateau

The district itself is a plateau. Çağlayancerit has connections with Elbistan, Ekinözü, and Nurhan mountains. There are many plateaus within the district: There are the Işırganlı Plateau, Mamo, and Kuru Plateaus between Little Cerit and Ayrancı Plateau; there is also the Korçolar Plateau (Aliamenin Cottage) and Bağlamanın Başı before the Ferik Creek and Soğuk Creek. The other plateaus that come to mind are Yaşıl, Engizek, Büyük Yayla, Kiraz, Subatan, and Suçikan.

06

Kezban Hatun Camii (Ulu Camii)

İlçenin en eski camiidir. Cumhuriyet öncesinde yapılmıştır. Tahminen Ceritlerin ilk yerleşim zamanlarından kalmaz. Fermanlı bir camii olduğu söylenir. Fermanın içeriği, Cuma namazının orada kılınıp kılınmayacağıdır. Peki, caminin ismi neden Kezban Hatun'dur? Çünkü camiyi yapmak için çağrılan ustalar, yeterince para alamadıklarını düşündükleri için, "Buraya cami yapılamaz," demeleri üzerine, Kezban Hatun'un kemerinden çıkardığı bir kese altını, ustanın önüne atması, "Usta, uzun söze gerek yok, bu kesenin üstüne inşaat yapılır mı yapılmaz mı?" diye sormasıdır.

Kezban Hatun Mosque (Grand Mosque)

This is the oldest mosque in the district. It was built before the Republic. It is probably a remainder of the first settled Cirits here. Rumours have it that this mosque had an edict. The edict was about whether Friday prayer could be performed here. So, why is this mosque named Kezban Hatun Mosque? Because the artisans who were summoned to build this mosque thought that they were being underpaid, so they said that this mosque was impossible to build. Then Kezban Hatun took a sack of gold from her belt and gave it to the head-mason by saying, "There is no need for much talk, can the mosque be built upon this sack of gold?"

Fotoğraf: Mustafa Sümen

07 Aksu Çayı ve Cerit Balığı

Cerit balığı dediğimize bakmayın, aslında böyle bir balık türü yok. Övmek için o şekilde ifade ettik. Zira Maraş'ın birçok yerinde, çok lezzetli balıkların tutulduğu ırmaklar ve çaylar vardır. Hepsinin alabalığı da diğerinden güzel olur. Farklı tatlara sahiptirler çünkü. Kıvrıla kıvrıla Maraş merkeze kadar gelen Aksu Çayı'nın alabalıkları da bunlardan bir tanesidir. Çayın kaynağı ise, Çağlayancerit'te bulunur. Buz gibi Aksu Çayı'nın kaynağından fışkıran sular, görümleri hayrete düşürecek güzelliğindedir.

Aksu Creek and Cerit Fish

We call it a Cerit fish, but no such thing exists. We just wanted to exalt it. There are many rivers and creeks where one could catch delicious fish all around Maraş. Every trout tastes better than the other in these places because they have distinct tastes. The trout of the Aksu Creek that flows all the way to Maraş centre along many curves is one of these trout. The source of the creek stems from Çağlayancerit. The ice-cold spring water of Aksu Creek will surprise whoever sees it with its beauty.

Fotograf: Mustafa Smen

08

Diğer Ziyaret Yerleri

Yaylalar, su kaynakları ve camilerden sonra, aslında Çağlayancerit araştırmacılar, arkeologlar için de tam bir keşif alanıdır. Hititlerden başlayarak Roma, Bizans, Arap ve Memluk dönemlerinde de, Cerit sınırları içinde hayat bütün canlılığıyla devam etmiştir. O dönemlerden kalan köprü, çeşme, su kanalları, kaya mezarlar bulunmaktadır. Diğer bir örnek: kümbet ve konakların varlığıdır. Tabii bunu söylerken, ilçeye bağlı Bozlar ve Helete gibi beldeleri de hesaba katıyoruz.

Other Places to Visit

After the plateaus, water sources and mosques, Çağlayancerit is a place of discovery for researchers and archaeologists. Life was present within the borders of Cerit beginning from the Hittites to the Romans, Byzantines, Arabs, and Mamelukes. There are bridges, fountains, aquaducts, and stone graves left from those eras. Another example: The existence of mausoleums and mansions. We are of course counting places within the district like Bozlar and Helete to this list.

Âşık Ali Ateş Çağlayancerit

Su Cerit'i methetmektir dileğim
Bol olsun ekinin harmanın Cerit
Zorluklarla bükülmesin bileğin
Hiç eksik olmasın dermanın Cerit

Her sohbetle baldan tatlı dilleri
Artık unut o çilekeş günleri
Çağ ile yarış yap yürü ileri
Durmadan yürüsün kervanın Cerit

Gece gündüz çalış işlesin demir
Dilerim Allah'tan bol olsun ömür
Sen bir başkasından almazsın emir
Elinde bulunsun fermanın Cerit

Her zaman düz ola bütün yokuşun
Genç kızların halı kilim dokusun
Oğlunu kızını gönder okusun
Ancak böyle erer dermanın Cerit

Erinci Engizek ve Öksüz Dağı
Yaz gelir gül kokar bahçesi bağı
Yirminci asırda yakala çağı
Her zaman çevrilsin kirmanın Cerit

Sana yan bakanın gözü görmesin
Zekası kaybolsun aklı ermesin
Âşık Ali'm acıların görmesin
Ömür boyu sürsün devranın Cerit

Âşık Ali Ateş Çağlayancerit

My wish is to praise Çağlayancerit
Have bountiful crops and harvests Cerit
May your wrist not bend with hardship
Never lack any cures Cerit

Your tongue is sweeter than honey
From now on forget those difficult days
Race with the epoch and walk on
Your caravan shall go on indefinitely Cerit

Toil day and night let the iron be treated
I wish from Allah for a plentiful life for you
You do not take orders from others
Hold your edict in your own hands Cerit

All your slopes shall flatten for you
Let the young girls weave carpets and rugs
Send your sons and daughters to study
This shall be your path to cure Cerit

Erinci Engizek and Öksüz Mountain
Its gardens smell like roses during summer
Cease the age in the twentieth century
Your spindle shall rotate indefinitely Cerit

Blind be those who look at you with ill-eyes
Let their intelligence vanish mind diminish
My Âşık Ali shall not see your pain
Your age shall continue forever Cerit

"Çünkü Söz İyileştirir" *"Because Words Heal"*

12. Uluslararası Dergi Fuarı

Ekim ayında Fatih Belediyesi ve Dünya Dergiler Birliği (DERGİBİR) işbirliğiyle Tarihi Sirkeci Garı'nda gerçekleştirilen 12. Uluslararası Dergi Fuarı'na *Evelâhir*, *Yitiksöz* ve *Müşterek* dergileriyle katılan Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine ödül verildi: Belediye Dergiciliği Özel Ödülü. Fuarda Büyükşehir'in sadece dergileri değil, son yıllarda çıkardığı kitaplar da yer aldı. Hem dergilere hem de kitaplara yoğun ilgi vardı. Dergi editörleri beş gün süren fuar vesilesiyle okuyucularıyla buluştu.

The 12th International Magazine Fair

In October, the 12th International Magazine Fair was held at the Historical Sirkeci Station by the Fatih Municipality and the World Magazines Union (DERGİBİR). Kahramanmaraş Metropolitan Municipality attended the fair with magazines such as *Evelâhir*, *Yitiksöz*, and *Müşterek* and won an award: The Municipality Special Award. The books published recently by the Metropolitan Municipality was also shown alongside the magazines. There was a keen interest both for the magazines and the books. The editors of the magazines met with their readers thanks to the five day long fair.

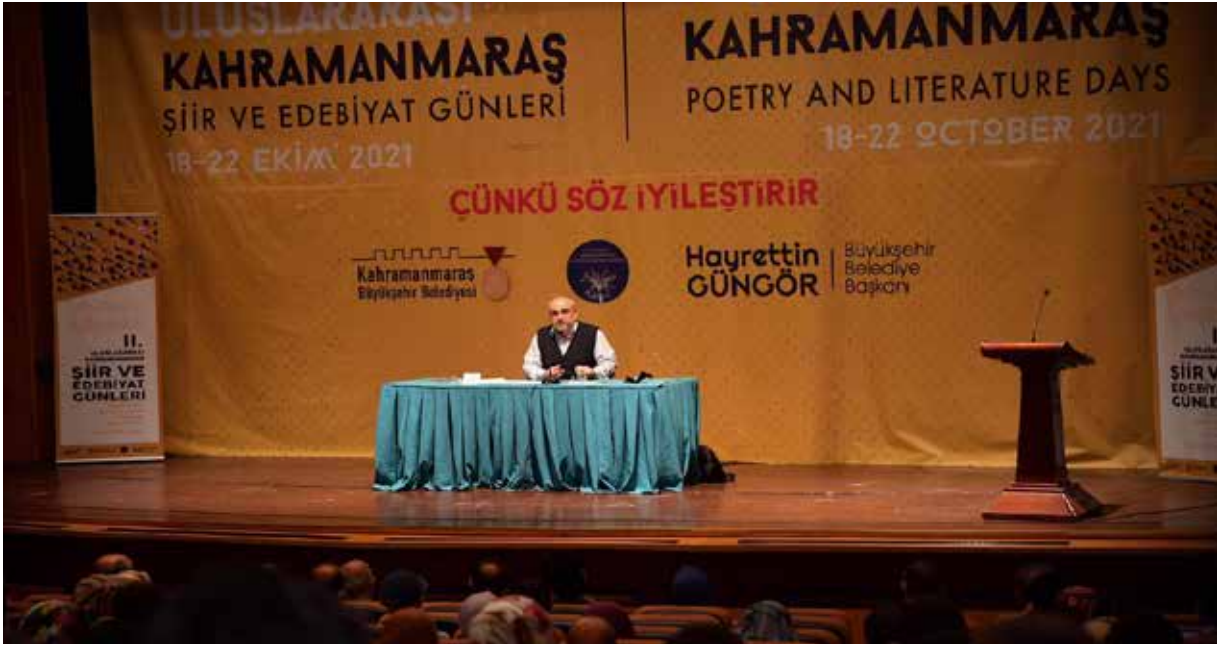

7. Uluslararası Kahramanmaraş Kitap ve Kültür Fuarı

Yavaş yavaş bir gelenek hâline geliyor Kahramanmaraş'ta Kitap Fuarı. Artık Ekim-Kasım ayları yaklaşınca şehrin sakinleri bu yıl Kitap Fuarı yapılacak mı diye sormaya başlıyor. Bu da gösteriyor ki artık şehir kültüründe Kitap Fuarı'nın bir yeri var. Geçen yıl pandemi nedeniyle yapılamadığı için sanki bu yıl Kitap Fuarı'na rağbet daha fazlaydı. Bu fuarın bir de kültür tarafı var. Yazarların imza günlerine, söyleşileri de eşlik ediyor. Okuyucular sadece kitaplara değil, yazarlara da bu fuarlar sayesinde kolayca ulaşma imkânı buluyorlar. Bizim için, bu yılın Kitap Fuarı'ndan kalan, daha önce hiç duymadığımız ve görmediğimiz yayınevleriyle birlikte, Büyükşehir bünyesinde çıkan kitapların yazarlarının da imza günlerinde okuyucularıyla buluşması oldu.

The 7th International Kahramanmaraş Book and Culture Fair

The Kahramanmaraş Book Fair is slowly transforming into a tradition. As the months October and November comes near, the people of the city begin to wonder if there will be a Book Fair this year. This goes on to show that the Book Fair has a place within the culture of the city. It seems that this year's fair was in vogue as there was no fair last year due to the pandemic. There is also a culture side to this fair. Authors attend book signings as well as interviews. Readers have the opportunity to easily access not only books but also authors. What remains with us of this year's Book Fair is the publishers we have never seen or heard of, and the book signing events of the books printed by the Metropolitan Municipality.

2. Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri

Geçen yıl pandemi gölgesi ve korkusuyla yapılan Şiir ve Edebiyat Günleri, bu yıl daha çok katılımcı ve konukla gerçekleştirildi diyebiliriz. Birbirinden kıymetli edebiyatçıları ağırladı bu yıl da Kahramanmaraş. Hem ülke dışından hem de şehir dışından gelenler, Kahramanmaraş'ın atmosferinde, hepsinden önemlisi insanında nasıl bir şiir şevki olduğunu gördü. Bununla birlikte etkinlikler sayesinde Kahramanmaraş'ta hareketlenen edebiyat ortamı, nefes aldı, bir nevi silkindi ve kendine geldi.

Bizce bu yılın, kaçırılmayacak programları şunlardı: Şiir Gece-si, Derviş Zaim söyleşisi, Şiir ve Edebiyat Günleri'nin başında ve sonunda yapılan Ödül Törenleri, İhsan Fazlıoğlu konferans ve söyleşisi, Mustafa Çiftçi söyleşisi. Şiir Gecesi'nde yirmiden fazla şair, kendi şiirlerini seslendirdiler. Fonda kullanılan müzik canlı icra edildi. Şiirlerin etkileyiciliğine, şairlerin sesinin ve canlı müziğin etkileri de katıldı. İhsan Fazlıoğlu ise, Yunus Emre şiirlerini bilim-felsefe açısından ele aldı. Epistemolojik, tarihsel ve sosyolojik tahliller yaptı. Tabii Yunus Emre şiirleri-nin, felsefi açılarını da değerlendirdi. Derviş Zaim'den sine-ma-edebiyat ilişkisini dinledik. Mustafa Çiftçi ise, edebiyatta merkez-taşra tartışmasına, TRT-1'de ikinci sezonuna giren *Gönül Dağı* dizisinde canlandırılan hikâyelerine değindi.

Dört gün süren II. Şiir ve Edebiyat Günleri'nin nasıl geçtiğini biz de anlamadık. Zira çok sayıda program ve etkinlik vardı. Hangisine yetişeceğimizi şaşırdık diyebiliriz. Bir edebiyat şehri olan Kahramanmaraş'ın bu şekilde kültürel etkinliklere ne kadar hazır olduğunu, hatta bundan daha çoğunu kaldırabileceğini göster-mesi açısından da, II. Şiir ve Edebiyat Günleri anlamlıydı.

The 2nd International Kahramanmaraş Poetry and Literature Event

The Poetry and Literature Event held last year was overshadowed by the fear of the pandemic. More attendees and guests had come this year. Kahramanmaraş had many valuable guests this year. People from Turkey and abroad took in the atmosphere of Maraş and saw how the people here really value poetry. Thanks to the activities the literature environment of Kahramanmaraş renewed itself, took a breath of fresh air, and came back to its senses.

The must-not-miss programs for us were these: Poetry Night, Derviş Zaim interview, Award Show at the beginning of the Poetry and Literature Event, İhsan Fazlıoğlu conference and interview, and Mustafa Çiftçi interview. More than twenty poets recited their poems during the Poetry Night. The background music was live. The impact of the poems was augmented by the voice of the poets and the live music. İhsan Fazlıoğlu talked about Yunus Emre's poems from the perspective of science and philosophy. He made epistemological, historical, and sociological evaluations. He also evaluated Yunus Emre poems philosophically. We listened to the relationship between cinema and literature from Derviş Zaim. Mustafa Çiftçi delved into the city-country argument regarding literature and the stories told in the second season of the TRT-1 series *Gönül Dağı*.

The 2nd Poetry and Literature Event continued for four days but we did not understand how it all ended. There were many programs and activities. We were flabbergasted about which one to attend. The 2nd Poetry and Literature Event was meaningful in terms of seeing how Kahramanmaraş was ready for something like this as a city of literature and how it can handle so much more.

MARAŞ ÇÖREĞİ

Hamur bezelerinin yivli gürgen merdane ile açılıp, taş fırında pişirilmesiyle elde edilen Maraş Çöreği önceleri sadece hane halkının tüketimi için bireysel olarak hazırlanırdı; daha sonra fırınlarda ve pastanelerde satılmaya başladı. Maraş Çöreği, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin başvurusu üzerine Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından 13.06.2018 tarihinde Kahramanmaraş'ın coğrafi işareti olarak tescillenmiştir.

MARAŞ SHORTBREAD

Marash Shortbread is made with puffed dough which is rolled out by a grooved alder cylinder and cooked in a stone stove. This bread used to be prepared in houses for personal consumption in the previous years. Then bakeries and patisseries started selling them as well. After the application of the Kahramanmaraş Metropolitan Municipality to the Turkish Patent and Trademark Office, the Marash Shortbread was registered as a geographical indication of Marash in 13.06.2018.

I. ULUSLARARASI
KAHRAMANMARAŞ
ŞİİR VE EDEBİYAT
GÜNLERİ'NDE
NE KONUŞULDUYSA
BU KİTAPTA!

KAHRAMANMARAŞ EDEBİYAT ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU!

Yılın Şiir Kitabı
MEHMET NARLI

Yılın Öykü Kitabı
HÜSEYİN SU

Yılın Romanı
SELAHATTİN YUSUF

Yılın Çocuk Edebiyatı Kitabı
ESRA BAHADIR CESAR

Yılın Yedi Güzel Adam Edebiyat Dergisi
POST ÖYKÜ

En başarılı Yunus Emre Kitabı Ödülü
MUSTAFA TATCI

En başarılı M. Akif Ersoy Kitabı Ödülü
SELAMİ ŞİMŞEK

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

Rasim ÖZDENÖREN
D. Mehmet DOĞAN
Yılmaz DAŞCIOĞLU
Mevlâna İdris ZENGİN
Arif AY
Güray SÜNGÜ
Necip TOSUN